



ใบรับรองวิทยานิพนธ์  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

สาขา

ภาษาไทย

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

An Analytical Study of Discourse in The Criminal Code

นามผู้วิจัย นางปิยฉัตร บุณนาค

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

( รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล, ปร.ด. )

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

( รองศาสตราจารย์ชลอ รอดลอย, ศศ.ม. )

หัวหน้าภาควิชา

( ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกวิทย์ พิมพวง, Ph.D. )

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

( รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr. )

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

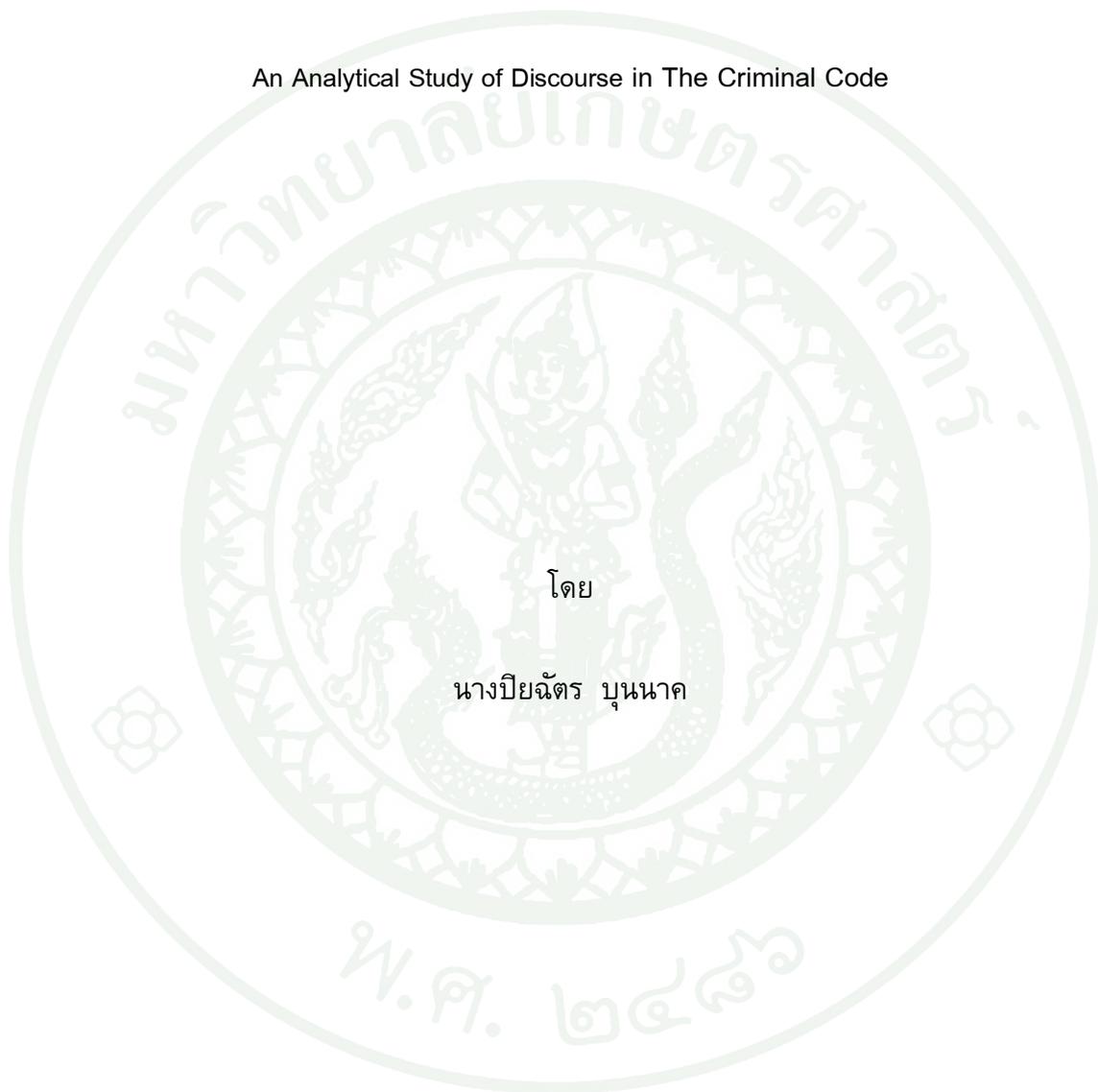
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

An Analytical Study of Discourse in The Criminal Code



โดย

นางปิยฉัตร บุณนาค

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปิยฉัตร บุนนาค 2555: การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา  
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย  
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทร์กุล, ปร.ด. 242 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่  
ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ทั้งการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความและที่ปรากฏภายใน  
ข้อความ

ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความพบการเชื่อมโยงความโดย  
การอ้างถึง คิดเป็นร้อยละ 9.84 และการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ซึ่งในส่วนของ การเชื่อมโยง  
ความโดยการปรากฏซ้ำนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ  
ทั้งหมด ซึ่งพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.89 และ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน ซึ่ง  
พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.27

สำหรับการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในข้อความนั้น ผลการศึกษาพบการเชื่อมโยงความ 5  
ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม โดยการละ โดยการปรากฏซ้ำ โดยการอ้างถึง  
และโดยการแทนที่ ซึ่งการเชื่อมโยงความทั้ง 5 ลักษณะดังกล่าวยังแบ่งออกได้เป็น 25 ประเภท  
ปรากฏการนำมาใช้ในประมวลกฎหมายอาญาเรียงตามลำดับจากน้อย ดังนี้ การเชื่อมโยงความโดย  
การละ ร้อยละ 23.16 การปรากฏซ้ำทั้งหมด ร้อยละ 18.74 การใช้คำเชื่อมแบบให้เลือก ร้อยละ 13.73  
การใช้คำเชื่อมแสดงจุดสิ้นสุด ร้อยละ 5.75 การใช้คำเชื่อมแบบขยายความ ร้อยละ 5.37 การใช้  
คำเชื่อมแบบคล้ายตาม ร้อยละ 5.36 การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย ร้อยละ 4.46 การแทนที่  
ร้อยละ 4.28 การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเงื่อนไข ร้อยละ 2.56 การใช้คำเชื่อมแบบแสดงวิธีการ ร้อยละ  
2.55 การใช้คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้น ร้อยละ 2.51 การปรากฏซ้ำบางส่วน ร้อยละ 2.51 การใช้คำเชื่อม  
แสดงวัตถุประสงค์ ร้อยละ 1.97 การใช้คำเชื่อมแสดงการกล่าวถึง ร้อยละ 1.25 การใช้คำเชื่อมแสดง  
ลำดับขั้นตอน ร้อยละ 0.87 การใช้คำเชื่อมแสดงผล ร้อยละ 0.83 การใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง  
ร้อยละ 0.76 การใช้คำเชื่อมแสดงการตัดตอนแยกส่วน ร้อยละ 0.73 การใช้คำเชื่อมแบบแจกแจง  
รายละเอียด ร้อยละ 0.71 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม ร้อยละ 0.70 การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ  
ร้อยละ 0.43 การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้และการใช้คำเชื่อมแสดงเหตุ ร้อยละ 0.30 การใช้คำเชื่อมแสดงการ  
เปรียบเทียบ ร้อยละ 0.17 และ การใช้คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง ร้อยละ 0.01 จากผลการศึกษาดังกล่าว  
สรุปได้ว่า การเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในข้อความนั้นพบการเชื่อมโยงความโดยการละมากที่สุด  
และพบการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงตัวอย่างน้อยที่สุด

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

\_\_\_/\_\_\_/\_\_\_

Piyachat Bunnag 2012: An Analytical Study of Discourse in The Criminal Code. Master of Arts (Thai Language), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Siriwan Nantachantoon, Ph.D. 242 pages.

The purpose of this thesis was to study the cohesion of discourse in The Criminal Code, which was both the cohesion between discourse and the cohesion within discourse.

The study results revealed that the cohesion between discourse could be classified into two types: reiteration and reference. There were two types of reiteration, that was recurrence and partial recurrence. Recurrence had the highest frequency of occurrence (82.89%) and partial recurrence had the least (7.27%) while reference had 9.84% of occurrence.

For the cohesion within discourse, five types of cohesion were found: conjunction, ellipsis, reiteration, reference and substitution. All of five types of cohesion could be divided into twenty-five types which could be listed from the most usage to the least usage as follows: ellipsis (23.16%), recurrence (18.74%), alternative relation (13.73%), relation of ending point (5.75%), adjunctive relation (5.37%), concessive relation (5.36%), noun with modifier reference (4.46%), substitution (4.28%), conditional relation (2.56%), procedural relation (2.55%), relation of starting point (2.51%), partial recurrence (2.51%), relation of purpose (1.97%), factitive relation (1.25%), temporal relation (0.87%), relation of result (0.83%), contrastive relation (0.76%), transitional relation (0.73%), explanatory relation (0.71%), personal reference (0.70%), comparative reference (0.43%), demonstrative reference (0.30%), causal relation (0.30%), comparative relation (0.17%) and the last one, exemplificative relation (0.01%). The study results revealed that ellipsis had the highest frequency of occurrence and exemplificative relation had the least.

\_\_\_\_\_  
Student's signature

\_\_\_\_\_  
Thesis Advisor's signature

\_\_\_/\_\_\_/\_\_\_

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตา ความกรุณา และความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ นันทจันทูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ชลอ รอดลอย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ท่านได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งยังร่วมเห็นตเห็น้อยกับผู้วิจัยเสมอมาด้วยความเอาใจใส่และด้วยความห่วงใยตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และคุณฉัตรชัย จรุงพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานกฎหมาย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยระลึกในพระคุณของคุณครูวิชาภาษาไทย โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ ที่ได้ปลูกฝังให้ผู้วิจัยรักและสนใจภาษาไทยมาตั้งแต่เริ่มอ่านออกเขียนได้ กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน และมีความรู้เพิ่มมากขึ้นในสิ่งที่เคยรู้เพียงพื้นฐาน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่น้องปริญญาโทภาษาไทย ภาคพิเศษ รุ่น 9 ทั้ง 8 คน ที่ทำให้ช่วงเวลาแห่งการศึกษาเล่าเรียนเต็มไปด้วยสีสันและเสียงหัวเราะ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำหรับกำลังใจจากแม่ผู้ให้ชีวิตและอนาคต ทำให้ผู้วิจัยมีปัจจุบันที่ดีและมั่นคง ขอขอบคุณกำลังใจจากพี่ชายและพี่สาวที่อยู่แดนไกล

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พลตำรวจตรี มณฑลทัพพ์ บุณนาค ที่คอยอยู่เคียงข้างด้วยความเข้าใจและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ด้วยความระลึกถึงพ่อผู้เป็นที่รัก ผู้เป็นแบบอย่างของการใฝ่รู้และรักการเรียน ซึ่งหากพ่อยังมีชีวิตอยู่คงรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ปิยฉัตร บุณนาค

เมษายน 2555

## สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตการวิจัย	12
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
นิยามศัพท์	13
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	13
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	14
เอกสารที่เกี่ยวกับภาษาระดับข้อความ	15
เอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายไทย	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	47
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	48
วิธีการเสนอผลการวิจัย	51
บทที่ 4 ผลการวิจัย	52
ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความ ในประมวลกฎหมายอาญา	52
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่าง ข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมาย อาญา	53
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่าง ข้อความโดยการอ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญา	58
ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในข้อความ ในประมวลกฎหมายอาญา	60

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ ใช้คำเชื่อมที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	64
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ ละที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	99
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ ปรากฏซ้ำที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	100
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ อ้างถึงที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	105
ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ แทนที่ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	114
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
สรุปผลการวิจัย	120
อภิปรายผล	128
ข้อเสนอแนะ	133
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	134
ภาคผนวก	138
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	242

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงข้อมูลสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา	53
2	ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญา	57
3	ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา	63
4	ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมายอาญา	96
5	ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญา	105
6	ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยใช้อ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญา	114

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
1	ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา	139
2	ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา	144
3	ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงโดยการแทนที่ โดยการละ และโดยการปรากฏซ้ำที่ปรากฏภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา	193

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความสำคัญของปัญหา

มีภาษิตลาตินบทหนึ่งกล่าวไว้ว่า “Ubi Societas, Ibi Jus” ซึ่งแปลว่า “ที่ไหนมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย” แสดงให้เห็นว่าสังคมกับกฎหมายมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เพราะเมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะก็ต้องมีกฎเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ได้อย่างปกติสุข ในสมัยก่อนนั้น กฎเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติกันอยู่ในชุมชนใดมักเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นเองในชุมชนนั้น และเมื่อได้ถือปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลานานจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในชุมชนว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรถือปฏิบัติ กฎเกณฑ์นั้นก็จะกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีความสำคัญ เมื่อมีการล่วงละเมิด ผู้เสียหายจะต่อสู้ป้องกันขัดขวางหรือแก้แค้นจองเวร ทำให้เป็นกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะบังคับ อันเป็นลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายในปัจจุบัน สำหรับกฎหมายไทยในสมัยก่อนก็เกิดจากจารีตประเพณี อันเป็นข้อบังคับที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความเคยชินของชุมชนในทางปฏิบัติเช่นเดียวกัน (แสวง บุญเฉลิมวิภาส, 2552: 23-25)

กฎหมายมีบทบาทสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเพราะเป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชน แต่หลังจากนั้นแล้ว กฎหมายยังเป็นเครื่องมือที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนั้น การร่างกฎหมายจึงถือเสมือนเป็นการนำแนวคิดและนโยบายของผู้มีอำนาจออกกฎหมายไปเขียนให้เป็นภาษา และโดยที่กฎหมายเป็นข้อบังคับซึ่งใช้บังคับกับบุคคลทั่วไป และบุคคลทั่วไปจำเป็นต้องอ่านและเข้าใจกฎหมายนั้น ๆ ด้วย เพราะหลักกฎหมายสำคัญมีอยู่ว่า “ความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว” ดังนั้น ภาษาที่ใช้บัญญัติกฎหมายจึงต้องเป็นภาษาที่ง่าย ชัดเจน กะทัดรัด มีตรรกะ สอดคล้องกัน และที่สำคัญ ต้องให้บุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ศึกษากฎหมายโดยตรงอ่านแล้วเข้าใจได้ด้วยเหตุนี้ การร่างกฎหมายที่มีคุณภาพจึงต้องมาจากผู้ร่างที่มีทักษะในการเขียน และมีความสามารถในการทำความเข้าใจวิเคราะห์ โครงสร้างของภาษาเป็นโครงสร้างของความคิด วิธีการนำเสนอจึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับเนื้อหาสาระของกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับย่อมมีทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ซึ่งหมายถึงความสุขและความทุกข์ของประชาชนทั่วไป

การแบ่งยุคสมัยของกฎหมายไทยแตกต่างจากการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์โดยทั่วไป กล่าวคือ ไม่ได้แบ่งยุคสมัยตามราชธานี พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ซึ่งให้ความสำคัญที่

เมืองหลวงและองค์พระมหากษัตริย์ แต่พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านกฎหมายเป็นสำคัญ (แสวง บุญเฉลิมวิภาส, 2552: 47-48) วิวัฒนาการของกฎหมายไทยจะมีอย่างไรในระยะแรก ไม่มีหลักฐานแน่ชัด จนกระทั่งสมัยสุโขทัย ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงถือเป็นหลักฐานที่ทำให้ทราบว่าสมัยสุโขทัยมีกฎหมาย ซึ่งกฎหมายในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นแบบกฎหมายชาวบ้าน กล่าวคือ เป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุผลธรรมตาของสามัญชนหรือสามัญสำนึก เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งกฎเกณฑ์ประเภทนี้มีพื้นฐานมาจากความคิดทางศีลธรรม ทั้งนี้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช (2509: 583-584) ได้ให้แง่คิดว่าศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงนั้นถือได้ว่าเป็นปฐมรัฐธรรมนูญของไทย

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2553: 8) ได้ยกตัวอย่างภาษากฎหมายที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ไว้ในหนังสือภาษากฎหมายไทย เช่น “. . .เจ้าเมืองบ่เอาจกอบ ในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงือนค้าทองคำ. . .” และ “ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หั้น ไพร่ฟ้าหน้าปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความเจ็บท้องข้องใจ มันจะกล่าวถึงเจ้าขุนบ่รู้ไปสั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองไต่ยินเรียก เมื่อถามสวนความแค้นด้วยชื่อ ไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้จึงชม...”

จากลักษณะภาษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาษากฎหมายไทยในสมัยสุโขทัยนั้นมีลักษณะเป็นคำประกาศทั่วไป โดยใช้อักษรไทยที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นใหม่ด้วยคำไทยแท้ ๆ จึงเป็นภาษาที่คนในสมัยนั้นเข้าใจได้ง่าย

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้พัฒนาวัฒนธรรมหรือปรัชญาทางการเมืองและกฎหมายแตกต่างไปจากสุโขทัยเนื่องจากได้รับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมและกฎหมายมาจากอินเดีย ซึ่งกฎหมายที่ถือเป็นแม่บทอันสำคัญเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาก็คือคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของพระมหาสาราจารย์ และนอกจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์แล้ว ยังมีพระราชอำนาจต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังมีการตรากฎหมายหรือที่เรียกว่าพระอัยการต่าง ๆ ขึ้นใช้บังคับกับไพร่และทาสอีกหลายลักษณะด้วย (แสวง บุญเฉลิมวิภาส, 2552: 78-94)

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2553: 11) ได้ยกตัวอย่างภาษากฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยาไว้ในหนังสือภาษากฎหมายไทย ได้แก่ พระราชปรารภในกฎมณเฑียรบาล ซึ่งตราขึ้นใช้บังคับในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ดังมีข้อความต่อไปนี้

ศุภมัสดุ ศักราช ๗๒๐ วันเสาร์เดือนห้าขึ้นหกค่ำ ชวดนักษัตรศก สมเด็จพระเจ้ารามาริบัติบรมไตรโลกนาถมหามงกุฎเทพมณูวิสุทธิวงษ์องค์คฤทรางกูรบรมพิตรพระพุทธ

เจ้าอยู่หัวทรงทศพิศราชธรรม ถวัลราชประเวณีศรีบรมภคัตราธิราช พระบาทฑำรง  
 ภูมิฉนทลสกุลีมาประชาราษฎร บรมนาถบรมบพิตรเสด็จสถิตไนรัตนสิงหาศบัญญัติ  
 สิงห์ แลสมเด็จพะหน่อเจ้าพุทธานุสรสิริวงษ์ และสมเด็จพะพรรณเมศวรหนึ่งเฝ้า และ  
 พญาเอกสัตราช พระมหาอุปราช แลมหาเสนาจตุสดมภ์ มุขมนตรีพิริยโยธามาตและ  
 ตำรวจนอกมหาไท ลูกขุน ทหารพ่อเรือนชายหาญสมณพราหมณา- จารย์แลวานิชนิกรนรประชา  
 ราษฎรทั้งหลาย

กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช (2509: 593-594) ได้วิจารณ์ไว้ว่า  
 “คนไทยที่ไม่รู้ภาษาแขกฟังเอาความหมายได้ยากเต็มทีและเมื่อยิ่งพูดมากความหมายก็ยิ่ง  
 น้อยลงไปเป็นธรรมดา...” ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับภาษากฎหมายในสมัยกรุงศรี-  
 ยุธยา ก็คือภาษากฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้นมีลีลาที่แฝงด้วยภาษาร้อยกรองอยู่มาก มี  
 ถ้อยคำที่สอดคล้องสัมผัสกันเสมอ แม้แต่ชื่อของกฎหมายในบางรัชกาลก็ยังมีถ้อยคำที่สอดคล้อง  
 ต้องกันอยู่ เช่น ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเอกาทศรถ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “ส่วยสัตพัฒนากรขนอน  
 ตลาด” เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบภาษากฎหมายในสมัยสุโขทัยกับสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้วจะเห็นได้ว่า  
 มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยามีสำนวนการเขียนละเอียดถี่ถ้วน  
 กว่ากฎหมายในสมัยสุโขทัย แต่มีการใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือย ถ้อยคำที่เป็นพลความมีมากกว่า  
 ถ้อยคำที่เป็นแก่นสาร

ครั้นถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ กฎหมายที่ใช้กันอยู่ในระยะแรกก็คือกฎหมายที่ใช้อยู่เมื่อ  
 ครั้งกรุงศรีอยุธยา โดยอาศัยความจำเป็นและการคัดลอกกันมาตามเอกสารที่หลงเหลือจากการถูก  
 ทำลายเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาซึ่งมีจำนวนน้อยมาก กระทั่งในปี พ.ศ.2348 พระบาทสมเด็จพระ  
 พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้มีพระบรมราชโองการตรัสให้ชำระพระราชกำหนดบทพระ  
 อัยการตั้งแต่พระธรรมศาสตร์ไป โดยจัดเป็นหมวดเป็นเหล่า และปรับปรุงกฎหมายให้ต้องตาม  
 ครรลองแห่งความยุติธรรม และเรียกกฎหมายที่ชำระเสร็จเรียบร้อยแล้วฉบับนี้ว่า “กฎหมาย  
 ตราสามดวง” กฎหมายตราสามดวงถือเป็นประมวลกฎหมายของแผ่นดินที่มีความสำคัญที่สุด  
 ฉบับหนึ่ง โครงสร้างของกฎหมายตราสามดวงประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ พระราชนิติศาสตร์  
 (ราชนิติคดี), พระธรรมศาสตร์ (มูลคดี) และ พระราชศาสตร์ (สาขาคดี) เนื้อหาโดยส่วนใหญ่ของ  
 กฎหมายตราสามดวงเป็นกฎหมายหลักที่ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลากว่า 100 ปี ตั้งแต่รัชกาลที่  
 1 จนถึงรัชกาลที่ 5 จนกระทั่งมีการปรับปรุงประเทศตามแบบตะวันตกในรัชกาลที่ 5 กฎหมาย

ตราสามดวงนี้จึงเลิกใช้ (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2553: 13-14, สุรพล ไตรเวทย์, 2550: 23-24, แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2552: 117-129)

ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงตราพระราชกำหนดกฎหมายขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากกว่า 500 ฉบับ (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2553: 14) ซึ่งโวหารภาษากฎหมายในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นไปในทำนองภาษากฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา ทั้งนี้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช (2509: 146-148) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษากฎหมายในสมัยรัชกาลที่ 4 ว่า กฎหมายในรัชสมัยของพระองค์นั้นจะสั้นเสมอในส่วนที่เป็นบทบังคับของกฎหมาย แต่เหตุผลที่ทำให้เป็นเชิงปรารภถึงความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายจะมีความยาวมาก ด้วยเหตุนี้ เราจึงไม่ได้อ่านแต่ตัวบทกฎหมายเท่านั้น แต่ยังได้เรียนรู้ถึงเจตนารมณ์และเหตุการณ์เบื้องหลังการออกกฎหมายนั้น ๆ อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ด้วย

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจชำระและร่างประมวลกฎหมายขึ้น โดยได้มีการยกร่างประมวลกฎหมายอาญาก่อนประมวลกฎหมายอื่น การจัดทำประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนั้นได้มีนักกฎหมายชาวต่างประเทศหลายท่านเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการยกร่างโดยได้จัดทำเป็นภาษาอังกฤษก่อน เมื่อร่างภาษาอังกฤษได้รับความเห็นชอบแล้ว ก็จัดให้มีการแปลเป็นภาษาไทย การจัดทำร่างประมวลกฎหมายอาญาฉบับภาษาไทยประสบกับปัญหาความยากลำบากมากมายเนื่องจากไม่มีคำศัพท์กฎหมายภาษาไทยอย่างเพียงพอและยังไม่มีถ้อยคำที่ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษอีกด้วย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงตั้งกรรมการเสนาบดี 4 ท่านร่วมกันตรวจชำระอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเสร็จเรียบร้อยได้ทรงประกาศใช้เป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2451 (ร.ศ.127) โดยเรียกประมวลกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทยฉบับนี้ว่ากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (สุรพล ไตรเวทย์, 2550: 63-80, สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2546: 11-12)

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เป็นประมวลกฎหมายที่มีการผสมผสานข้อดีของกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยประกอบขึ้นจากหลักกฎหมายสำคัญทั้งของไทยแต่ดั้งเดิม รวมทั้งยุคเปลี่ยนผ่าน และกฎหมายที่ดีของต่างประเทศ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 340 มาตรา ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติที่สั้น กะทัดรัด และเข้าใจง่าย

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2553: 41-43) มีความเห็นว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้ในร่างประมวลกฎหมายของไทยนั้นเป็นภาษาอังกฤษประเภทที่เรียกว่า ฟังชันเนล อิงลิช (Functional

English) ที่มีคุณลักษณะสำคัญคือ สั้น กระชับรัด ชัดเจน และมีความหมายอันแน่นอน ภาษาประเภทนี้นิยมใช้ในภาษาทางวิชาการเพื่อแสดงข้อเท็จจริง เหตุผล และอธิบายทางหลักวิชาการ และผลของการใช้ภาษาอังกฤษประเภทนี้เป็นแบบฉบับในการร่างต้นฉบับบัญญัติแห่งกฎหมายไทยคือภาษากฎหมายไทยซึ่งแปลมาจากต้นร่างภาษาอังกฤษนั้น เป็นภาษาไทยที่ปฏิรูปใหม่แตกต่างไปจากภาษากฎหมายแต่เดิมมาในแง่ที่ว่า เป็นภาษาที่มีสำนวนโวหารใหม่ ในทางวิชาการโดยเฉพาะไม่ใช่ภาษาวรรณคดีตามที่ปรากฏแต่เดิมมา ภาษากฎหมายไทยที่ปฏิรูปแล้วส่วนใหญ่อ่านง่าย สั้น กระชับรัด และชัดเจน คำที่ใช้โดยมากมีความหมายอันแน่นอน ไม่ค่อยยกเลาะซ้ำซาก นอกจากนี้ เมื่อได้แปลตัวบทกฎหมายจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยแล้ว คณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายได้ให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยตรวจแก้ ขัดเกลาในด้านภาษาไทยให้เป็นภาษาไทยที่ดีและสละสลวยเมื่อพิจารณาหัดตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ในสมัยเริ่มเปลี่ยนแปลงระบบกฎหมายจะเห็นได้ว่าภาษาไทยที่ใช้นั้นสละสลวยมาก ทั้งบทบัญญัติบางบทยังมีสัมผัสนอกและสัมผัสในในเชิงร้อยกรองกลาย ๆ ด้วย

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ใช้บังคับมาเป็นเวลาเกือบ 50 ปี จึงได้ถูกยกเลิกไปเมื่อปีพุทธศักราช 2499 และประกาศใช้บังคับประมวลกฎหมายอาญาระบบปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 เป็นต้นมา

ประมวลกฎหมายอาญาระบบปัจจุบันเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิด และโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ ประกอบด้วยบทบัญญัติ จำนวน 432 มาตรา แบ่งออกเป็น 3 ภาค ดังนี้

ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เช่น บทนิยาม การใช้กฎหมายอาญา โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ความรับผิดชอบในทางอาญา เป็นต้น และ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

ภาค 2 ความผิด แบ่งออกเป็น 12 ลักษณะ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง, ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม, ความผิดเกี่ยวกับศาสนา, ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน, ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน, ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง, ความผิดเกี่ยวกับการค้า, ความผิดเกี่ยวกับเพศ, ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย, ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

### ภาค 3 ลหุโทษ

การตีความในกฎหมายอาญานั้นต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ การวิเคราะห์ ถ้อยคำหรือข้อความในบทบัญญัติของกฎหมายที่มีปัญหาสงสัยหรือที่มีความหมายไม่ชัดเจน เพื่อกำหนดความหมายอันแท้จริงของถ้อยคำหรือข้อความนั้น ต้องตีความตามถ้อยคำ ภาษา และไวยากรณ์ ดังนั้น ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญาจึงต้องกระชับและรัดกุม มีกลวิธีการ เชื่อมโยงความเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ภาษาในประมวลกฎหมายอาญามีคุณลักษณะดังกล่าว

ในการสื่อสารโดยทั่วไปนั้น ผู้ส่งสารจะใช้ประโยคหลาย ๆ ประโยคเรียงต่อเนื่องกันไป โดยมีลักษณะทางภาษาบางประการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประโยคเหล่านั้น ซึ่งการ เชื่อมโยงประโยคหลาย ๆ ประโยคเข้าด้วยกันดังกล่าวทำให้เกิดหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า discourse และแม้ว่านักภาษาศาสตร์หลายท่านได้กำหนดชื่อเรียก หน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค หรือ discourse ไว้แตกต่างกันก็ตาม เช่น ภาษาระดับข้อความ ปริเฉท ประโยคสัมพันธ์ เป็นต้น แต่โดยแท้ที่จริงแล้ว การกำหนดความหมายของหน่วยภาษา ที่ใหญ่กว่าประโยคหรือ discourse ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันเท่าใดนัก ซึ่งโดยสรุปแล้ว หน่วย ภาษาที่ใหญ่กว่าประโยคหรือ discourse หมายถึง หน่วยภาษาที่มีองค์ประกอบหลากหลาย เกิด จากการเรียงต่อกันของถ้อยคำ วลี อนุพยางค์ และประโยค ที่มีความหมายเป็นเอกภาพ (coherence) ภายใต้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารและมีความสัมพันธ์กันด้วยการ เชื่อมโยงความ (cohesion) และโดยเหตุที่ภาษาระดับข้อความถือเป็นหน่วยภาษาที่เกิดขึ้นจริง และเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ดังนั้น ความหมายที่เกิดขึ้นจากภาษา ระดับข้อความจึงขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ เจตนาของผู้ส่งสาร การตีความของผู้รับสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

Halliday and Hasan (1976: 1-28) กล่าวว่า การเชื่อมโยงความ (cohesion) เป็นการ ศึกษากลไกทางภาษาที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือระหว่างข้อความ ดังนั้น กลวิธี การเชื่อมโยงความจึงเป็นกลไกสำคัญของภาษาระดับข้อความ นักภาษาศาสตร์หลายท่าน ทั้งไทยและต่างประเทศได้กำหนดแนวคิดและทฤษฎีการเชื่อมโยงความเพื่อใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ภาษาระดับข้อความไว้หลายแนวคิดทฤษฎี แต่แนวคิดทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับกันอย่าง กว้างขวาง ได้แก่ ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ De Beaugrande and Dressler ซึ่งเป็นทฤษฎีการเชื่อมโยงความในภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาไทย แนวคิด เกี่ยวกับการเชื่อมโยงความที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยง ความของสมทรง บุรุษพัฒน์ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การศึกษาภาษาระดับข้อความเป็นการศึกษาภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยคและเป็นการศึกษาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของภาษา ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความจึงทำให้เข้าใจลักษณะทางธรรมชาติของภาษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างภาษาระดับข้อความ (discourse) ในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่

### ตัวอย่างที่ 1

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือ ๑<sup>1</sup> กระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ได้ถูกฟ้องต่อศาลในต่างประเทศโดยรัฐบาลไทยร้องขอ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

- (1) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้นหรือ
- (2) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ ๑<sup>2</sup> และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 11 วรรคสอง)

ลักษณะการเชื่อมโยงความตามมาตรานี้ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน คำว่า “ในกรณีที่”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำคำว่า “กระทำความผิด”, คำว่า “ราชอาณาจักร”, คำว่า “ศาลในต่างประเทศ” และ คำว่า “โทษ”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก คำว่า “หรือ”

การเชื่อมโยงความโดยการละ ๑<sup>1</sup> จากประโยคที่ว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร” ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนข้อความว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ คำว่า “ที่” และ “อัน”

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย คำว่า “นี้” และ คำว่า “นั้น”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง คำว่า “ว่า”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน คำว่า “ผู้กระทำ” กับ “การกระทำ” และ คำว่า “คำพิพากษา” กับ “พิพากษา”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ คำว่า “เพราะ”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข คำว่า “ถ้า”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด โดยใช้หมายเลข (1) และ (2) กำกับ

การเชื่อมโยงความโดยการละ  $\emptyset^2$  ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนคำว่า “ผู้กระทำ ความผิด”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม คำว่า “และ”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน คำว่า “แล้ว”

## ตัวอย่างที่ 2

บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17)

ลักษณะการเชื่อมโยงความตามมาตรานี้ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ โดยใช้ข้อความว่า “บทบัญญัติในภาค 1” แทนทุก ๆ ข้อความที่บัญญัติไว้ในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน คำว่า “บทบัญญัติ” กับ “บัญญัติ”

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย คำว่า “นี้” และ “นั้น”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน  
คำว่า “ในกรณี”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำ คำว่า “กฎหมาย”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง คำว่า “เว้นแต่”

### ตัวอย่างที่ 3

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัว **๑** ในวันถัดจากวันที่  
ครบกำหนด

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 21 วรรคสาม)

ลักษณะการเชื่อมโยงความตามมาตรานี้ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข คำว่า “เมื่อ”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำ คำว่า “ครบกำหนด”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน คำว่า  
“แล้ว”

การเชื่อมโยงความโดยการละ **๑** ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนคำว่า “ผู้ต้อง  
คำพิพากษาถูกจำคุก”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน โดย  
ใช้คำว่า “ถัดจาก”

#### ตัวอย่างที่ 4

ผู้ใดโฆษณา  $\mathcal{O}^1$  หรือ  $\mathcal{O}^2$  ประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมิกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 วรรคหนึ่ง)

ลักษณะการเชื่อมโยงความตามมาตรานี้ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการละ  $\mathcal{O}^1$  จากประโยคที่ว่า “ผู้ใดโฆษณาแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด” ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนข้อความว่า “แก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้อำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก คำว่า “หรือ”

การเชื่อมโยงความโดยการละ  $\mathcal{O}^2$  ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนคำว่า “ผู้ใด”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำคำว่า “ความผิด” และ คำว่า “โทษ”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้อำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม คำว่า “และ”

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย คำว่า “นั้น”

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า “กึ่งหนึ่ง”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้อำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ คำว่า “ที่”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้อำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน โดยการใช้คำว่า “สำหรับ”

## ตัวอย่างที่ 5

หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือ ๑<sup>1</sup> ยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ๑<sup>2</sup> ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำ ๑<sup>3</sup> ทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301)

ลักษณะการเชื่อมโยงความตามมาตรานี้ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม โดยการใช้คำว่า “ตน” และ “ตนเอง”

การเชื่อมโยงความโดยการละ ๑<sup>1</sup> ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนคำว่า “หญิงใด”

การเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำ คำว่า “แท้งลูก”, คำว่า “ทั้ง”, คำว่า “หรือ”, คำว่า “ไม่เกิน”, คำว่า “ปรับ” และ คำว่า “ตน”

การเชื่อมโยงความโดยการละ ๑<sup>2</sup> ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนข้อความว่า “หญิงที่ทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด โดยการใช้คำว่า “ไม่เกิน”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก คำว่า “หรือ”

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม โดยการใช้คำว่า “ทั้ง”

การเชื่อมโยงความโดยการละ ๑<sup>3</sup> ซึ่งการละที่ปรากฏเป็นการใช้แทนคำว่า “จำคุก”

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยในประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะที่น่าสนใจเพราะเป็นภาษาที่ต้องอาศัยทั้งหลักวิชาและศิลปะประกอบกัน เป็นภาษาที่แน่นอน ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สั้นและกะทัดรัด นอกจากนี้ ภาษาไทยในประมวลกฎหมายอาญายังเป็นภาษาที่มีลักษณะเป็นข้อความต่อเนื่องกันไป ซึ่งการเชื่อมโยงความถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาษากฎหมายไทยใน

ประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะการเชื่อมโยง  
ความภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมาย  
อาญา

### ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมาย  
อาญาฉบับที่มีผลใช้บังคับอยู่ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2554 ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวน 432 มาตรา  
ประกอบด้วย

ภาค 1	บทบัญญัติทั่วไป	ตั้งแต่	มาตรา 1	ถึง	มาตรา 106
ภาค 2	ความผิด	ตั้งแต่	มาตรา 107	ถึง	มาตรา 366
ภาค 3	ลหุโทษ	ตั้งแต่	มาตรา 367	ถึง	มาตรา 398

2. ศึกษาเฉพาะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในข้อความเดียวกัน ทั้ง 432 มาตรา  
ซึ่งมีข้อความอยู่เป็นจำนวน 619 ข้อความ และ การเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความ  
ภายในมาตราเดียวกัน ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวน 119 มาตรา รวม 306 ข้อความ

### ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในประมวล  
กฎหมายอาญา
2. ทำให้ทราบแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับ  
ข้อความและสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการศึกษาค้นคว้าภาษาระดับข้อความในงานวิจัย  
อื่นๆ ต่อไป

## นิยามศัพท์

**ข้อความ** หมายถึง การเรียงต่อกันของถ้อยคำหรือประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป ที่ประกอบขึ้นเป็นบทบัญญัติแต่ละมาตราหรือแต่ละวรรคของมาตราในประมวลกฎหมายอาญา

**ภาษาระดับข้อความ** หมายถึง หน่วยภาษาที่เกิดจากการเรียงต่อกันของถ้อยคำหรือประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป โดยแต่ละประโยคมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย ซึ่งความสัมพันธ์นั้นเกิดจากการเชื่อมโยงความ

**การเชื่อมโยงความ** หมายถึง กลไกทางภาษาที่แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือระหว่างข้อความทั้งในระดับความหมายและระดับไวยากรณ์

**ประมวลกฎหมาย** หมายถึง การรวบรวมกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเป็นเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกันมาบัญญัติไว้เป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการศึกษา

**กฎหมายอาญา** หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงองค์ประกอบของการกระทำความผิด และกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นไว้

**ประมวลกฎหมายอาญา** หมายถึง กฎหมายอาญาที่มีผลใช้บังคับอยู่ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2554 ประกอบด้วย ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ภาค 2 ความผิด และภาค 3 ละหุโทษ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 432 มาตรา

## สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

๐ หมายถึง ส่วนที่ไม่ปรากฏรูปภาษาในประมวลกฎหมายอาญาโดยมีการละคำ วลี หรือประโยค

## บทที่ 2

### การตรวจเอกสาร

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

#### 1. เอกสารที่เกี่ยวกับภาษาระดับข้อความ

- 1.1 ความหมายของภาษาระดับข้อความ (discourse)
- 1.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความในภาษาระดับข้อความ
  - 1.2.1 ทฤษฎีของ Halliday, M.A.K. and Ruqaiya Hasan
  - 1.2.2 ทฤษฎีของ De Beaugrande and Dressler
  - 1.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์
  - 1.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของชลธิชา บำรุงรักษ์

#### 2. เอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายไทย

- 2.1 ประเภทของกฎหมายไทย
- 2.2 ลักษณะของกฎหมายอาญา
- 2.3 ลักษณะของภาษาในกฎหมายอาญา

#### 3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาระดับข้อความ
- 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษากฎหมายไทย

## เอกสารที่เกี่ยวกับภาษาระดับข้อความ

### 1. ความหมายของภาษาระดับข้อความ (discourse)

นักภาษาศาสตร์ทั้งไทยและต่างประเทศได้กำหนดชื่อเรียกและให้ความหมายของหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค หรือ discourse ไว้หลายท่าน ดังตัวอย่างเช่น

Halliday and Hasan (1976: 1-28) ได้กล่าวถึงภาษาที่ใหญ่กว่าประโยคหรือ discourse ไว้ในหนังสือ “Cohesion in English” โดยให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง หน่วยภาษาที่มีลักษณะเป็นความเรียง (text) เป็นหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าระดับประโยค (sentence) ประกอบด้วย ถ้อยคำหรือประโยคเรียงติดต่อกันตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป แต่ละประโยคมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย ซึ่งความสัมพันธ์นั้นเกิดจากกลไกทางภาษาซึ่งได้แก่การเชื่อมโยงความ (cohesion) ทั้งนี้ โดยความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคนั้นปรากฏให้เห็นเมื่อมีการตีความรูปบริบททางภาษาของประโยคที่นำมาก่อนกับประโยคที่ตามมา ด้วยเหตุนี้ ความหมายของ discourse จึงเกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ เจตนาของผู้ส่งสาร การตีความของผู้รับสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

De Beaugrande and Dressler (1981) ได้กล่าวถึงภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค หรือ discourse ไว้ในหนังสือ “Introduction to Text Linguistics” ว่า discourse เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ซึ่งจะปรากฏให้เห็นในโครงสร้างผิวด้วยรูปกลไกภาษาที่แสดงการเชื่อมโยงความ

นवारรณ พันธุมเมธา (2553: 329) ได้กล่าวถึงภาษาระดับที่ใหญ่กว่าประโยคไว้ในหนังสือไวยากรณ์ไทยโดยเรียกว่า “ประโยคสัมพันธ์” ซึ่งหมายถึง ประโยคที่เรียงต่อกับประโยคอื่นมีลักษณะเป็นประโยคต่อเนื่อง ซึ่งประโยคที่เรียงต่อเนื่องกันนั้นอาจมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการกล่าวถึงสิ่งหรือเรื่องเดียวกัน การกล่าวถึงสิ่งหรือเรื่องที่สัมพันธ์กัน และการแสดงเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กัน

เปรมจิต ชนะวงศ์ (2547: 40) เรียกภาษาที่ใหญ่กว่าระดับประโยคว่า “ปริจเจท” หรือ “ภาษาระดับข้อความ” โดยกล่าวว่าเป็นหน่วยภาษาในการสื่อสารที่ประกอบด้วยถ้อยคำเรียงต่อเนื่องกันไป และมักเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความหมายที่เป็นเอกภาพภายใต้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสาร

แม้ว่าในภาษาไทยจะมีการบัญญัติศัพท์เรียกภาษาในระดับที่ใหญ่กว่าประโยคหรือ discourse แตกต่างกันไปก็ตาม แต่หากพิจารณาจากความหมายแล้วจะเห็นได้ว่า นักภาษาศาสตร์แต่ละท่านได้ให้ความหมายของภาษาระดับข้อความไว้สอดคล้องกัน ซึ่งสรุปได้ว่า ภาษาระดับข้อความ หมายถึง หน่วยภาษาที่มีองค์ประกอบหลากหลาย เกิดจากการเรียงต่อกันของถ้อยคำ วลี อนุพากย์ และประโยค ที่มีความหมายเป็นเอกภาพ (coherence) ภายใต้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสาร และมีความสัมพันธ์กันด้วยการเชื่อมโยงความ (cohesion) และโดยเหตุที่ภาษาระดับข้อความถือเป็นหน่วยภาษาที่เกิดขึ้นจริงและเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ดังนั้น ความหมายที่เกิดขึ้นจากภาษาระดับข้อความจึงขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ เจตนาของผู้ส่งสาร การตีความของผู้รับสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

## 2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความในภาษาระดับข้อความ

การเชื่อมโยงความ (cohesion) เป็นวิธีการแสดงความสัมพันธ์ของภาษาระดับข้อความว่าข้อความแต่ละประเภทมีกลไกทางภาษาที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือระหว่างข้อความในลักษณะใดบ้าง เช่น การอ้างถึง การใช้คำเชื่อม การซ้ำ การละ เป็นต้น วิธีการเชื่อมโยงความจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงการโยงใยความสัมพันธ์ของหน่วยทางภาษาทั้งในระดับความหมายและระดับไวยากรณ์ ซึ่งทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์กลไกทางภาษาที่ใช้ในการเชื่อมโยงความในภาษาระดับข้อความที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ ทฤษฎีของ Halliday and Hasan, ทฤษฎีของ De Beaugrande and Dressler, แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์ และ แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของชลธิชา บำรุงรักษ์

### 2.1 ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan

Halliday and Hasan (1976: 31-292) ได้แบ่งกลไกทางภาษาที่เรียกว่าการเชื่อมโยงความ (cohesion) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 การอ้างถึง (reference) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึง ซึ่งรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่

ก. การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (personal reference) คือ การใช้บุรุษสรรพนามที่ 1, 2 และ 3 อ้างถึงบุคคลหรือสิ่งที่กล่าวไปแล้วหรือที่กำลังจะกล่าวถึงในบริบท

ตัวอย่างเช่น **John** has moved to **a new house**. **He** had **it** built last year

บุรุษสรรพนาม He อ้างถึงคำนามชื่อเฉพาะ John และ it อ้างถึงนามวลี a new house

ข. การอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ (demonstrative reference) คือ การใช้การกระษะทั้งในแง่เวลาและระยะทางในการอ้างถึงบุคคลหรือสิ่งของหรือสถานที่

ตัวอย่างเช่น How did you like **the recitations** ? I find **those** boring.

คำว่า those เป็นการชี้เฉพาะแสดงการอ้างถึง the recitations

ค. การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ (comparative reference) คือการใช้การเปรียบเทียบในแง่ความเหมือน ความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่าง ตลอดจนในแง่ปริมาณหรือคุณภาพ/คุณลักษณะ

ตัวอย่างเช่น They've given us special **places** in the front row. Would you prefer the **other** seats.

คำว่า other เป็นการอ้างถึง places ซึ่งเป็นการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบในแง่ความแตกต่าง

2.1.2 การแทนที่ (substitution) เป็นการใช้รูปภาษาอื่นแทนที่รูปภาษาที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึง ทั้งนี้ รูปแทนจะมีชนิดคำอยู่ในหมวดเดียวกันกับรูปเดิม ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ มี 3 ชนิด ได้แก่ การแทนที่หน่วยนาม (nominal substitution) การแทนที่หน่วยกริยา (verbal substitution) และการแทนที่หน่วยประโยค (clausal substitution)

ตัวอย่างเช่น I shoot the hippopotamas with **bullets** made of platinum. Because if I use leaden **ones** his hide is sure to flatten' em.

คำนามพหูพจน์ ones ในประโยคหลังใช้แทนคำนามพหูพจน์ bullets ในประโยคแรกก็กล่าวไปแล้ว

2.1.3 การละ (ellipsis) เป็นกระบวนการเดียวกันกับการแทนที่แต่ไม่ปรากฏรูปได้แก่ การละหน่วยนาม (nominal ellipsis) การละหน่วยกริยา (verbal ellipsis) และการละหน่วยประโยค (clausal ellipsis)

ตัวอย่างเช่น Which **hat** will you wear ? This is the best of the three  
∅

การละที่ปรากฏ ∅ ในประโยค This is the best of the three หมายถึง hats

2.1.4 การใช้คำเชื่อม (conjunction) เป็นการแสดงความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงกันของความหมายระหว่างประโยคหรือย่อหน้าในข้อความโดยการใช้คำเชื่อม ได้แก่ การคล้อยตามกัน (concessive) การขัดแย้งกัน (adversative) การแสดงเหตุผล (causal) การแสดงเวลา (temporal)

ตัวอย่างเช่น He was very uncomfortable. **Nevertheless** he fell asleep.

**Nevertheless** เป็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง

2.1.5 การเชื่อมโยงคำศัพท์ (lexical cohesion) เป็นการเชื่อมโยงความโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำศัพท์ในข้อความ ได้แก่

ก. การซ้ำ (reiteration) คือ การใช้คำศัพท์ซ้ำรูปเดิมทั้งหมดหรือซ้ำเฉพาะบางส่วนหรือเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน หรือเป็นคำที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น I turned to **the ascent** of the park. **The ascent** is perfectly easy.

เป็นการใช้คำศัพท์ the ascent ซ้ำรูปเดิมทั้งหมด

ข. การใช้คำเข้าชุดกัน (collocation) คือ การใช้คำที่มีความเกี่ยวพันกันทางความหมายที่มักปรากฏร่วมกัน อาจเป็นคำที่เข้าชุดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือเป็นส่วนย่อยของส่วนใหญ่ หรือเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

ตัวอย่างเช่น boy – child เป็นคำเข้าชุดโดย boy เป็นส่วนย่อยของ child หรือ boy – girl เป็นคำเข้าชุดที่อยู่ในกลุ่ม child เหมือนกัน

## 2.2 ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ De Beaugrande and Dressler

De Beaugrande and Dressler (1981) ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงความในภาษา ระดับข้อความไว้ โดยแบ่งลักษณะของการเชื่อมโยงความออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 การปรากฏซ้ำ (Recurrence) คือ การใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา โดยจะมีทั้งการซ้ำในระดับคำ วลี และประโยค

2.2.2 การปรากฏซ้ำบางส่วน (Partial Recurrence) คือการใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการใช้อำนาจกับรูปภาษาเดิมบางส่วน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำหรือหมวดคำ

2.2.3 การซ้ำโครงสร้าง (Parallelism) คือ การใช้รูปแบบโครงสร้างทางภาษาเหมือนกันแต่ใช้คำหรือวลีที่แตกต่างกัน

2.2.4 การซ้ำความหมาย (Paraphrase) คือ การปรากฏซ้ำในด้านข้อความ เนื้อหาหรือความหมายแต่ใช้คำหรือข้อความหรือรูปภาษาที่แตกต่างกัน

2.2.5 การใช้รูปแทน (Pro-form) คือ การใช้สรรพนามแทนหน่วยภาษาเดิม ซึ่งรูปแทนนี้มีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ รูปแทนตาม (Anaphora) หมายถึง การใช้รูปแทนรูปภาษาที่ปรากฏนำมาข้างหน้า และ รูปแทนหน้า (Cotaphora) หมายถึง การใช้รูปแทนรูปภาษาที่ปรากฏตามมาข้างหลัง โดยสามารถใช้เป็นรูปแทนนามหรือนามวลี (pronoun) รูปแทนกริยา (proverb) รูปแทนส่วนขยาย (pro-modifier) และรูปแทนอนุพากย์ (pro-clause)

2.2.6 การละหรือสูญรูป (Ellipsis) คือ การไม่ปรากฏรูปอนุพจน์หรือประโยค เมื่ออนุพจน์หรือประโยคมีส่วนประกอบทางโครงสร้างร่วมกัน ซึ่งการจะปรากฏโครงสร้างสูญรูปได้นั้นจะต้องมีการปรากฏของโครงสร้างที่สมบูรณ์ก่อน

2.2.7 การเชื่อม (Junction) คือ การใช้คำเชื่อมลักษณะต่าง ๆ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน มี 4 ชนิด ได้แก่

ก. การเชื่อมแบบคล้องตาม (Conjunction) เป็นการเชื่อมสิ่งที่มีสถานะทัดเทียมกันอาจเกิดภายในประโยค ระหว่างประโยค หรือระหว่างถ้อยคำที่ไม่สมบูรณ์ก็ได้

ข. การเชื่อมแบบให้เลือก (Disjunction) เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ต้องเลือก หรือเมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในเนื้อความสามารถเป็นจริงได้เพียงอย่างเดียว

ค. การเชื่อมแบบขัดแย้ง (Contrajunction) ใช้เชื่อมเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ไม่คล้องตามไปในทิศทางเดียวกัน อาจแตกต่างกันหรือตรงข้ามกัน

ง. การเชื่อมอนุพจน์ย่อย (Subordination) เป็นการเชื่อมอนุพจน์ย่อยที่แสดงด้วยลักษณะภาษาหลายลักษณะ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การเชื่อมแสดงผล การเชื่อมแสดงสาเหตุ การเชื่อมแสดงเวลา และการเชื่อมแสดงเงื่อนไข

## 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2537:119-136) กล่าวเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความไว้ว่า เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อข้อความตอนใดตอนหนึ่งต้องอ้างอิงข้อความอื่นจึงเข้าใจในข้อความนั้น โดยได้จำแนกการเชื่อมโยงความออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 การเชื่อมโยงความด้านโครงสร้างของภาษาระดับข้อความ (Cohesion through discourse structure) การเชื่อมโยงความลักษณะนี้เกิดขึ้นเพราะส่วนต่าง ๆ ของภาษาระดับข้อความประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีใจความสำคัญเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (one theme) องค์ประกอบทางความหมายของภาษาระดับข้อความเป็นส่วนที่ช่วยให้เข้าใจว่าสิ่งที่กำลังอ่านหรือกำลังฟังเป็นการนำเรื่องหรือเน้นตอนใดของเรื่อง ซึ่งสูตรพื้นฐานของภาษาระดับข้อความ คือ

+ การนำเรื่อง + ตัวเรื่อง + การสรุปเรื่อง

2.3.2 การเชื่อมโยงความที่เป็นแก่น (Theme cohesion) หมายถึง ข้อความที่แสดงในกริยาวลีของमुख्यประโยค ข้อความที่เป็นแก่นเมื่อเรียงร้อยกันเข้าจะเกิดการเชื่อมโยงความเพราะการตีความข้อความขึ้นอยู่กับข้อความที่นำมาข้างหน้า

2.3.3 การเชื่อมโยงความประเภทอ้างอิง (Cohesion through reference) การเชื่อมโยงความลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีหน่วยในภาษาที่ตีความหมายจากตัวเองไม่ได้แต่ต้องอ้างอิงจากที่อื่น และการอ้างอิงนี้จะต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ จะต้องอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันต่อเนื่องกัน การอ้างอิงประเภทนี้จำแนกได้ 3 ชนิด ได้แก่

ก. การอ้างอิงที่จำแนกตามบุรุษ รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง ได้แก่ คำสรรพนาม คำเครือญาติ ชื่อเฉพาะ ชื่อแสดงตำแหน่งหรือฐานะ ชื่อแสดงอาชีพ สุนทรูปหรือรูปศูนย์

ข. การอ้างอิงเชิงบ่งชี้ การอ้างอิงประเภทนี้เป็นการตีความคำประเภทบ่งชี้ เช่น นี่ นั่น โน่น ที่นี้ ที่นั่น ตอนนี่ ตอนนั้น เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อความที่นำมาข้างหน้า

ค. การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบจำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบกัน

2.3.4 การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่และการละข้อความ (Cohesion through substitution and ellipsis) การเชื่อมโยงความในลักษณะนี้เกิดขึ้นเมื่อมีการแทนที่ข้อความหนึ่งด้วยข้อความอีกข้อความหนึ่งเพื่อไม่ให้ต้องกล่าวซ้ำคำต่อคำ การตีความข้อความที่เข้าไปแทนที่นั้นจะขึ้นอยู่กับข้อความที่นำมาข้างหน้า

การเชื่อมโยงความโดยการละข้อความเป็นการแทนที่แบบหนึ่งแต่แทนด้วยรูปศูนย์ ในการละข้อความนี้ข้อมูลไม่ได้หายไปแต่ตีความข้อมูลที่ละไว้ได้จากข้อความที่นำมาข้างหน้า

2.3.5 การเชื่อมโยงความโดยใช้การเชื่อมต่อข้อความ (Cohesion by conjunction linkage) การเชื่อมโยงความในลักษณะนี้จำแนกได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่

ก. การเชื่อมต่อที่มีรูปภาพบ่งบอกชัดเจน ได้แก่

1) การใช้หน่วยคำเชื่อม เช่น “ก็” “จึง” “ดังนั้น” “แต่” “เพราะ” “ถ้า” “หาก” “เมื่อ” “หลังจาก” “ตอน” “จากนั้น” เป็นต้น ซึ่งหน่วยคำเชื่อมเหล่านี้มีหน้าที่ต่างกัน

2) การใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่คล้ายคลึงกัน กลไกการเชื่อมโยงความเช่นนี้มีการกล่าวซ้ำข้อความบางส่วน of โครงสร้างที่นำมาก่อน

3) การถอดความและการกล่าวย้อน การเชื่อมโยงความที่ใช้กลไกการถอดความและการกล่าวย้อนนั้นเป็นการสรุปข้อความที่นำมาข้างหน้าเพื่อเชื่อมต่อกับเหตุการณ์ที่จะกล่าวถึงต่อไป

#### ข. การเชื่อมต่อที่ไม่มีรูปภาพออกชัด ได้แก่

1) ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น ความสัมพันธ์เชิงเงื่อนไข ความสัมพันธ์เชิงแย้งความ เป็นต้น

2) ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อเนื่องของเวลา การกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันอาจไม่ปรากฏรูปภาพแสดงการต่อเนื่องของเวลา จึงต้องอาศัยบริบทในการตีความ

ค. การจัดกลุ่มข้อความ ข้อความที่มีเนื้อหาอันหนึ่งอันเดียวกันจัดให้อยู่ในย่อหน้าเดียวกัน ย่อหน้าแต่ละย่อหน้ามีแก่น (theme) เดียวกัน จึงทำให้เกิดการเชื่อมโยงความที่เป็นแก่นและมีการใช้คำที่อยู่ในแวดวงความหมายเดียวกัน

2.3.6 การเชื่อมโยงความโดยใช้คำศัพท์ (Cohesion through lexical items – vocabulary) การเชื่อมโยงความโดยใช้คำศัพท์อาจจะเป็นการกล่าวซ้ำคำศัพท์บางคำหรืออาจจะใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน หรืออาจใช้คำศัพท์ที่อยู่ในแวดวงความหมายเดียวกัน

2.3.7 การเชื่อมโยงความโดยใช้กลไกที่นอกเหนือจากรูปภาษา (pragmatic cohesion) บางครั้งอาจพบว่าการตีความข้อความไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริบทที่เป็นรูปภาษา แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากรูปภาษา เช่น ข้อมูลที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมกัน ซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่ในข้อความที่พูด เช่น เทศกาลตรุษจีนนี้สงสารเปิดกับไก้จ้งเลย เป็นต้น ผู้รับสารจะเข้าใจความหมายประโยคนี้ได้ก็ต่อเมื่อผู้รับสารมีข้อมูลหรือความรู้ที่ผู้ส่งสารคาดว่าผู้รับสาร

จะมีนั่นคือจะมีการฆ่าเปิดและไต่เป็นจำนวนมากกว่าปกติเพื่อนำมาใช้ไหว้เจ้าในช่วงเทศกาลตรุษจีน

## 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของชลธิชา บำรุงรักษ์

ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539 : 128-156) ได้กล่าวเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ (Cohesion) ไว้ว่า เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยภาษาโดยใช้รูปภาษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความที่ปรากฏในข้อเขียนภาษาไทยมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.4.1 การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงหรืออ้างถึง (Reference) คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาโดยที่การตีความรูปภาษาหนึ่ง ได้แก่ รูปแทน ต้องอาศัยหรืออ้างอิงถึงอีกรูปภาษาหนึ่ง ได้แก่ รูปหลัก ซึ่งการอ้างอิงในข้อเขียนภาษาไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

### ก. การอ้างอิงหน่วยนาม ได้แก่

1) บุรุษสรรพนาม เป็นการอ้างอิงโดยใช้คำสรรพนามบอกบุรุษ เช่น ดิฉัน กระผม ข้าพเจ้า คุณ เธอ ท่าน เป็นต้น เพื่ออ้างถึงนามหรือนามวลีที่ได้กล่าวมาแล้ว

2) คำเรียกขาน อาจเป็นชื่อต้น ชื่อเล่น คำเรียกญาติ คำเรียกตำแหน่ง คำเรียกอาชีพหรือสถานะ หรือฉายานาม ที่ใช้อ้างถึงสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว

3) คำนามและส่วนขยาย อาจปรากฏในโครงสร้างนาม/ลักษณนาม + ส่วนขยาย หรืออาจเป็น นาม + ลักษณนาม + ส่วนขยาย คำนามที่พบอาจเป็นคำนามที่มีรูปซ้ำกับนามในรูปหลัก หรืออาจเป็นคำนามที่มีความหมายแสดงสภาวะโดยรวม ซึ่งส่วนขยายส่วนมากเป็นคำบ่งชี้ เช่น “นี้” “นั่น” เป็นต้น หรือเป็นคำแสดงลำดับที่หรือแสดงจำนวนนับ

4) สุญรูป เป็นการไม่ปรากฏรูปที่แสดงการอ้างอิงหน่วยนาม ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นเฉพาะกรณีที่มีหน่วยนามเต็มรูปที่เป็นรูปหลักปรากฏนำมาก่อนในบริบทภาษาเท่านั้น

### ข. การอ้างอิงอนุพากย์หรือประโยค ได้แก่

1) คำบ่งชี้ เป็นคำบ่งชี้ที่อ้างถึงอนุพากย์หรือประโยคที่ปรากฏมาแล้ว คำบ่งชี้ที่พบในลักษณะนี้ ได้แก่ “เช่นนี้” “เช่นนั้น” “ดังนี้” “ดังนั้น” “ทั้งนี้” “แบบนี้” และ “อย่างนั้น”

2) คำนามและส่วนขยาย รูปแทนที่อ้างถึงรูปหลักที่เป็นอนุพากย์ อาจปรากฏในโครงสร้าง นาม/ลักษณนาม + ส่วนขยาย

3) สุญรูป เป็นการไม่ปรากฏรูปแทนที่มีความสัมพันธ์ด้วยการอ้างถึงอนุพากย์หรือประโยคที่นำมาข้างหน้า

ค. การอ้างถึงข้อความ (Discourse Reference) ได้แก่

1) นามทั่วไปหรือสามานยนาม เป็นการใช้คำนามทั่วไปแสดงการอ้างถึงข้อความที่กล่าวนำมาก่อน

2) คำบ่งชี้ เป็นการใช้คำบ่งชี้ เช่น “นี้” “นั้น” เป็นต้น

3) คำนามและส่วนขยาย อาจเป็น คำนาม/ลักษณนาม + ส่วนขยาย หรือคำนาม + ลักษณนาม + ส่วนขยาย

คำนามอาจเป็นนามที่แสดงสภาพทั่วไปหรือเป็นนามเฉพาะและส่วนขยายส่วนใหญ่เป็นคำบ่งชี้

2.4.2 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม (Conjunction) เป็นการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในประโยคหรือข้อความที่อยู่ต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกัน จำแนกออกได้เป็น 18 ชนิด ได้แก่

ก. ความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในประโยคหรือข้อความที่อยู่ต่อเนื่องกันเป็นไปในทำนองเดียวกันหรือเป็นเรื่องเดียวกัน หรือมีความต่อเนื่องกัน คำเชื่อมที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ “และ” “ก็” “แล้ว” “นอกจากนั้น”

ข. ความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าประโยคหรือข้อความที่สัมพันธ์กันนั้นมีความแตกต่างกัน ขัดแย้ง หรือไม่เป็นไปในทำนองเดียวกัน คำเชื่อมที่ใช้มาก ได้แก่ “แต่” “แต่....ก็” “แม้ว่า....แต่” “อย่างไรก็ตาม”

ค. ความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข ปรากฏในกรณีที่เหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของอีกเหตุการณ์หนึ่ง คำเชื่อมที่ใช้โดยมาก ได้แก่ “ถ้า” “ถ้าหาก” “หากว่า” “แม้”

ง. ความสัมพันธ์แบบให้เลือก เป็นการแสดงการเชื่อมโยงความที่ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง คำเชื่อมที่พบมากที่สุด ได้แก่ “หรือ”

จ. ความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ เป็นการเชื่อมโยงความระหว่างประโยคหรือข้อความเพื่อแสดงว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง คำเชื่อมประเภทนี้ ได้แก่ “เพราะ” “เนื่องจาก” “ก็เพราะ”

ฉ. ความสัมพันธ์แบบแสดงผล เป็นการเชื่อมโยงความเพื่อแสดงว่าประโยคหรือข้อความที่มีคำเชื่อมประเภทนี้เป็นผลของเหตุการณ์ในอีกประโยคหรือในอีกข้อความหนึ่ง คำเชื่อมประเภทนี้ ได้แก่ “จึง” “ก็”

ช. ความสัมพันธ์แบบขยายความ เป็นการเชื่อมโยงความที่ขยายคำ วลี ประโยคหรือข้อความที่นำมาข้างหน้า ประโยคที่มีการเชื่อมโยงความลักษณะนี้จะมีโครงสร้างที่ค่อนข้างซับซ้อน คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “ที่” “ซึ่ง” “อัน”

ซ. ความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียดเป็นการแสดงรายละเอียดหรือระบุให้ชัดเจนแน่นอนลงไป เช่น การให้ความหมาย การระบุส่วนปลีกย่อยหรือรายละเอียด คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “ก็” “คือ” “หมายถึง” “กล่าวคือ” “ได้แก่”

ฅ. ความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง เป็นการเชื่อมโยงที่เสนอตัวอย่างของเรื่องหรือสิ่งที่นำมาข้างหน้า คำเชื่อมประเภทนี้ ได้แก่ “เช่น” “อาทิเช่น” “อาทิ” “อย่าง” “อย่างเช่น” และอาจลงท้ายด้วย “เป็นต้น”

ญ. ความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน เป็นการแสดงการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงว่าประโยคหรือข้อความที่ตามมาเป็นส่วนหนึ่งหรือเรื่องที่ยก

ออกจากประโยคหรือข้อความที่ปรากฏนำมาข้างหน้า ซึ่งอาจเป็นการกล่าวถึงเรื่องใหม่หรือเป็นการเปลี่ยนไปกล่าวถึงบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกัน คำเชื่อมที่แสดงการเชื่อมโยงความลักษณะนี้ ได้แก่ “ส่วน” “สำหรับ” “นอกจากนี้” “ทางด้าน” “หนึ่ง”

ฎ. ความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ เป็นการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงว่า วลีประโยคหรือข้อความที่ปรากฏหลังคำเชื่อมเป็นวัตถุประสงค์ของส่วนที่นำมาข้างหน้า คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “เพื่อ” “ก็เพื่อ” “เพื่อให้” “ให้”

ฏ. ความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ เป็นการเชื่อมโยงที่ใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงถึงวิธีการ หรือกระบวนการในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คำเชื่อมประเภทนี้ ได้แก่ “โดย”

ฐ. ความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น แสดงจุดตั้งต้นหรือพื้นฐานของเหตุการณ์หนึ่ง คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “จาก” “ตั้งแต่”

ฑ. ความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด เป็นการบอกให้ทราบถึงจุดสิ้นสุดหรือจุดสุดท้ายของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ “จน” “จนถึง” “จนกระทั่ง” “จนในที่สุด”

ฒ. ความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน เป็นการเสนอขั้นตอนของการดำเนินการหรือตามเวลาอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจมีการเริ่มต้นด้วย “ก่อนอื่น” หรือ “เริ่ม” และมีการเรียงลำดับ โดยใช้คำเชื่อม “แล้ว” “แล้วถึง” “เมื่อ.....แล้ว” หรืออาจเรียงลำดับเป็นภาค ช่วงตอน ก็ได้

ณ. ความสัมพันธ์แสดงการเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์หรือเรื่องราวระหว่างประโยคหรือข้อความ คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “เท่ากับว่า” “เหมือนเช่นที่” “เหมือนกับ” “เช่นเดียวกับ” “ดูเหมือนว่า”

ด. ความสัมพันธ์แสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือ ข้อเท็จจริง เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงคำพูดหรือข้อความที่กล่าวถึง คำเชื่อมที่ใช้ ได้แก่ “ว่า”

ด. ความสัมพันธ์แบบสรุปความ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อม เพื่อแสดงการสรุปใจความหรือสาระสำคัญของเรื่องที่กล่าวมาแล้ว คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ “ดังนั้น” “ฉะนั้น”

#### 2.4.3 การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำ (repetition) ได้แก่

ก. การซ้ำรูป เกิดจากการที่บางส่วนของข้อความมีรูปภาพเหมือนกัน ซึ่งอาจเป็นการซ้ำในระดับคำหรือระดับวลีหรือกลุ่มคำก็ได้

ข. การซ้ำความ เป็นการเชื่อมโยงความที่ใช้รูปภาพใหม่ที่ความหมายยังคงเดิมหรือใกล้เคียงกับรูปภาพที่กล่าวมาแล้ว พบการซ้ำความทั้งในระดับคำ ระดับวลี หรือกลุ่มคำ ระดับประโยคหรืออนุพากย์

ค. การซ้ำโครงสร้าง เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพที่ปรากฏในโครงสร้างภาษาที่เหมือนกัน โครงสร้างที่ซ้ำกันนี้อาจเป็นวลีหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคก็ได้

เนื่องจากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความแต่ละทฤษฎีและแต่ละแนวคิด ดังที่กล่าวมาข้างต้นมีความแตกต่างกันบางประการ เช่น ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan มีลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการเชื่อมโยงคำศัพท์ (lexical cohesion) ในขณะที่ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ De Beaugrande and Dressler ไม่มีลักษณะดังกล่าว หรือ ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ De Beaugrande and Dressler มีลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ (ไม่ว่าจะเป็นการปรากฏซ้ำทั้งหมด การปรากฏซ้ำบางส่วน การซ้ำโครงสร้าง หรือการซ้ำความหมายก็ตาม) แต่ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan ไม่มีการเชื่อมโยงความในลักษณะดังกล่าวหรือ แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ สมทรง บุรุษพัฒน์ มีลักษณะการเชื่อมโยงความด้านโครงสร้างของภาษาระดับข้อความ (Cohesion through discourse structure) และ ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยใช้กลไกที่นอกเหนือจากรูปภาพ (pragmatic cohesion) ซึ่งเป็นลักษณะการเชื่อมโยงความที่เพิ่มเติมและนอกเหนือไปจากทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan, De Beaugrande and Dressler และแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของชลธิชา บำรุงรักษ์ เป็นต้น ดังนั้น ใน การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีของ Halliday and Hasan, และ De Beaugrande and Dressler รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ

สมทรง บุรุษพัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายไทย

### 1. ประเภทของกฎหมายไทย

โกเมศ ขวัญเมือง และ สิทธิกร ศักดิ์แสง (2549: 101-107) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของกฎหมายนั้นมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน เช่น การแบ่งแยกตามลักษณะของการใช้กฎหมาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น กฎหมายสารบัญญัติ และ กฎหมายวิธีสบัญญัติ การแบ่งตามลักษณะของการพิจารณาคดี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การพิจารณาคดีทางแพ่ง การพิจารณาคดีทางอาญา การพิจารณาคดีทางปกครอง และการพิจารณาคดีทางรัฐธรรมนูญ การแบ่งตามลักษณะการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นกฎหมายภายในและกฎหมายภายนอกการแบ่งตามลักษณะของความสำคัญในข้อกฎหมาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นกฎหมายมหาชนกับกฎหมายเอกชน

หยุด แสงอุทัย (2535: 177-213) ได้แบ่งประเภทของกฎหมายตามข้อความออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

1.1 กฎหมายมหาชน หมายถึง กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือหน่วยงานของรัฐกับราษฎร ในฐานะที่รัฐเป็นฝ่ายปกครองราษฎร ซึ่งสาขาของกฎหมายมหาชน ได้แก่

1.1.1 กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบของรัฐและกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐหรือเกี่ยวกับการเมืองการปกครองขององค์กรต่าง ๆ กล่าวคือเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ปัจจุบัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

1.1.2 กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายที่ขยายความในรายละเอียดของกฎหมายรัฐธรรมนูญในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 เป็นต้น

1.1.3 กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการปกครอง การจัดองค์กร ฝ่ายปกครอง วิธีการดำเนินงานของฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะ เป็นต้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดในการปกครองลดหลั่นลงมาจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เป็นต้น

1.1.4 กฎหมายการคลัง หรือกฎหมายภาษีอากร เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ของรัฐ เช่น ประมวลรัษฎากร เป็นต้น

1.1.5 กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดข้อห้ามทั้งหลายว่าการกระทำใด เป็นความผิดและกำหนดโทษ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำ (ซึ่งรวมถึงถึงการงดเว้นการกระทำ) ใดๆใดเป็นความผิดและกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น ซึ่งโทษอาญาในปัจจุบันมีอยู่ 5 สถาน ได้แก่ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษกักขัง โทษปรับ และโทษริบทรัพย์สิน

1.1.6 ประมวลกฎหมายอาญาทหารและพระราชบัญญัติที่มีความผิดและโทษทางอาญา ซึ่งต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป

1.1.7 กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่ดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นศาลที่เกี่ยวกับคดีอาญา รวมถึงวิธีพิจารณาความในศาลเด็กและเยาวชน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจับกุมผู้สงสัยว่ากระทำความผิด การสืบสวนคดีอาญา การสอบสวนคดีอาญา การฟ้องคดีอาญา การพิจารณาคดีอาญา การพิพากษาคดีอาญา และการบังคับคดีอาญา

1.1.8 กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นกฎหมายที่ดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งในกรณีที่มีคดีพิพาททางแพ่ง รวมไปถึงกฎหมายล้มละลาย มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพิจารณาคดีแพ่ง การพิพากษาคดีแพ่ง และการบังคับคดีแพ่ง

1.1.9 กฎหมายเศรษฐกิจ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.10 กฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลและกำหนดอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและของผู้พิพากษา เช่น กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรม เป็นต้น

1.2 กฎหมายเอกชน หมายถึง กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกัน เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนและมีอำนาจหรืออยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน แต่มีข้อสังเกตว่า ในบางกรณี รัฐก็เข้าทำสัญญากับราษฎรในฐานะที่รัฐเป็นราษฎรคนหนึ่ง ไม่ใช่ในฐานะที่เป็นฝ่ายปกครองราษฎร เช่น องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อสร.) ได้ทำสัญญาขายของให้กับราษฎรในฐานะที่ อสร. เป็นพ่อค้า เป็นต้น ซึ่งสาขาของกฎหมายเอกชนมีดังต่อไปนี้

1.2.1 กฎหมายแพ่ง เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนในลักษณะครอบครัว ลักษณะหนี้ ลักษณะกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และลักษณะมรดก

1.2.2 กฎหมายพาณิชย์ เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนว่าด้วยเรื่องการค้าขาย บัญชีการค้าขาย ตั๋วเงิน การธนาคาร การประกันภัยการขนส่ง เป็นต้น

1.2.3 กฎหมายอื่นๆ เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เป็นต้น

1.3 กฎหมายระหว่างประเทศ หมายถึง กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ ซึ่งสามารถแบ่งแยกความสัมพันธ์ออกได้เป็น 3 สาขา คือ

1.3.1 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองเป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐด้วยกัน ในฐานะที่รัฐเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น ในเรื่องอาณาเขต การแลกเปลี่ยนทูตานุทูต กงสุล เป็นต้น

1.3.2 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นพลเมืองของประเทศที่ต่างกัน ซึ่งพลเมืองของแต่ละประเทศย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศตน แต่โดยที่แต่ละประเทศอาจมีบทบัญญัติที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าจะใช้กฎหมายประเทศใดบังคับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดังกล่าว

1.3.3 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา เป็นกฎหมายที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการยอมรับรู้กฎหมายและคำพิพากษาของศาลประเทศอื่น เฉพาะในคดีอาญา เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น

## 2. ลักษณะของกฎหมายอาญา

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชนว่าด้วยความผิดและโทษที่มี บทบัญญัติถึงความเกี่ยวพันระหว่างเอกชนกับรัฐ แม้การกระทำความผิดบางอย่างจะเป็นการ กระทำที่มีผลเสียหายโดยตรงต่อเอกชนก็ตาม แต่การกระทำความผิดนั้นอาจส่งผลกระทบต่อ มหาชนเป็นส่วนรวมถึงขนาดที่รัฐต้องเข้าไปดำเนินการป้องกันและปราบปราม

หยุด แสงอุทัย (2535: 193) กล่าวว่า หลักเกณฑ์สำคัญของประมวลกฎหมายอาญามี 4 ประการ ได้แก่

- 2.1 การกระทำจะเป็นความผิดต่อเมื่อมีกฎหมายที่บัญญัติในขณะกระทำว่าเป็น ความผิด ดังนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดก็ย่อมไม่มีความผิด
- 2.2 บุคคลจะต้องรับโทษต่อเมื่อมีกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำบัญญัติให้ต้องรับ โทษนั้น ๆ
- 2.3 กฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ กรณีที่ถ้อยคำของกฎหมาย เป็นที่น่าสงสัยจะตีความโดยขยายความไปลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดไม่ได้แต่อาจ ตีความโดยขยายความให้เป็นผลดีแก่ผู้กระทำความผิดได้
- 2.4 ในกรณีที่มีช่องว่างแห่งกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติเรื่องหนึ่ง เรื่องใดไว้ ศาลจะอุดช่องว่างแห่งกฎหมายให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้ แต่ศาล สามารถอุดช่องว่างแห่งกฎหมายเพื่อให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

กล่าวโดยสรุป กฎหมายอาญาแยกพิจารณาได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการกำหนดองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นความผิด เป็นการพิจารณาว่าการกระทำใด สมควรจะลงโทษในทางอาญา เช่น การฆ่าผู้อื่น การล่วงละเมิดทางเพศ หรือการฉ้อโกง ประชาชน เป็นต้น และ ส่วนที่สอง เป็นการกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ ซึ่งบุคคลจะรับ โทษทางอาญาก็ต่อเมื่อมีกฎหมายในขณะกระทำความผิดกำหนดโทษไว้ ดังนั้น กฎหมายที่ บัญญัติภายหลังจากการกระทำจึงไม่ย้อนหลังไปใช้กับการกระทำที่เกิดขึ้นมาก่อนการบัญญัตินั้น และในทางกลับกัน หากในขณะกระทำ กฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดแล้ว ต่อมามีการยกเลิกความผิดนั้นไป ผู้กระทำย่อมหลุดพ้นจากความผิดนั้นด้วย

ประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 รวมเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาดังกล่าว ได้มีการแก้ไขกฎหมายอาญารวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502

ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512

ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2514

ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2518

ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519

ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2522

ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525

ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2526

ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530

ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2530

ครั้งที่ 11 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 9) พ.ศ.2530

ครั้งที่ 12 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 10) พ.ศ.2532

ครั้งที่ 13 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 11) พ.ศ.2535

ครั้งที่ 14 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 12) พ.ศ.2535

ครั้งที่ 15 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 13) พ.ศ.2537

ครั้งที่ 16 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 14) พ.ศ.2540

ครั้งที่ 17 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 15) พ.ศ.2545

ครั้งที่ 18 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 16) พ.ศ.2546

ครั้งที่ 19 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.  
2546

ครั้งที่ 20 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547

ครั้งที่ 21 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550

ครั้งที่ 22 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 19) พ.ศ.2550

ครั้งที่ 23 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 20) พ.ศ.2550

ครั้งที่ 24 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา  
(ฉบับที่ 21) พ.ศ.2551

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่มีผลใช้บังคับอยู่ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2554 ซึ่งประกอบด้วย บทบัญญัติ จำนวน 432 มาตรา แบ่งออกเป็น 3 ภาค ดังนี้

ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เช่น บทนิยาม การใช้กฎหมายอาญา โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ความรับผิดชอบในทางอาญา เป็นต้น และ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

ภาค 2 ความผิด แบ่งออกเป็น 12 ลักษณะ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง, ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม, ความผิดเกี่ยวกับศาสนา, ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน, ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน, ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง, ความผิดเกี่ยวกับการค้า, ความผิดเกี่ยวกับเพศ, ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย, ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ภาค 3 ลหุโทษ ได้แก่ ลักษณะสำคัญของความผิดลหุโทษ และ ความผิดลหุโทษในฐานความผิดต่าง ๆ

### 3. ลักษณะของภาษาไทยในกฎหมายอาญา

สุรพล ไตรเวทย์ (2550: 7) กล่าวว่า การร่างกฎหมายมิใช่ยึดถือแต่เพียงทฤษฎีทางกฎหมายหรือความต้องการของผู้ร่างเท่านั้น แต่ต้องให้เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประเทศ สอดคล้องกับความต้องการ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และประเพณีนิยมทางกฎหมายของประเทศด้วย

หยุด แสงอุทัย (2535: 168-171) กล่าวว่า เนื่องจากกฎหมายจะต้องนำไปใช้แก่ราษฎร ดังนั้น ในการร่างกฎหมายจึงต้องพยายามใช้ถ้อยคำที่ง่ายที่สุดเท่าที่ราษฎรพึงสามารถเข้าใจได้ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องให้มีข้อความกะทัดรัด ข้อความใดที่ไม่จำเป็นต้องเขียนก็ไม่ต้องเขียนไว้ แต่ในบางกรณีซึ่งเป็นเรื่องทางวิชาการ ผู้ร่างกฎหมายก็จำเป็นต้องใช้ศัพท์ในทางวิชาการแม้จะทราบดีว่าราษฎรอาจไม่เข้าใจความหมายของศัพท์นั้นอย่างถ่องแท้ เพราะหากใช้ศัพท์ธรรมดาทั่วไปหรือใช้ถ้อยคำอย่างอื่นอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ร่างกฎหมายพบว่าถ้อยคำที่ใช้อยู่ในภาษาสามัญมีความหมายกำกวมไม่แน่นอน หรือถ้อยคำที่ใช้อยู่ในภาษาสามัญมีความหมายกว้างเกินไปหรือแคบไปกว่าความหมายที่ผู้ร่างกฎหมายประสงค์จะให้ความหมาย หรือถ้อยคำที่ใช้อยู่ในภาษาสามัญมีข้อความยืดยาวเกินไป ผู้ร่างกฎหมายก็จะร่างบทนิยามหรือบทวิเคราะห์ศัพท์ (Definition) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เฉพาะในกฎหมายเท่านั้น

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2553: 87-134) กล่าวว่า ภาษากฎหมายที่ดีจะต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.1 ภาษาที่ใช้ต้องถูกต้อง เข้าใจง่าย ถ้อยคำที่เลือกใช้ต้องตรงกับความหมายที่มุ่งหมายจะพูดหรือเขียน ภาษานั้นต้องแสดงวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่แน่นอน ปราศจากข้อสงสัยในทางกฎหมาย รวมทั้งต้องอุดช่องโหว่ในแง่ของกฎหมายและภาษาอีกด้วย

3.2 ภาษากฎหมายที่ดีต้องมีความกะทัดรัด ใช้คำโดยประหยัด ทุกคำที่เขียนต้องมีความหมาย เพราะถ้อยคำเพียงคำเดียวหากขาดหรือเกินอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการตีความในภายหลังได้

3.3 ใช้ถ้อยคำในภาษากฎหมายให้เป็นระเบียบเดียวกันโดยตลอด กล่าวคือ ในกฎหมายประเภทเดียวกัน ฉบับเดียวกันหรือแม้จะต่างฉบับกัน หากกล่าวถึงเรื่องเดียวกันก็ควรใช้ถ้อยคำเดียวกัน เว้นแต่จะมีความมุ่งหมายให้มีความหมายต่างกัน

3.4 ถ้อยคำใดที่มีตำรากฎหมายหรือคำพิพากษาให้มีความหมายอย่างใดไว้แล้ว เมื่อผู้ร่างกฎหมายใช้ถ้อยคำนั้นก็หมายความว่าได้ยอมรับให้ถ้อยคำมีความหมายเช่นนั้น ถ้าประสงค์จะให้ความหมายอย่างอื่นก็ต้องหาถ้อยคำอื่นมาใช้หรือเขียนบทวิเคราะห์ศัพท์แสดงความหมายเฉพาะตามความประสงค์นั้นไว้ให้ชัดเจน

3.5 ใช้ภาษาที่สุภาพ

3.6 ใช้ภาษาที่สามารถจูงใจผู้ฟังผู้อ่านให้คล้อยตามในลักษณะของการยอมรับเหตุผล และข้อเท็จจริงตามกฎหมาย

สำหรับภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นภาษาที่ต้องอาศัยทั้งหลักวิชาและ ศิลปะประกอบกัน เป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะแบบ มีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ แน่นนอน และชัดเจน อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สั้น กระชับรัด เข้าใจง่าย สะดวกแก่การใช้ นอกจากนี้ ภาษาที่ใช้ ในประมวลกฎหมายอาญายังเป็นภาษาที่มีลักษณะเป็นข้อความต่อเนื่องกันไปอีกด้วย

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาระดับข้อความ

จากการศึกษางานวิจัยทางภาษา ผู้วิจัยพบว่า มีผู้สนใจศึกษาภาษาระดับข้อความ ไม่มากนักเมื่อเทียบกับผลงานการศึกษาในเรื่องของระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยคและ ความหมาย ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผลงานการศึกษาภาษาระดับข้อความจาก เอกสารที่มีประเภทของเนื้อหาแตกต่างกัน ได้แก่ การศึกษาภาษาระดับข้อความในการรายงาน ข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , การศึกษาภาษาระดับข้อความในการรายงานข่าว ทางโทรทัศน์ , การศึกษาภาษาระดับข้อความในรายการสารคดี , การศึกษาภาษาระดับ ข้อความในวรรณกรรม เรื่องสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และ การศึกษาภาษาระดับ ข้อความในหมายรับสั่ง ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างในธรรมชาติของ ภาษาที่ใช้ในเอกสารแต่ละประเภทนั้น

นิตยสุตา อภินันทาภรณ์ (2534) ได้ศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในรายงานข่าว อาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์ และ เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเชื่อมโยงความใน 2 กรณี ได้แก่ 1) การ เชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงนามวลี และ 2) การเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมใน ภาษาระดับข้อความ โดยได้นำข้อมูลจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2531 จำนวน 50 ข่าว มาวิเคราะห์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างและ จับฉลากข่าวอาชญากรรม สัปดาห์ละ 1 ข่าว ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบภาษาที่ใช้แสดงการอ้างถึง นามวลีในส่วนต่าง ๆ ของการรายงานข่าว ได้แก่ การละนามวลี การใช้คำสัมพันธ์กัน การใช้คำ แทน การซ้ำรูป การซ้ำความหมาย การใช้คำสรรพนามและการใช้นามวลีบ่งชี้ และรูปแบบภาษาที่ใช้ อ้างถึงนามวลีนี้สัมพันธ์กับนามวลีที่ถูกอ้างถึง 2 ลักษณะ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบตาม ซึ่งเป็น

ความสัมพันธ์ที่รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงนามวลีปรากฏในประโยคที่อยู่ตามหลังประโยคที่มีนามวลีที่ถูกอ้างถึง และความสัมพันธ์แบบนำ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงนามวลีปรากฏในประโยคที่นำหน้าประโยคที่มีนามวลีที่ถูกอ้างถึง

ส่วนผลการศึกษากการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม สรุปได้ว่า ประโยคที่เรียงต่อเนื่องกันนั้นมีคำเชื่อมที่แสดงการเชื่อมโยงความอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยไม่ปรากฏรูปภาษาที่เป็นคำเชื่อม และการเชื่อมโยงความที่ปรากฏคำเชื่อม โดยเฉพาะในส่วนของวรรณานั้นมีการเชื่อมโยงความโดยไม่ปรากฏคำเชื่อม ซึ่งตีความความสัมพันธ์ของประโยคที่ต่อเนื่องกันได้ถึง 9 ลักษณะ คือ แสดงลักษณะหรือวิธีการ แสดงความมุ่งหมาย แสดงการสรุปความหรือแสดงผล แสดงเหตุ แสดงการขยายความ แสดงการลำดับเหตุการณ์ แสดงความคล้ายตามกัน แสดงความขัดแย้งกัน และแสดงความเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ จากการศึกษาพบคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ของประโยคที่ต่อเนื่องกัน 13 ลักษณะ คือ แสดงลักษณะหรือวิธีการ แสดงความมุ่งหมาย แสดงผล แสดงเหตุ แสดงการขยายความ แสดงการลำดับเหตุการณ์ แสดงความคล้ายตามกัน แสดงความขัดแย้งกัน แสดงความต่างต่อนกัน แสดงการเน้นความ แสดงเงื่อนไข แสดงการเลือก และแสดงสิ่งกำหนด ซึ่งมีตำแหน่งปรากฏในประโยค 2 ลักษณะ คือ ตำแหน่งต้นประโยค และตำแหน่งต้นและกลางประโยค

สุภาพร งามประดิษฐ์ (2540) ได้ศึกษากการเชื่อมโยงความในการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็นข่าวอ่าน (หมายถึง ข่าวที่เสนอด้วยวิธีการอ่านจากบทข่าวที่มีผู้เขียนไว้แล้ว) กับ ข่าวสด (หมายถึง ข่าวที่เสนอนอกสถานีโทรทัศน์ โดยมีผู้รายงานข่าวเป็นคนอ่านข่าวเอง ไม่มีการเขียนบทข่าวให้อ่าน) โดยเก็บข้อมูลจากการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งในการศึกษานั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ Beaugrande and Dressler จากการศึกษาพบว่าทั้งข่าวอ่านและข่าวสดนั้นมีลักษณะการเชื่อมโยงความที่เหมือนกัน 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิง ซึ่งมีการอ้างถึงบุคคล คำเรียกญาติ คำบอกชื่อตำแหน่ง คำบอกชื่ออาชีพ และสมญานาม จากการเปรียบเทียบการใช้คำอ้างอิงประเภทต่าง ๆ พบว่า ข่าวอ่านมีการใช้คำอ้างอิงถึงบุคคลมากกว่าในข่าวสด และข่าวอ่านใช้คำอ้างอิงที่แสดงความยกย่องต่อผู้ถูกกล่าวถึงมากกว่าในข่าวสด สำหรับคำบอกตำแหน่งนั้นพบในข่าวสดมากกว่า คำอ้างอิงทั้ง 2 ประเภทนี้พบว่าใช้มากกว่าคำเรียกญาติ คำบอกชื่ออาชีพ และคำสมญานามรวมกัน ซึ่งคำ 3 ประเภทหลังนี้เป็นภาษาพูดและพบในข่าวสดมากกว่าข่าวอ่าน

ลักษณะที่สอง การเชื่อมโยงความทางรูปแบบ โดยพบการใช้การละ การแทนที่ ทั้งใน ชาวอ่านและชาวสดต่างก็ใช้การละมากกว่าการแทนที่ เมื่อเปรียบเทียบความถี่ในการใช้ พบว่า ชาวสดใช้การละมากกว่าชาวอ่าน และใช้การแทนที่น้อยกว่า ซึ่งทำให้พิจารณาได้ว่าประโยคใน ชาวอ่านเป็นประโยคที่ยาวกว่าในชาวสดเพราะมีการละน้อยกว่า และประโยคในชาวสดเป็น ประโยคสั้นๆ เนื่องจากมีการละมากกว่า

ลักษณะที่สาม การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์มี 3 ประเภท คือ การซ้ำคำ คำบอกลำดับ กลุ่ม และการใช้คำตรงข้าม ผลการศึกษาพบว่า ภาษาในชาวอ่านและชาวสดใช้กลไกการซ้ำคำ มากที่สุดเมื่อเทียบกับคำอีก 2 ประเภท โดยชาวสดใช้คำซ้ำมากกว่าชาวอ่าน ซึ่งแสดงว่าภาษา ในชาวสดมีลักษณะใกล้เคียงภาษาพูดมากกว่า ส่วนการใช้คำบอกลำดับกลุ่มและคำตรงข้ามพบ ในชาวอ่านมากกว่าชาวสด ซึ่งแสดงถึงลักษณะของภาษาเขียนมากกว่า

ลักษณะที่สี่ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม คำเชื่อมที่พบในการศึกษามี 6 ประเภท คือ คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูล คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงความตรงข้าม คำเชื่อมแสดงเหตุผล คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข และคำเชื่อมแสดงเวลาหรือลำดับเหตุการณ์ จาก การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเชื่อมประเภทต่าง ๆ ในชาวอ่านและชาวสด พบว่า คำเชื่อมที่ใช้ มากที่สุดในชาวอ่านคือคำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูล รองลงมาคือคำเชื่อมแสดงเวลา คำเชื่อม แสดงเหตุผล คำเชื่อมแสดงความตรงข้าม คำเชื่อมแสดงการเลือก และคำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ส่วนในชาวสด คำเชื่อมที่ใช้มากที่สุด คือ คำเชื่อมแสดงเวลา รองลงมาคือ คำเชื่อมแสดงการ เพิ่มข้อมูล คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงความตรงข้าม คำเชื่อมแสดงเหตุผล และ คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข

นนทิกานต์ ศิลปสร (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเชื่อมโยงความในรายการสารคดี ไทยและสารคดีแปลทางโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ Wipa Chanawangsa สำหรับ วัตถุประสงค์ในการวิจัยนั้นก็เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะการเชื่อมโยงความในสารคดี ไทยและสารคดีแปลทางโทรทัศน์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สารคดีไทยและสารคดีแปลใช้กลไกการ เชื่อมโยงความที่เหมือนกัน 5 ประเภท คือ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การเชื่อมโยง ความโดยการแทนที่ การเชื่อมโยงความโดยการละ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และ การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ความแตกต่างในการเชื่อมโยงความในสารคดีทั้ง 2 ประเภท อยู่ที่ความถี่ในการใช้กลไกแต่ละประเภท

การเชื่อมโยงความในสารคดีไทยที่ใช้นามากกว่าสารคดีแปลมี 2 ประเภท คือ การเชื่อมโยงความโดยการละและการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์

การเชื่อมโยงความโดยการละมี 2 ประเภท คือ การละหน่วยนาม และการละหน่วยกริยา สารคดีไทยใช้การละหน่วยนามและการละหน่วยกริยามากกว่าสารคดีแปล

การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ มี 2 ประเภท คือ การซ้ำและการใช้คำซ้ำชุดกัน สารคดีไทยใช้การซ้ำมากกว่าสารคดีแปล สารคดีแปลใช้คำซ้ำชุดมากกว่าสารคดีไทย

การเชื่อมโยงความในสารคดีแปลที่ใช้นามากกว่าสารคดีไทย มี 3 ประเภท คือ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ และการเชื่อมโยงความโดยการใช้อ้างอิง

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงมี 3 ประเภท คือ การอ้างถึงด้วยสรรพนาม การอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ และการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ สารคดีแปลใช้การอ้างถึงด้วยสรรพนามและการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบมากกว่าสารคดีไทย สารคดีไทยใช้การอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะมากกว่าสารคดีแปล

การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ทั้งสารคดีไทยและสารคดีแปลใช้การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่น้อย สารคดีแปลใช้การแทนที่มากกว่าสารคดีไทย

การเชื่อมโยงความโดยการใช้อ้างอิง มี 10 ประเภท คือ คำเชื่อมแสดงลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมแสดงความมุ่งหมาย คำเชื่อมแสดงผล คำเชื่อมแสดงเหตุ คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูล คำเชื่อมแสดงลำดับเหตุการณ์ คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความต่างต่อนกัน คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข สารคดีไทยและสารคดีแปลใช้คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูลมากที่สุด และใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไขน้อยที่สุด ซึ่งคำเชื่อมแสดงเงื่อนไขพบเฉพาะในสารคดีแปลเท่านั้น

สุนีย์ ลีลาพรพิณิจ (2547) ได้ศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ Wipa Chanawangsa, นววรรณ พันธุมเมธา, เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ รวมทั้ง ชลธิชา บำรุงรักษ์ สำหรับวัตถุประสงค์ในการวิจัยนั้นก็เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวและวิเคราะห์ผลที่ได้จาก

การเชื่อมโยงความนั้น ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มี 5 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง พบ 2 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึงหน่วยนามและการอ้างถึงหน่วยประโยคหรือข้อความ โดยการอ้างถึงหน่วยนามนี้ปรากฏรูปภาษาที่ใช้ 4 ประเภท ได้แก่ คำสรรพนาม นามที่ใช้เป็นสรรพนาม หน่วยนามที่มีส่วนขยาย และคำบ่งชี้ ส่วนการอ้างถึงหน่วยประโยคหรือข้อความนั้นปรากฏเพียงรูปภาษาเดียวคือคำบ่งชี้

ลักษณะที่สอง การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ พบ 2 ลักษณะ คือ การแทนที่หน่วยกริยาและการแทนที่หน่วยประโยคหรือข้อความ

ลักษณะที่สาม การเชื่อมโยงความโดยการละ พบ 2 ลักษณะ คือ การละหน่วยนามและการละหน่วยประโยคหรือข้อความ

ลักษณะที่สี่ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม พบ 2 ลักษณะ คือ คำเชื่อมมหภาคหรือคำเชื่อมระหว่างตอน และคำเชื่อมจุลภาคหรือคำเชื่อมภายในตอน โดยคำเชื่อมมหภาคนี้พบคำเชื่อม 3 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมบอกความต่างต่อนกัน คำเชื่อมบอกลำดับเหตุการณ์ และคำเชื่อมบอกเวลา ตามด้วยคำเชื่อมบอกลำดับเหตุการณ์ต่อมา ส่วนคำเชื่อมจุลภาค พบคำเชื่อม 20 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมบอกการเปลี่ยนเนื้อความ คำเชื่อมบอกลำดับเหตุการณ์ คำเชื่อมบอกเวลา คำเชื่อมบอกแหล่ง คำเชื่อมบอกเนื้อความ คำเชื่อมบอกความเสริม คำเชื่อมบอกการขยายความ คำเชื่อมบอกการอธิบายความ คำเชื่อมบอกการแจกแจงรายละเอียด คำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบ คำเชื่อมบอกการขัดแย้ง คำเชื่อมบอกเงื่อนไขหรือคาดคะเน คำเชื่อมบอกเหตุ คำเชื่อมบอกผล คำเชื่อมบอกลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมบอกความเป็นเจ้าของ คำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วม คำเชื่อมบอกวัตถุประสงค์ คำเชื่อมบอกการให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง และคำเชื่อมบอกความต่อเนื่อง

ลักษณะที่ห้า การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำ พบ 2 ลักษณะ คือ การซ้ำระดับมหภาคและการซ้ำระดับจุลภาค โดยการซ้ำระดับมหภาคนี้มี 2 ประเภท คือ การซ้ำหน่วยนามและการซ้ำหน่วยประโยคหรือข้อความ ส่วนการซ้ำระดับจุลภาค พบ 4 ประเภท ได้แก่ การซ้ำหน่วยนาม การซ้ำหน่วยกริยา การซ้ำหน่วยประโยคหรือข้อความ และการซ้ำโครงสร้าง

ส่วนผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความทั้ง 5 ลักษณะข้างต้นนั้นมี 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง ผลต่อสำนวนภาษา กล่าวคือ กลวิธีการเชื่อมโยงความถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง

ทำให้สำนวนภาษาในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นสำนวนที่สั้นกระชับ ใช้คำน้อย แต่สื่อความหมายลึกซึ้ง ใช้คำหลากหลายแต่มีเอกภาพ และใช้สำนวนที่มีสัมผัสพยางค์ภาพ ประการที่สอง ผลต่อการเข้าใจวรรณกรรม กล่าวคือ กลวิธีการเชื่อมโยงความช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในวรรณกรรมมากขึ้น ทั้งในด้านกลวิธีการนำเสนอ ลักษณะการดำเนินเรื่องตัวละคร และแนวคิด

พรศิริ ตันติจิตจารุ (2548) ได้ศึกษาการเชื่อมโยงความในหมายรับสั่งสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 1 โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ De Beaugrande and Dressler รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ Wipa Chanawangsa, ชลธิชา บำรุงรักษ์ และ สมทรง บุรุษพัฒน์ วัตถุประสงค์ในการวิจัยนั้นก็เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในหมายรับสั่งที่มีการรวบรวมตีพิมพ์เป็นเล่มแล้ว จำนวน 47 หมาย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเชื่อมโยงความในหมายรับสั่งในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่ 1 มี 6 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง ได้แก่ การอ้างถึงโดยใช้คำบุรุษสรรพนาม การอ้างถึงโดยใช้คำนามแทนคำสรรพนาม การอ้างถึงโดยการใช้ชื่อเฉพาะ ชื่อเฉพาะตำแหน่งแทนคำสรรพนาม การอ้างถึงโดยใช้คำเรียกญาติ การอ้างถึงโดยใช้รูปย่อของคำนาม การอ้างถึงโดยใช้รูปคุณศัพท์

ลักษณะที่สอง การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ได้แก่ การแทนที่ด้วยหน่วยอนุภาคย์

ลักษณะที่สาม การเชื่อมโยงความโดยการละ ได้แก่ การละรูปหน่วยนาม การละหน่วยกริยา และการละหน่วยอนุภาคย์

ลักษณะที่สี่ การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำ ได้แก่ การซ้ำคำ การซ้ำข้อความ และการซ้ำโครงสร้าง

ลักษณะที่ห้า การเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อม ได้แก่ การใช้คำเชื่อมเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่มีอยู่ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงลำดับขั้นตอน การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน การใช้คำเชื่อมเพื่อขยายความ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงเวลา การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงเหตุผล การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ การใช้คำเชื่อมเพื่อบอกการเปรียบเทียบ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด การใช้คำเชื่อมเพื่อบอกเนื้อความ การใช้คำเชื่อมเพื่อบอกสถานที่ และ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงการแจกแจงรายละเอียด

ลักษณะที่หก การเชื่อมโยงความโดยการใช้ศัพท์ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ลูกกลุ่ม

เมื่อนำผลการศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความจากงานวิจัยทั้ง 5 เรื่องมาเปรียบเทียบกันพบว่า เอกสารแต่ละประเภทที่นำมาใช้ในการศึกษานั้นมีกลวิธีในการเชื่อมโยงความที่ไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ มีการใช้การเชื่อมโยงความในลักษณะของการอ้างถึง, การใช้คำเชื่อม, การละ, การซ้ำ, การแทนที่ และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ทั้งนี้ เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้วิจัยแต่ละคนได้เลือกใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงความที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยทุกคนได้เลือกใช้ทฤษฎีของ Halliday and Hasan เป็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ

## 2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษากฎหมายไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษากฎหมายไทย ผู้วิจัยพบว่า ทั้งนักภาษาและนักกฎหมายต่างสนใจศึกษาภาษากฎหมายไทยกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักเป็นการศึกษาด้านการใช้ภาษาและแสดงลักษณะรูปแบบของภาษากฎหมาย เช่น การวิเคราะห์การนิยามคำศัพท์ภาษากฎหมาย การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม การศึกษาวจนลีลา เป็นต้น

ดุษฎีการณ วรรณแสง (2537) ได้วิเคราะห์การนิยามคำศัพท์ภาษากฎหมายเฉพาะในเรื่องครอบครัวและมรดก โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อรวบรวมองค์ประกอบของความหมายที่สำคัญของศัพท์กฎหมายดังกล่าวแล้วนำมาปรับปรุงด้วยวิธีทางภาษาศาสตร์, เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของคำนิยามศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมกฎหมายกับผลของการวิจัย และ เพื่อศึกษาการนิยามคำศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 โดยสังเขป ทั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมคำศัพท์จากเอกสารประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา ตำรา เป็นต้น ผลการศึกษา พบว่า การอธิบายความหมายของศัพท์ส่วนใหญ่ในเอกสารกฎหมายมีความสมบูรณ์ตามองค์ประกอบทางความหมาย และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคำนิยามศัพท์ในพจนานุกรมกฎหมาย พบว่า พจนานุกรมกฎหมายบางเล่มไม่ได้อธิบายองค์ประกอบทางความหมายที่สำคัญของศัพท์ ซึ่งมีทั้งการขาดองค์ประกอบที่สำคัญทุกประการ และการอธิบายความหมายไม่ชัดเจน กล่าวคือ พจนานุกรมกฎหมายบางเล่มอธิบายความหมายของคำศัพท์แคบกว่าความหมายทั่วไป พจนานุกรมกฎหมายบางเล่มอธิบายทั้งความหมายทั่วไปและความหมายในทางกฎหมาย พจนานุกรมกฎหมายบางเล่มใช้คำศัพท์ที่เข้าใจยาก และบางเล่มก็ไม่ได้อธิบายความหมายของคำศัพท์ สำหรับลักษณะการนิยามคำศัพท์กฎหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตย-

สถาน พ.ศ. 2525 นั้น พบว่า คำศัพท์ที่อธิบายความหมายในทางกฎหมายบางคำยังไม่สามารถอธิบายความหมายได้ชัดเจน

จรินทร์ สุวรรณโชติ (2537) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายในกฎหมายตราสามดวงกับกฎหมายปัจจุบัน ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยเป็นการศึกษาเฉพาะในด้านรูปศัพท์และความหมายของถ้อยคำเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ถ้อยคำที่เป็นภาษากฎหมายในกฎหมายตราสามดวงกับภาษากฎหมายในปัจจุบันนี้มีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง ถ้อยคำที่ปรากฏใช้ร่วมกัน มีอยู่ 3 ประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่ง ถ้อยคำที่มีรูปศัพท์และความหมายร่วมกัน เช่น คำว่า “กั๊ยม” “กระทง” “กรรชอก” เป็นต้น

ประเภทที่สอง ถ้อยคำที่มีรูปศัพท์ต่างกันแต่มีความหมายร่วมกัน กล่าวคือ เป็นถ้อยคำที่ออกเสียงต่างกันแต่ยังคงรักษาเค้าของถ้อยคำเดิมอยู่ เช่น ในกฎหมายตราสามดวงใช้คำว่า “ร็องฟ็อง” แต่ในกฎหมายปัจจุบันใช้คำว่า “ฟ็องร็อง” หรือ ในกฎหมายตราสามดวงใช้คำว่า “ตระลาการ” แต่ในกฎหมายปัจจุบันใช้คำว่า “ตุลาการ” เป็นต้น

ประเภทที่สาม ถ้อยคำที่มีรูปศัพท์เหมือนกันแต่มีความหมายต่างกัน เช่น คำว่า “กรม” ในกฎหมายตราสามดวง หมายถึง สัญญา แต่ในกฎหมายปัจจุบัน หมายถึง ส่วนราชการในกระทรวง เป็นต้น

ลักษณะที่สอง ถ้อยคำที่ปรากฏใช้เฉพาะกฎหมาย มีอยู่ 2 ประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่ง ถ้อยคำที่ปรากฏเฉพาะในกฎหมายตราสามดวงแต่ไม่ปรากฏในกฎหมายปัจจุบัน เช่น คำว่า “ครุโทษ” “นายเงิน” “ผู้ชักสื่อ” เป็นต้น

ประเภทที่สอง ถ้อยคำที่ปรากฏเฉพาะในกฎหมายปัจจุบันแต่ไม่ปรากฏในกฎหมายตราสามดวง เช่น คำว่า “คดีแดง” “คดีดำ” “ตัวเงิน” เป็นต้น

กาญจนา โรจนพานิช (2539) ได้ศึกษาภาษากฎหมายไทยในแนวภาษาศาสตร์สังคม โดยเป็นการศึกษาลักษณะภาษากฎหมายไทยด้านการเรียงคำในประโยค รูปประโยค และการเรียบเรียงสัมพันธสาร และนำผลจากการศึกษาวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับภาษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันในด้านความถี่ของการปรากฏ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ภาษากฎหมายไทยมีรูปแบบการเรียงคำในประโยคที่มีลักษณะเป็นแบบ กริยา (ห้าม/ให้) กรรมและปรากฏรูปประโยคแบบอเนกตรรกประโยคมากที่สุด สำหรับรูปแบบการเรียบเรียงสัมพันธสารในภาษากฎหมายไทยนั้น พบว่า ใช้กลไกทางภาษา 2 ลักษณะ คือ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ และการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค นอกจากนี้ เมื่อนำกฎหมายไทยมาเปรียบเทียบกับภาษาบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า มีความแตกต่างในด้านความถี่ของการปรากฏอย่างมีนัยสำคัญ

กฤติกา ผลเกิด (2546) ได้ศึกษาวจนลีลาของประมวลกฎหมายอาญา โดยมีประเด็นในการศึกษา 4 ประการ ได้แก่ ศึกษาและจำแนกชนิดของสาระในมาตราต่าง ๆ, ศึกษารูปวากยสัมพันธ์, ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของสาระกับรูปวากยสัมพันธ์ และ ศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความและศัพท์เฉพาะที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งในส่วนของการศึกษาวิธีการเชื่อมโยงความนั้น ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของสมทรง บุรุษพัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ประมวลกฎหมายอาญาประกอบด้วยสาระ 4 ชนิด ได้แก่ สาระชนิดที่เป็นข้อบังคับ สาระชนิดที่เป็นคำอนุญาต สาระชนิดที่เป็นคำจำกัดความ และ สาระชนิดที่เป็นการแจ้งความให้ทราบ ซึ่งองค์ประกอบของสาระแต่ละชนิดดังกล่าวจะแสดงลักษณะเฉพาะของสาระชนิดนั้น ๆ นอกจากนี้ รูปวากยสัมพันธ์ก็จะเปลี่ยนไปตามชนิดของสาระด้วย

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังพบว่า ประมวลกฎหมายอาญามีกลวิธีการเชื่อมโยงความ 3 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การใช้คำเชื่อม และการซ้ำ ส่วนศัพท์เฉพาะนั้นพบว่าการให้ความหมายที่แตกต่างกับความหมายทั่วไป 4 ประการ ได้แก่ ความหมายของคำศัพท์กว้างออก ความหมายของคำศัพท์แคบเข้า ความหมายของคำศัพท์ย้ายที่ และความหมายของคำศัพท์คาบเกี่ยว

พิมพ์า จิตตประสาทศีล (2548) ได้ศึกษาลักษณะภาษาในประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาระดับประโยคซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะประโยค และเพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิง การใช้คำเชื่อมและการซ้ำ ซึ่งในส่วนของศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความนั้น ผู้ศึกษาได้นำ

แนวคิดของ Halliday & Hasan, Wipa Chanawangsa และ De Beaugrande and Dressler มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะประโยคที่พบบมากที่สุดคือประโยคความรวม ประกอบด้วย ประโยคความรวมธรรมดาและประโยคความรวมซับซ้อน รองลงมาเป็นประโยคความซ้อน ซึ่งมีทั้งประโยคความซ้อนเดียว ประโยคความซ้อนซับซ้อน และประโยคความซ้อนรวม ส่วน ลักษณะประโยคที่พบน้อยที่สุดคือประโยคความเดียว ส่วนการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการอ้างถึง การใช้คำเชื่อมและการซ้ำนั้น พบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการซ้ำมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้คำเชื่อมและการอ้างถึง ตามลำดับ

การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำมีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำทุกส่วน การซ้ำบางส่วน และการซ้ำโครงสร้าง ส่วนการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมพบการใช้คำเชื่อม 12 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความให้เลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแสดงเหตุ คำเชื่อมแสดงผล คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง คำเชื่อมแสดงการขยายความ คำเชื่อมแสดงวิธีการ คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงเวลา และ คำเชื่อมแสดงความต่างตอน โดยมีการใช้คำเชื่อมแสดงความให้เลือกมากที่สุดและคำเชื่อมแสดงตัวอย่างน้อยที่สุด

สำหรับการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงปรากฏ 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง การอ้างถึงด้วยสรรพนาม พบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เท่านั้น

ประเภทที่สอง การอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ ได้แก่ การอ้างถึงนามวลี การอ้างถึงหน่วยอนุภาคหรือประโยค และการอ้างถึงข้อความ

ประเภทที่สาม การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ ได้แก่ การอ้างถึงในด้านคุณภาพและการอ้างถึงในด้านปริมาณ

การศึกษาภาษากฎหมายไทยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาในเรื่องของการนิยามคำศัพท์ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม และการศึกษาวัจนลีลาเพื่อแสดงให้เห็นว่าภาษากฎหมายไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากภาษาที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป แต่ยังไม่ได้มีศึกษาถึงลักษณะการเชื่อมโยงความในภาษากฎหมายไทยโดยเฉพาะ และถึงแม้ว่ากาญจนา โรจนพานิช กฤติกา ผลเกิด และ พิมพา จิตตประสาทศิลป์ ได้มีการ

ศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในภาษากฎหมายไปแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นการศึกษาร่วมกับ วัตถุประสงค์อื่น ๆ และที่สำคัญ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความที่ผู้ศึกษาแต่ละ คนนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์นั้นมีความแตกต่างกันจึงทำให้ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกันไป ด้วย ตัวอย่างเช่น จากการศึกษาของ กาญจนา โรจนพานิช พบว่า ภาษากฎหมายไทยมีการใช้ กลไกการเชื่อมโยงความ 2 ลักษณะ คือ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ และการเชื่อมโยง ความโดยการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค ในขณะที่ กฤติกา ผลเกิด และ พิมพา จิตตประสาทศิลป์ พบว่า ภาษากฎหมายไทยมีกลวิธีการเชื่อมโยงความ 3 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การใช้ คำเชื่อม และการซ้ำ เป็นต้น ดังนั้น การที่ผู้วิจัยนำทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ De Beaugrande and Dressler รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาษา ระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาจึงน่าจะทำให้เกิดผลที่แตกต่างออกไปเช่นกัน

### บทที่ 3

#### วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

#### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาระดับข้อความ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ ประเภทของกฎหมายไทย ลักษณะของกฎหมายอาญา ภาษากฎหมายไทยในประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายอาญฉบับที่มีผลใช้บังคับอยู่ ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2554
2. ศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายอาญา จำนวน 432 มาตรา และจัดแบ่งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวให้เป็นภาษาระดับข้อความ

เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายอาญาจำนวน 313 มาตรา ประกอบด้วยข้อความจำนวน 1 วรรค เช่น มาตรา 6 มาตรา 16 มาตรา 17 เป็นต้น ซึ่งในบางครั้งข้อความในแต่ละวรรคนั้นยังประกอบไปด้วยอนุมาตราต่าง ๆ เรียงลำดับกันไป เช่น มาตรา 1 ประกอบด้วยอนุมาตราต่าง ๆ จำนวน 15 อนุมาตรา ยิ่งไปกว่านั้น ในบางกรณี อนุมาตราเหล่านั้นยังแบ่งออกเป็นอนุมาตราย่อย ๆ อีก เช่น มาตรา 1 (14) แบ่งออกเป็น (ก) (ข) และ (ค) เป็นต้น แต่ก็มีบทบัญญัติจำนวน 119 มาตราที่ประกอบด้วยข้อความมากกว่า 1 วรรค เช่น มาตรา 2 มาตรา 4 มาตรา 5 เป็นต้น ดังนั้น ในการจัดแบ่งบทบัญญัติของกฎหมายอาญาให้เป็นภาษาระดับข้อความ ผู้วิจัยได้ถือเอาบทบัญญัติของกฎหมาย จำนวน 1 วรรค เป็นภาษาระดับข้อความจำนวน 1 ข้อความ แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวจะประกอบไปด้วยอนุมาตราต่าง ๆ ก็ตาม ทั้งนี้ เพราะข้อความในแต่ละวรรคของกฎหมายนั้นสามารถสื่อความหมายได้อย่างครบถ้วนและสามารถตีความได้โดยสมบูรณ์ ในการนี้ ผู้วิจัยสามารถจัดแบ่งบทบัญญัติของกฎหมายอาญาให้เป็นภาษาระดับข้อความได้เป็นจำนวน 619 ข้อความ

## วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมและจัดแบ่งข้อมูลที่ต้องการครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 1. ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

1.1 วิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่ปรากฏในมาตราเดียวกันของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวน 119 มาตรา รวม 306 ข้อความ

1.2 วิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในข้อความเดียวกันของประมวลกฎหมายอาญาทั้ง 432 มาตรา ซึ่งมีข้อความอยู่เป็นจำนวน 619 ข้อความ

2. วิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏโดยเรียงตามลำดับมาตราและนำทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และ De Beaugrande and Dressler รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการเชื่อมโยงความออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การอ้างถึง (reference) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึง โดยแบ่งลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.1.1 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (personal reference) หมายถึง การใช้บุรุษสรรพนามที่ 1, 2 และ 3 อ้างถึงบุคคลหรือสิ่งที่กล่าวไปแล้วหรือที่กำลังจะกล่าวถึงในบริบท

2.1.2 การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย (noun with modifier reference) อาจปรากฏในโครงสร้างนาม/ลักษณนาม+ส่วนขยาย หรืออาจเป็นนาม+ลักษณนาม + ส่วนขยาย

2.1.3 การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ (demonstrative reference) เป็นคำบ่งชี้ที่อ้างถึงอนุภาคหรือประโยคที่ปรากฏมาแล้ว

2.1.4 การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ (comparative reference) หมายถึง การใช้การเปรียบเทียบในแง่ความเหมือน ความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่าง ตลอดจนในแง่ ปริมาณหรือคุณภาพ/คุณลักษณะ การเปรียบเทียบจำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่งเพื่อ เปรียบเทียบกัน

2.2 การแทนที่ (substitution) หมายถึง การแทนที่ข้อความหนึ่งด้วยข้อความอีก ข้อความหนึ่งเพื่อไม่ให้ต้องกล่าวซ้ำคำต่อคำ ซึ่งการตีความข้อความที่เข้าไปแทนที่นั้นจะขึ้นอยู่กับ ข้อความที่นำมาข้างหน้า

2.3 การละ (ellipsis) เป็นกระบวนการเดียวกันกับการแทนที่แต่ไม่ปรากฏรูป ซึ่ง หมายถึง การไม่ปรากฏรูปอนุภาคหรือประโยค จะกระทำได้อีกเมื่อมีการปรากฏของโครงสร้าง ที่สมบูรณ์อยู่ก่อนแล้ว

2.4 การใช้คำเชื่อม (conjunction) เป็นการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในประโยคหรือข้อความที่อยู่ต่อเนื่องหรือใกล้เคียง กัน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมออกเป็น 17 ประเภท ได้แก่

2.4.1 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม (concessive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในประโยคหรือข้อความที่ อยู่ต่อเนื่องกันเป็นไปในทำนองเดียวกันหรือเป็นเรื่องเดียวกันหรือมีความต่อเนื่องกัน

2.4.2 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง (contrastive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าประโยคหรือข้อความที่สัมพันธ์กันนั้นมีความแตกต่าง กัน ขัดแย้ง หรือไม่เป็นไปในทำนองเดียวกัน

2.4.3 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข (conditional relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของ อีกเหตุการณ์หนึ่ง

2.4.4 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก (alternative relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่ให้เลือกรายใดอย่างหนึ่ง

2.4.5 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ (causal relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง

2.4.6 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล (relation of result) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าประโยคหรือข้อความที่มีคำเชื่อมประเภทนี้เป็นผลของเหตุการณ์ในอีกประโยคหรือในอีกข้อความหนึ่ง

2.4.7 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ (adjunctive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่ขยายคำ วลี ประโยคหรือข้อความที่นำมาข้างหน้า

2.4.8 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด (explanatory relation) เป็นการแสดงรายละเอียดหรือระบุให้ชัดเจนแน่นอนลงไป

2.4.9 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง (exemplificative relation) เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงตัวอย่างของเรื่องหรือสิ่งที่นำมาข้างหน้า

2.4.10 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน (transitional relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าประโยคหรือข้อความที่ตามมาเป็นส่วนหนึ่งหรือเรื่องที่แยกออกจากประโยคหรือข้อความที่ปรากฏนำมาข้างหน้า ซึ่งอาจเป็นการกล่าวถึงเรื่องใหม่หรือเป็นการเปลี่ยนไปกล่าวถึงบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกัน

2.4.11 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ (relation of purpose) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงว่าวลีประโยคหรือข้อความที่ปรากฏหลังคำเชื่อมเป็นวัตถุประสงค์ของส่วนที่นำมาข้างหน้า

2.4.12 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการ (procedural relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงถึงวิธีการ หรือกระบวนการในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4.13 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น (relation of starting point) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงจุดตั้งต้นหรือพื้นฐานของเหตุการณ์หนึ่ง

2.4.14 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด (relation of ending point) เป็นการเชื่อมโยงความที่บอกให้ทราบถึงจุดสิ้นสุดหรือจุดสุดท้ายของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

2.4.15 การใช้คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน (temporal relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงขั้นตอนของการดำเนินการหรือตามเวลาอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4.16 การใช้คำเชื่อมที่แสดงการเปรียบเทียบ (comparative relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงการเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์หรือเรื่องราวระหว่างประโยคหรือข้อความ

2.4.17 การใช้คำเชื่อมที่แสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง (factitive relation) เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงคำพูดหรือข้อความที่กล่าวถึง

2.5 การปรากฏซ้ำ (reiteration) หมายถึง คือ การใช้คำศัพท์ซ้ำรูปเดิมทั้งหมด หรือซ้ำเฉพาะบางส่วน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการปรากฏซ้ำออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การปรากฏซ้ำทั้งหมด (recurrence) และ การปรากฏซ้ำบางส่วน (partial recurrence)

3. บันทึกผลการวิเคราะห์แต่ละกรณีลงในระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Word 2003

4. นับความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละของการเชื่อมโยงความทั้งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความและการเชื่อมโยงความภายในข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

### วิธีการเสนอผลการวิจัย

สรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมด้วยตารางแสดงข้อมูลเชิงปริมาณ

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

ข้อความแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะเป็นประโยคหลาย ๆ ประโยคเรียงต่อเนื่องกันไปโดยมีลักษณะทางภาษาบางประการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประโยคเหล่านั้นและมีความหมายเป็นเอกภาพ (coherence) ภายใต้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารและมีความสัมพันธ์กันด้วยการเชื่อมโยงความ (cohesion) การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาในเอกสารวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา โดยนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และตารางแสดงข้อมูลเชิงปริมาณ

จากการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีทั้งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความ ซึ่งในที่นี้ได้แก่การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตราเดียวกันและการเชื่อมโยงความภายในข้อความเดียวกันโดยเป็นลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในแต่ละข้อความนั้น ๆ ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา และลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

#### ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

มาตราต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญาที่ปรากฏข้อความมากกว่า 1 ข้อความในมาตราเดียวกันมีอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 119 มาตรา จากการศึกษพบว่ามาตราเหล่านั้นปรากฏการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความเป็นจำนวนทั้งสิ้น 894 แห่ง ทั้งนี้ โดยเป็นการเชื่อมโยงความ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ และลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง ซึ่งลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำนั้นมีการนำมาใช้มากกว่าลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง กล่าวคือ ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำนั้นพบว่ามีอยู่เป็นจำนวน 806 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.16 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ส่วนลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงพบว่ามีอยู่เป็นจำนวน 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.84 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด

นอกจากนี้ เฉพาะในส่วนของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำนั้น ยังแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมด ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวน 741 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.89 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด และการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน ซึ่งมีอยู่เพียง 65 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.27 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการนำการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมดมาใช้ในการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญามากที่สุด และนำการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วนมาใช้ในการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญาน้อยที่สุด ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

**ตารางที่ 1** ตารางแสดงข้อมูลสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	ลักษณะของการเชื่อมโยงความ	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็น ค่าร้อยละ	หมายเหตุ
1	การปรากฏซ้ำทั้งหมด	741	82.89	ปรากฏมากที่สุด
2	การปรากฏซ้ำบางส่วน	65	7.27	ปรากฏน้อยที่สุด
	<b>รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการปรากฏซ้ำ</b>	<b>806</b>	<b>90.16</b>	
3	การอ้างถึง	88	9.84	
	<b>รวม</b>	<b>894</b>	<b>100</b>	

### 1. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำ (reiteration) ในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ คือ การใช้คำศัพท์ซ้ำรูปเดิมทั้งหมดหรือซ้ำเฉพาะบางส่วน ทั้งนี้ การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีปรากฏอยู่เป็นจำนวน 806 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.16 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 การปรากฏซ้ำทั้งหมด (Recurrence) คือ การใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา โดยจะมีทั้งการซ้ำในระดับคำ วลี และประโยค

จากการศึกษาการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญาพบ การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 741 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.94 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำ ทั้งนี้ โดยการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมดที่พบในประมวลกฎหมายอาญานั้น มีทั้งการปรากฏซ้ำในระดับคำ ระดับวลี และระดับประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะ กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง)

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็น ความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มี คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง)

คำว่า “กระทำ” “ผู้กระทำความผิด” “กฎหมาย” “บัญญัติ” และ “ความผิด” เป็น ลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในมาตรา 2 วรรคหนึ่งและวรรคสองด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด กล่าวคือ เป็นการใช้นัยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา ซึ่งเป็น การปรากฏซ้ำในระดับคำ

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักรต้องรับโทษตามกฎหมาย

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดให้ถือว่า กระทำความผิดในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคสอง)

ข้อความว่า “ในราชอาณาจักร” เป็นลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในมาตรา 4 วรรคหนึ่งและวรรคสองด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด กล่าวคือ เป็นการใช้นิยามภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา ซึ่งเป็นการปรากฏซ้ำในระดับวลี

### ตัวอย่างที่ 3

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้นได้กระทำเพื่อค้ำกำไร หรือได้กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (10) ซิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสอง)

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้นได้กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสาม)

คำว่า “ตั้งแต่” และ ข้อความว่า “ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น” รวมทั้งประโยคที่ว่า “ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก” เป็นลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในมาตรา 357 วรรคสองและวรรคสามด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด กล่าวคือ เป็นการใช้นิยามภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา ซึ่งเป็นการปรากฏซ้ำทั้งในระดับคำ ระดับวลี และระดับประโยค ตามลำดับ

1.2 การปรากฏซ้ำบางส่วน (Partial Recurrence) คือการใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการใช้คำซ้ำกับรูปภาษาเดิมบางส่วน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำหรือหมวดคำ

จากการศึกษาการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญาพบการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน จำนวน 65 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.06 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ทั้งนี้ การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วนที่พบในประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นการปรากฏซ้ำในระดับคำ โดยมี

การเปลี่ยนประเภทของคำจากคำกริยาเป็นคำนามหรือจากคำนามเป็นคำกริยา แล้วแต่กรณี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 21 วรรคหนึ่ง)

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 21 วรรคสอง)

คำว่า “คำนวณ” ในมาตรา 21 วรรคหนึ่งและวรรคสองนี้เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “คำนวณ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำนามเป็นคำกริยา ได้แก่ คำว่า “การคำนวณ” ในวรรคหนึ่งซึ่งเป็นคำนาม เป็น “คำนวณ” ซึ่งเป็นคำกริยา

### ตัวอย่างที่ 2

โทษจำคุก ให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 22 วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่คำพิพากษากล่าวไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตามคำพิพากษาเมื่อรวมจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาในคดีเรื่องนั้นเข้าด้วยแล้ว ต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ ไม่เป็นการกระทบกระเทือนบทบัญญัติในมาตรา 91

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 22 วรรคสอง)

คำว่า “พิพากษา” ในมาตรา 22 วรรคหนึ่งและวรรคสองนี้เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “พิพากษา” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่

มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำกริยาเป็นคำนาม ได้แก่ คำว่า “พิพากษา” ในวรรคหนึ่งซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “คำพิพากษา” ซึ่งเป็นคำนาม

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 วรรคหนึ่ง)

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 วรรคสอง)

คำว่า “กระทำ” ในมาตรา 65 วรรคหนึ่งและวรรคสองนี้เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “กระทำ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำกริยาเป็นคำนาม ได้แก่ คำว่า “กระทำ” ในวรรคหนึ่งซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “ผู้กระทำ” ซึ่งเป็นคำนาม

ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

**ตารางที่ 2** ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	ประเภทของการปรากฏซ้ำ	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็นค่าร้อยละของการปรากฏซ้ำทั้งหมด	หมายเหตุ
1	การปรากฏซ้ำทั้งหมด	741	91.94	
2	การปรากฏซ้ำบางส่วน	65	8.06	
	รวม	806	100	

## 2. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการอ้างถึง (reference) ในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึง ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการอ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญามีปรากฏอยู่เป็นจำนวน 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.84 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 วรรคหนึ่ง)

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 วรรคสอง)

ข้อความ “ตามวรรคหนึ่ง” เป็นการอ้างถึงเด็กอายุยังไม่เกินสิบปีที่กระทำความผิดอาญา ดังได้กล่าวมาแล้วในวรรคหนึ่ง จึงเป็นการอ้างถึงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้ว

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 วรรคหนึ่ง)

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 วรรคสอง)

ข้อความ “ตามความในวรรคแรก” เป็นการอ้างถึงการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดดังที่ได้กล่าวมาแล้วในวรรคหนึ่ง จึงเป็นการอ้างถึงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้ว

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 วรรคหนึ่ง)

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงครามผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 วรรคสอง)

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้รับประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 วรรคสาม)

ข้อความ “ดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน” เป็นการอ้างถึงการกระทำความผิดดังที่ได้กล่าวมาแล้วในวรรคหนึ่งและวรรคสอง จึงเป็นการอ้างถึงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้ว

อนึ่ง เนื่องจากการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่สามารถจัดได้ว่าเป็นการอ้างถึงด้วยการใช้บุรุษสรรพนาม การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ และการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และไม่สามารถนำไปปรับเพื่อให้เข้ากับลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงตามทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และตามแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์ ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นการอ้างถึงที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการใช้ข้อความในทำนองเดียวกัน เช่น ใช้ข้อความว่า “ดังกล่าวในวรรคแรก” “ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง” “ตามวรรคแรก” “ตามวรรคสาม” “ตามมาตรานี้” “ตามความในวรรค

ก่อน” “ตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน” “ตามความในวรรคแรก” “ดังระบุนี้” “ตามวรรคหนึ่ง” “ดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน” เป็นต้น ดังนั้น การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในลักษณะเช่นนี้ จึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในการเชื่อมโยงความภายในข้อความเดียวกัน แต่จะปรากฏได้ก็ต่อเมื่อ บทบัญญัติของกฎหมายในมาตรานั้น ๆ มีจำนวนมากกว่า 1 วรรคหรือ 1 ข้อความเท่านั้น

### ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

จากข้อความจำนวน 619 ข้อความที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้นปรากฏการเชื่อมโยงความเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12,927 แห่ง ทั้งนี้ โดยเป็นการเชื่อมโยงความ 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม (conjunction) จำนวน 5,873 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.43 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 17 ประเภท ซึ่งประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด คือ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก และประเภทที่นำมาใช้น้อยที่สุด คือ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัวอย่าง ซึ่งสามารถจัดเรียงประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏตามลำดับมากน้อยดังต่อไปนี้

1.1 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก (alternative relation) จำนวน 1,775 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.73 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.2 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุด (relation of ending point) จำนวน 743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.75 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.3 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ (adjunctive relation) จำนวน 694 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.37 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.4 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม (concessive relation) จำนวน 693 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.36 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.5 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข (conditional relation) จำนวน 331 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.56 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.6 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงวิธีการหรือกระบวนการ (procedural relation) จำนวน 330 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.55 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.7 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น (relation of starting point) จำนวน 325 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.51 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.8 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ (relation of purpose) จำนวน 255 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.97 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.9 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง (factitive relation) จำนวน 161 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.25 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.10 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงลำดับขั้นตอน (temporal relation) จำนวน 113 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.87 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.11 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงผล (relation of result) จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.83 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.12 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง (contrastive relation) จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.76 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.13 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน (transitional relation) จำนวน 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.73 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.14 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด (explanatory relation) จำนวน 91 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.71 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.15 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงเหตุ (causal relation) จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

1.16 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงการเปรียบเทียบ (comparative relation) จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.17 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

- 1.17 การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง (exemplificative relation) จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
2. การเชื่อมโยงความโดยการละ (ellipsis) จำนวน 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.16 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
3. การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ (reiteration) จำนวน 2,746 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.24 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การปรากฏซ้ำทั้งหมด (recurrence) จำนวน 2,422 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.74 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด และ การปรากฏซ้ำบางส่วน (partial recurrence) จำนวน 324 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.51 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
4. การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง (reference) จำนวน 761 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.89 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการใช้นี้ยังแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ซึ่งประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงที่นำมาใช้มากที่สุด คือ การอ้างถึงด้วยการใช้คำนามและส่วนขยาย และประเภทที่นำมาใช้น้อยที่สุด คือ การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ ซึ่งสามารถจัดเรียงประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏตามลำดับมากน้อยดังต่อไปนี้
- 4.1 การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย (noun with modifier reference) จำนวน 577 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.46 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
- 4.2 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (personal reference) จำนวน 90 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
- 4.3 การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ (comparative reference) จำนวน 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
- 4.4 การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ (demonstrative reference) จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด
5. การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ (substitution) จำนวน 553 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

**ตารางที่ 3** ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	การเชื่อมโยงความ	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็น ค่าร้อยละ	หมายเหตุ
1	การใช้คำเชื่อมแบบให้เลือก	1,775	13.73	
2	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงจุดสิ้นสุด	743	5.75	
3	การใช้คำเชื่อมแบบขยายความ	694	5.37	
4	การใช้คำเชื่อมแบบคล้ายตาม	693	5.36	
5	การใช้คำเชื่อมแบบเงื่อนไข	331	2.56	
6	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงวิธีการ	330	2.55	
7	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงจุดเริ่มต้น	325	2.51	
8	การใช้คำเชื่อมแบบแสดง วัตถุประสงค์	255	1.97	
9	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงการ กล่าวถึง	161	1.25	
10	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงลำดับ ขั้นตอน	113	0.87	
11	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงผล	107	0.83	
12	การใช้คำเชื่อมแบบขัดแย้ง	98	0.76	
13	การใช้คำเชื่อมแบบตัดตอนหรือ แยกส่วน	95	0.73	
14	การใช้คำเชื่อมแบบแจกแจง รายละเอียด	91	0.71	
15	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงเหตุ	39	0.30	
16	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงการ เปรียบเทียบ	22	0.17	
17	การใช้คำเชื่อมแบบแสดงตัวอย่าง	1	0.01	ปรากฏน้อยที่สุด
	<b>รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการใช้คำเชื่อม</b>	<b>5,873</b>	<b>45.43</b>	
18	การเชื่อมโยงความโดยการละ	2,994	23.16	ปรากฏมากที่สุด
	<b>รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการละ</b>	<b>2,994</b>	<b>23.16</b>	
19	การปรากฏซ้ำทั้งหมด	2,422	18.74	

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	การเชื่อมโยงความ	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็น ค่าร้อยละ	หมายเหตุ
20	การปรากฏซ้ำบางส่วน รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการปรากฏซ้ำ	324 <b>2,746</b>	2.51 <b>21.25</b>	
21	คำนามและส่วนขยาย	577	4.46	
22	บุรุษสรรพนาม	90	0.70	
23	การเปรียบเทียบ	55	0.43	
24	คำป่งชี้ รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการอ้างถึง	39 <b>761</b>	0.30 <b>5.89</b>	
25	การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ รวมลักษณะการเชื่อมโยงความ โดยการแทนที่	553 <b>553</b>	4.28 <b>4.28</b>	
	รวม	<b>12,927</b>	<b>100</b>	

### 1. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม (conjunction) ที่ปรากฏ ในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเป็นการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในประโยคหรือระหว่างข้อความที่อยู่ต่อเนื่องกันหรืออยู่ใกล้เคียงกัน การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะการเชื่อมโยงความลักษณะอื่น ๆ ทั้งนี้ โดยมีปรากฏอยู่เป็นจำนวน 5,873 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.43 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมายอาญาแบ่งออกได้เป็น 17 ประเภท ได้แก่

1.1 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก (alternative relation) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงความที่ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกมากที่สุดในจำนวนการใช้คำเชื่อมทั้งหมด โดยพบอยู่เป็นจำนวน 1,775 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.22 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกว่าปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “หรือ” “ก็ได้” “อย่างหนึ่งอย่างใด” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ความผิดใดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร หรือที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ของผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าตัวการผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 6)

หรือ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกว่า ทั้งนี้ โดยมีหมายความดังนี้

“ความผิดใดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร หรือที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร. . .” หมายความว่า ความผิดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร หรือความผิดที่ไม่ได้กระทำในราชอาณาจักรแต่ประมวลกฎหมายอาญาถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร อย่างใดอย่างหนึ่ง

“ . . .แม้การกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ของผู้สนับสนุนหรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร. . .” หมายความว่า ประการที่หนึ่ง การกระทำของผู้เป็นตัวการได้กระทำนอกราชอาณาจักร ประการที่สอง การกระทำของผู้สนับสนุนได้กระทำนอกราชอาณาจักร และประการที่สาม การกระทำของผู้ใช้ให้กระทำความผิดได้กระทำนอกราชอาณาจักร อย่างใดอย่างหนึ่ง

“ . . .ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำ ได้กระทำในราชอาณาจักร” หมายความว่า การกระทำของตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ได้กระทำนอกราชอาณาจักรนั้น เป็นการกระทำในราชอาณาจักร

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112)

หรือ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก ทั้งนี้ โดยมีความหมายดังนี้

“ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย. . .” หมายความว่า ผู้ใดกระทำการหมิ่นประมาท หรือดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายอย่างใดอย่างหนึ่ง

“ . . .พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์. . .” หมายความว่า ผู้ใดกระทำการดังที่กล่าวมาแล้วต่อพระมหากษัตริย์ หรือกระทำต่อพระราชินี หรือกระทำต่อพระรัชทายาท หรือกระทำต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระองค์ใดพระองค์หนึ่งหรือคนใดคนหนึ่ง

## ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 367)

หรือ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก ทั้งนี้ โดยมีความหมายดังนี้

“ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย. . .” หมายความว่า ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย หรือผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย อย่างใดอย่างหนึ่ง

“ . . .ไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ. . .” หมายความว่า ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย ไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่ หรือ

ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย **แกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ** อย่างใดอย่างหนึ่ง

“ . . . ไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ. . . ” หมายความว่า ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย **แกล้งบอกชื่ออันเป็นเท็จ** หรือผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย **แกล้งบอกที่อยู่อันเป็นเท็จ** อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก คำว่า “หรือ” มากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การใช้คำว่า “หรือ” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกในประมวลกฎหมายอาญานั้นมักจะปรากฏควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงความโดยการละตัวอย่างเช่น “ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย. . .” หมายถึงผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย ประการหนึ่ง หรือผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย อีกประการหนึ่ง ซึ่งข้อความ “เจ้าพนักงานถาม” นั้นเป็นข้อความที่ละไว้

1.2 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด (relation of ending point) เป็นการบอกให้ทราบถึงจุดสิ้นสุดหรือจุดสุดท้ายของเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งหรือการกระทำใดการกระทำหนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุด จำนวน 743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.65 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “(ระหว่าง). . . และ” “ไม่เกิน” “ถึง” “จนกว่า” “จนถึง” “ไม่เกินกว่า” “จน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในประมวลกฎหมายนี้

...

(11) "กลางคืน" หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11))

และ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุด ซึ่งในที่นี้หมายความว่าเวลากลางคืนจะสิ้นสุดลงเมื่อเวลาพระอาทิตย์ขึ้น ดังนั้น เวลาพระอาทิตย์ขึ้นจึงเป็นจุดสิ้นสุดของเวลากลางคืน

### ตัวอย่างที่ 2

ถ้าผู้ที่ศาลสั่งให้ส่งทรัพย์สินที่ริบไม่ส่งภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

...

(3) ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นจะส่งทรัพย์สินที่สั่งให้ส่งได้แต่ไม่ส่งหรือชำระราคาทรัพย์สินนั้นได้ แต่ไม่ชำระ ให้ศาลมีอำนาจกักขังผู้นั้นไว้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินหนึ่งปี แต่ถ้าภายหลังปรากฏแก่ศาลเองหรือโดยคำเสนอของผู้นั้นว่า ผู้นั้นไม่สามารถส่งทรัพย์สินหรือชำระราคาได้ ศาลจะสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้นไปก่อนครบกำหนดก็ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 37)

**ไม่เกิน** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุด ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงให้ทราบว่าศาลมีอำนาจกักขังผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ไม่เกินหนึ่งปี ดังนั้น เมื่อครบหนึ่งปีจึงเป็นการสิ้นสุดระยะเวลาการกักขังตามคำสั่งศาล

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 134)

ถึง เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด ซึ่งในที่นี้หมายความว่า

“...ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี...” หมายความว่า โทษจำคุกที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้มีอัตราอย่างสูงห้าปี ศาลไม่มีอำนาจที่จะลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดเกินกว่าห้าปีได้ ดังนั้น กำหนดระยะเวลาห้าปีจึงเป็นจุดสิ้นสุดของการลงโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา

“...ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท...” หมายความว่า โทษปรับที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้มีอัตราอย่างสูงหนึ่งหมื่นบาท ศาลไม่มีอำนาจที่จะลงโทษปรับผู้กระทำความผิดเกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทได้ ดังนั้น จำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาทจึงเป็นจุดสิ้นสุดของการลงโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด คำว่า “ไม่เกิน” มากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การใช้คำว่า “ถึง” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุดในประมวลกฎหมายอาญานั้นมักจะปรากฏควบคู่ไปกับการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้น “ตั้งแต่” เสมอ ตัวอย่างเช่น “...ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท...” ซึ่งแตกต่างกับการใช้คำว่า “ไม่เกิน” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด เพราะคำว่า “ไม่เกิน” ไม่ต้องใช้ควบคู่กับคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้นแต่อย่างใด

1.3 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ (adjunctive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่ขยายคำ วลี ประโยคหรือข้อความที่นำมาข้างหน้า ซึ่งประโยคที่มีการเชื่อมโยงความลักษณะนี้จะมีโครงสร้างที่ค่อนข้างซับซ้อน

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ จำนวน 694 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ที่” “ซึ่ง” “อัน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้บังคับแก่บุคคลใดได้ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้นและกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้นให้ใช้กฎหมายในขณะศาลพิพากษา”

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 12)

ที่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ ซึ่งข้อความ “. . .ที่จะใช้บังคับ. . .” เป็นการขยายความคำว่า “กฎหมาย” ที่กล่าวนำมาข้างหน้า

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดสะสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ หรือรู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 114)

อัน เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ ซึ่งข้อความ “. . .อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ. . .” เป็นการขยายความข้อความว่า “กระทำความผิดใด ๆ” ที่กล่าวนำมาข้างหน้า

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ประดิษฐานอยู่ในสถานที่ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 360 ทวิ)

ซึ่ง เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ ซึ่งข้อความ “. . .ซึ่งทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง. . .” เป็นการขยายความให้ทราบว่า การทำให้เสียหาย การทำลาย การทำให้เสื่อมค่า หรือการทำให้ไร้ประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นการกระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง

ที่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ ซึ่งข้อความ “. . . ที่ประดิษฐานอยู่ในสถานที่ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง. . .” เป็นการขยายความให้ทราบถึงสถานที่ประดิษฐานของทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ คำว่า “ที่” มากที่สุด

1.4 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม (concessive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในประโยคหรือข้อความที่อยู่ต่อเนื่องกันนั้นเป็นไปในทำนองเดียวกันหรือเป็นเรื่องเดียวกัน หรือมีความต่อเนื่องกัน

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม จำนวน 693 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาได้แก่ คำว่า “และ” “ก็ดี” “ทั้ง” “ไม่ว่า” “รวมตลอดถึง” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

#### ตัวอย่างที่ 1

ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5)

ก็ดี เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม ในที่นี้มีความหมายว่า ทั้งความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักร และความผิดที่ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือความผิดที่โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นควรเกิดในราชอาณาจักร ต่างก็ถือเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรด้วยกันทั้งสิ้น

## ตัวอย่างที่ 2

เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 147 ถึงมาตรา 166 และมาตรา 200 ถึงมาตรา 205 นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 9)

และ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้อำนาจเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ คล้อยตาม ซึ่งในที่นี้มีความหมายว่า เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยที่กระทำความผิดตามมาตรา 147 ถึงมาตรา 166 นอกราชอาณาจักร ประการหนึ่ง และ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามมาตรา 200 ถึงมาตรา 205 นอกราชอาณาจักร อีกประการหนึ่ง จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

## ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเพื่อถือเอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตน หรือของบุคคลที่สาม ยักยอก หรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 363)

ทั้ง เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้อำนาจเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตาม ซึ่งในที่นี้ข้อความ “ทั้งจำทั้งปรับ” นั้นหมายความว่า ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้จำเป็นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ประการหนึ่ง และต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกพันบาท อีกประการหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้อำนาจเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตาม คำว่า “และ” มากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การใช้อำนาจ “และ” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตามในประมวลกฎหมายอาญานั้นมักจะปรากฏควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงความโดยการละตัวอย่างเช่น “เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 147 ถึงมาตรา 166 และมาตรา 200 ถึงมาตรา 205. . .” ซึ่งหมายถึง เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 147 ถึงมาตรา 166 ประการหนึ่ง และ เจ้าพนักงาน

ของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 200 ถึงมาตรา 205 อีกประการหนึ่ง ซึ่งข้อความ “เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน” เป็นข้อความที่ละไว้

1.5 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข (conditional relation) เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ กล่าวคือ เหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของอีกเหตุการณ์หนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข จำนวน 331 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.64 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไขที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ถ้า” “หาก” “เมื่อ” “ก็ต่อเมื่อ” “ต่อเมื่อ” “ถ้าหาก” “แม้” “มิฉะนั้น” “ในขณะที่” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

#### ตัวอย่างที่ 1

ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา 33 หรือ มาตรา 34 ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36)

หาก และ ถ้า เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข ซึ่งในที่นี้หมายความว่า ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่ริบตามมาตรา 33 หรือมาตรา 34 หรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขประการแรก คือ เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงได้ยื่นคำเสนอต่อศาลว่าตนมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดนั้น และเงื่อนไขประการที่สอง คือ ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่ริบไว้ได้ก็ต่อเมื่อทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการของรัฐกับรัฐบาลต่างประเทศ ถ้า และโดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 126)

ถ้า เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข ซึ่งในที่นี้หมายความว่า การที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการของรัฐกับรัฐบาลต่างประเทศจะมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้นปฏิบัติโดยทุจริตและไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ เพราะหากผู้ที่ได้รับมอบหมายได้กระทำการของรัฐโดยสุจริตและปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้นั้นก็ไม่มี ความผิดและไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย

## ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรเข้าไป หรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถานอาคารเก็บรักษา ทรัพย์สิน หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่นหรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364)

เมื่อ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข ซึ่งในที่นี้หมายความว่า การที่ผู้ใดเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือ สำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้นโดยไม่มีเหตุอัน สมควรจะมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าผู้มีสิทธิที่จะห้าม มิให้เข้าไปได้ไล่ให้ผู้นั้นออกจากสถานที่นั้นแล้วหรือไม่ เพราะถ้าหากผู้มีสิทธิไม่ได้ไล่ให้ผู้นั้นออก จากสถานที่นั้น ผู้ที่เข้าไปในสถานที่โดยไม่มีเหตุอันสมควรดังกล่าวก็ยังไม่มีความผิดและยังไม่ต้องรับโทษ ตามกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข คำว่า “ถ้า” มากที่สุด

1.6 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ (procedural relation) เป็นการใช้อำเชื่อมเพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการหรือกระบวนการในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ จำนวน 330 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ด้วย” “โดย” “ก่อน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 21 วรรคหนึ่ง)

โดย เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงวิธีการคำนวณระยะเวลาจำคุก โดยให้นับวันเริ่มจำคุกเป็นหนึ่งวันเต็ม ไม่ว่าวันเริ่มจำคุกนั้นจะมีกี่ชั่วโมงก็ตาม

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

- (1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาลโดยใช้กำลังข่มขืนใจ หรือใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ
- (3) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116)

**ด้วย** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงวิธีการของการกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนทั้งการกระทำด้วยวาจา การกระทำด้วยหนังสือ และการกระทำด้วยวิธีอื่นใด

**โดย** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงวิธีการของการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล อันได้แก่ การใช้กำลังข่มขืนใจหรือการใช้กำลังประทุษร้าย

### ตัวอย่างที่ 3

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำ

(1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ

(3) ในเวลากลางคืน

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365)

**โดย** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งในที่นี้เป็นการแสดงวิธีการของการกระทำความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่กล่าวถึงอันได้แก่ การใช้กำลังประทุษร้าย การขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายการมีอาวุธ หรือการร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ คำว่า “โดย” มากที่สุด

1.7 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น (relation of starting point) เป็นการแสดงจุดเริ่มต้นหรือพื้นฐานของเหตุการณ์หนึ่งหรือการกระทำหนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น จำนวน 325 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.53 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้นที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ระหว่าง. . .(และ)” “ตั้งแต่” “กว่า” “เกิน” “ต่ำกว่า” “นับแต่” “เริ่ม” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในประมวลกฎหมายนี้

...

(11) "กลางคืน" หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11))

ระหว่าง เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น ซึ่งในที่นี้หมายความว่า เวลากลางคืนจะเริ่มตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกเป็นต้นไปจนถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้น ดังนั้น เวลาพระอาทิตย์ตกจึงเป็นจุดเริ่มต้นของเวลากลางคืน

### ตัวอย่างที่ 2

เด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษแต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 วรรคหนึ่ง)

กว่า เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น ซึ่งในที่นี้หมายความว่า เด็กที่กระทำความผิดอาญาแต่ไม่ต้องรับโทษนั้นจะต้องมีอายุเริ่มต้นตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ยังไม่ถึงสิบห้าปี ดังนั้น วันถัดจากวันที่เด็กมีอายุครบสิบปีบริบูรณ์จึงเป็นจุดเริ่มต้นของเงื่อนไขการไม่ต้องรับโทษดังกล่าว

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงอาฆาตมาดร้ายราชาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 133)

**ตั้งแต่** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น ซึ่งในที่นี้มีความหมายดังนี้

“...ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี...” หมายความว่า หากศาลจะพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลสามารถพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดได้ตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี ดังนั้น โทษจำคุกหนึ่งปีจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพิพากษาลงโทษจำคุกดังกล่าว

“...หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท...” หมายความว่า หากศาลจะพิพากษาลงโทษปรับผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลสามารถพิพากษาลงโทษปรับผู้กระทำความผิดได้ตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ดังนั้น โทษปรับสองพันบาทจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพิพากษาลงโทษปรับในกรณีนี้

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้น คำว่า “ตั้งแต่” มากที่สุด และมีการใช้คำว่า “ระหว่าง” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้นนั้นปรากฏใน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11) เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

1.8 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ (relation of purpose) เป็นการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงว่าลึประโยชน์หรือข้อความที่ปรากฏหลังคำเชื่อมเป็นวัตถุประสงค์ของส่วนที่นำมาข้างหน้า

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ จำนวน 255 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.34 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “เพื่อ” “โดย” “สำหรับ” “ด้วยความประสงค์” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในประมวลกฎหมายนี้

...

(2) "ทางสาธารณะ" หมายความว่า ทางบก หรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถไฟ และทางรถรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสารด้วย

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (2))

สำหรับ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความหมายดังนี้

“...ทางบก หรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร...” หมายความว่า ทางบก หรือทางน้ำนั้นเป็นทางที่มีไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ในการจราจร

“...ทางรถไฟ และทางรถรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสารด้วย” หมายความว่า ถึง ทางรถไฟและทางรถรางที่มีรถเดินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนโดยสาร

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศด้วยความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการรับต่อรัฐ หรือทางอื่นที่เป็นปรักษ์ต่อรัฐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 120)

เพื่อ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความหมายว่า บุคคลที่ผู้กระทำความผิดคบคิดด้วยนั้นเป็นบุคคลที่กระทำการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ

**ด้วยความประสงค์** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความหมายว่า การคบคิดกับบุคคลที่กระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการต่อรัฐ หรือทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุขต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362)

**เพื่อ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความหมายว่า ผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ได้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น หรือเพื่อเข้าไปรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ คำว่า “เพื่อ” มากที่สุด

1.9 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง (factive relation) เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงคำพูดหรือข้อความที่กล่าวถึง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง จำนวน 161 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.74 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ความสัมพันธ์แสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ว่า” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

## ตัวอย่างที่ 1

เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็นสมควร เพื่อความปลอดภัยของประชาชนไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่าเมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 45)

ว่าเป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ซึ่งในที่นี้เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงข้อความที่กล่าวถึงในคำพิพากษาของศาล

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใด

- (1) **ขู่** เชิญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ขู่เชิญจริง หรือ
  - (2) สะสมกำลังพล หรืออาวุธ จัดการหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย เตรียมการอื่นใด หรือสมคบกันเพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้ายหรือรู้ว่ามีผู้ก่อการร้ายและกระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือปกปิดไว้
- ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 135/2)

“...ขู่เชิญว่า...” เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ซึ่งในที่นี้เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงการกล่าวถึงคำพูดขู่เชิญ

“...เชื่อได้ว่า...” เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ซึ่งในที่นี้เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงความคิดหรือความเชื่อที่เกิดจากพฤติการณ์

“...รู้ว่า...”เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้น้ำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ซึ่งในที่นี้เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำได้ทราบมาแต่ปกปิดไว้

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 339 มาตรา 339 ทวิ มาตรา 340 หรือมาตรา 340 ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้นายพาหนะเพื่อกระทำความผิด หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ กึ่งหนึ่ง”

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 ตริ)

“...เข้าใจว่า...” เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้น้ำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ซึ่งในที่นี้เป็นการเชื่อมโยงที่แสดงการกล่าวถึงความคิดหรือเจตนาของผู้กระทำความผิดเพื่อให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจผิดว่าตนเป็นทหารหรือตำรวจ

1.10 การเชื่อมโยงความโดยการใช้น้ำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน (temporal relation) เป็นการเสนอขั้นตอนของการดำเนินการหรือตามเวลาอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจมีการเริ่มต้นด้วย “ก่อนอื่น” หรือ “เริ่ม” และมีการเรียงลำดับ โดยใช้น้ำเชื่อม “แล้ว” “แล้วถึง” “เมื่อ...แล้ว” หรืออาจเรียงลำดับเป็นภาค ช่วง ตอน ก็ได้

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้น้ำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน จำนวน 113 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้น้ำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอนที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “แล้ว” “ก่อน” “ก่อนที่” “ครั้งก่อน” “ครั้งหลัง” “ในขณะนั้น” “ในภายหลัง” “ภายหลัง” “มาก่อน” “มาแล้ว” “เสียก่อน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

## ตัวอย่างที่ 1

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง)

**ในภายหลัง** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน ซึ่งในที่นี้มีความหมายว่า ก่อนหน้านี้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิด แต่ต่อมามีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิด ดังนี้ คำว่า “ในภายหลัง” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภายหลัง

**แล้ว** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน ซึ่งในที่นี้มีความหมายว่า มีเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นคือศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิด ต่อมาภายหลังเมื่อการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ดังนี้ คำว่า “แล้ว” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดเป็นเจ้าของงานกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 150)

**ก่อน** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน ซึ่งในที่นี้มีความหมายว่า มีเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นคือ ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานได้เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งให้ เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต่อมา มีเหตุการณ์ที่สองเกิดขึ้น คือ เจ้าพนักงานผู้กระทำ

ความผิดได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งดังกล่าวจึงได้กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง  
ดังนี้ คำว่า “ก่อน” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเก็บได้ซึ่งสังหาริมทรัพย์อันมีค่าอันซ่อนหรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใด  
อ้างว่าเป็นเจ้าของได้ แล้วเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่นต้องระวาง  
โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 355)

แล้ว เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดง  
ลำดับขั้นตอน ซึ่งในที่นี้มีความหมายว่า มีเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นคือ มีผู้เก็บสังหาริมทรัพย์ซึ่ง  
ไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ ต่อมาเกิดเหตุการณ์ที่สองเกิดขึ้น คือ ผู้ที่เก็บทรัพย์สินนั้นได้เบียดบัง  
เอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ดังนี้ คำว่า “แล้ว” จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงลำดับ  
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความ  
สัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน คำว่า “แล้ว” มากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การใช้คำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบ  
แสดงลำดับขั้นตอนในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแสดงได้ทั้งกรณีเป็นเหตุการณ์หรือ  
ลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อน และกรณีเป็นเหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ซึ่ง  
ตัวอย่างของการใช้คำว่า “แล้ว” กรณีเป็นเหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อน เช่น “. . . ถ้า  
ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำ  
ความผิดนั้น . . .” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนคือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ ส่วนเหตุการณ์  
ที่เกิดขึ้นภายหลังก็คือ การที่กฎหมายถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิด  
สำหรับตัวอย่างของการใช้คำว่า “แล้ว” กรณีเป็นเหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นภายหลัง  
เช่น “ผู้ใดเก็บได้ซึ่งสังหาริมทรัพย์อันมีค่าอันซ่อน หรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่า  
เป็นเจ้าของได้ แล้วเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น . . .” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน  
คือมีผู้เก็บทรัพย์สินได้ ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังก็คือ ผู้ที่เก็บทรัพย์สินได้นั้นเบียดบังเอาทรัพย์สิน  
นั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ดังนั้น คำว่า “การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความ  
สัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน” จะแสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น  
ภายหลังย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของข้อความนั้น ๆ

1.11 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล (relation of result) เป็นการเชื่อมโยงความเพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยคหรือข้อความที่มีคำเชื่อมประเภทนี้เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอีกประโยคหรือในอีกข้อความหนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล จำนวน 107 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผลที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ก็” “จน” “จนเป็นเหตุให้” “จึง” “เป็นเหตุให้” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังได้มีการยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยใด และถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ ก็ให้ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้นั้นผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการร้องขอ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 13)

ก็ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล ซึ่งในที่นี้หมายความว่า การที่ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเป็นผลมาจากการที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังได้มีการยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยดังกล่าว

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 221)

**จน** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล ซึ่งในที่นี้หมายความว่า เหตุการณ์ที่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่นนั้นเป็นผลมาจากมีผู้กระทำให้เกิดระเบิด

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเสพยาหรือของเมาอย่างอื่น **จนเป็นเหตุให้** ตนเมา ประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378)

**จนเป็นเหตุให้** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล ซึ่งในที่นี้หมายความว่า การที่ผู้กระทำความผิดเมาจนทำให้ประพฤติกวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะหรือสาธารณสถานนั้นมีสาเหตุมาจากผู้กระทำได้เสพยาหรือของเมาอย่างอื่น

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล คำว่า “จน” มากที่สุด

1.12 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง (contrastive relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่แสดงให้เห็นว่าประโยคหรือข้อความที่สัมพันธ์กันนั้นมีความแตกต่างกัน ขัดแย้ง หรือไม่เป็นไปในทำนองเดียวกัน

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้งที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “นอกจาก” “แต่” “เว้นแต่” “แม้แต่” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

## ตัวอย่างที่ 1

ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแกื่อบุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่เกิดกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นเพราะฐานะของบุคคล หรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60)

ข้อความ “. . .เจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแกื่อบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป . . .” เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง ซึ่งในที่นี้หมายความว่า ผู้กระทำเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำพลาดไปเกิดแกื่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งขัดแย้งกับเจตนาของผู้กระทำ

สำหรับข้อความ “. . .แต่ในกรณีที่เกิดกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้น . . .” นั้นหมายความว่า ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้นเพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย เช่น บิดามารดา เป็นต้น หากผลร้ายที่เกิดขึ้นกับบุคคลดังกล่าวนั้นนั้นเกิดจากการกระทำโดยพลาด ก็มีให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับหลักกฎหมายที่บัญญัติเรื่องการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดเพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอัยย์หรือช่องโจร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอัยย์หรือช่องโจร เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่าได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอัยย์หรือช่องโจร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 211)

เว้นแต่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง ซึ่งในที่นี้หมายความว่า โดยหลักกฎหมายถือว่า ผู้ที่ประชุมในที่ประชุมอัยย์หรือช่องโจรเป็นผู้กระทำความผิดฐานเป็นอัยย์หรือช่องโจร แต่ถ้าผู้นั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ว่า ตนได้

ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอัยย์หรือชองโจร ผู้นั้นไม่ถือเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งขัดแย้งกับหลักกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น

### ตัวอย่างที่ 3

ความผิดในหมวดนี้ **นอกจาก**ความผิดตามมาตรา 365 เป็นความผิดอันยอมความ  
ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 366)

**นอกจาก** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ  
ขัดแย้ง ซึ่งในที่นี้หมายความว่าความผิดในหมวดนี้ ได้แก่ ความผิดตามมาตรา 362 ถึงมาตรา  
366 เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่เฉพาะความผิดตามมาตรา 365 เท่านั้น ที่ไม่ถือเป็น  
ความผิดอันยอมความได้ ซึ่งเป็นการขัดแย้งกัน

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความ  
สัมพันธ์แบบขัดแย้ง คำว่า “แต่” มากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้งคำว่า  
“เว้นแต่” นั้น สามารถตีความเป็นข้อยกเว้นได้อีกหนึ่ง ดังนั้น คำว่า “เว้นแต่” จะปรากฏขึ้นก็  
ต่อเมื่อมีการกล่าวถึงหลักของกฎหมายในเรื่องนั้นๆ มาก่อน และใช้คำว่า “เว้นแต่” เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อยกเว้นของหลักกฎหมายที่กล่าวมาก่อนนั้น ตัวอย่างเช่น “ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอัยย์  
หรือชองโจร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอัยย์หรือชองโจร เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่า ได้ประชุม  
โดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอัยย์หรือชองโจร” ซึ่งหลักของกฎหมายมาตรานี้คือผู้ที่ประชุมใน  
ที่ประชุมอัยย์หรือชองโจรเป็นผู้กระทำความผิดฐานเป็นอัยย์หรือชองโจร ส่วนข้อยกเว้นของหลัก  
กฎหมายดังกล่าวก็คือ ถ้าผู้ที่ประชุมในที่ประชุมนั้นสามารถแสดงได้ว่าได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็น  
การประชุมของอัยย์หรือชองโจร ก็ไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด

1.13 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือ  
แยกส่วน (transitional relation) เป็นการแสดงการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดง  
ว่าประโยคหรือข้อความที่ตามมาเป็นส่วนหนึ่งหรือเรื่องที่แยกออกจากประโยคหรือข้อความที่  
กล่าวนำมาข้างหน้า ซึ่งอาจเป็นการกล่าวถึงเรื่องใหม่หรือเป็นการเปลี่ยนไปกล่าวถึงสิ่งอื่นที่  
เกี่ยวข้องกัน

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน จำนวน 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.62 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วนที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ในกรณี” “ในกรณีที่” “สำหรับ” “กรณีที่” “นอกจาก” และ “ส่วน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือ โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการเตรียมการ หรือ พยายามกระทำการใด ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าการเตรียมการ หรือ พยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5)

ในกรณี เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติในวรรคสองของมาตรา 5 ซึ่งกล่าวถึงการเตรียมการหรือการพยายามกระทำความผิดนั้น เป็นเรื่องที่ยกออกจากบทบัญญัติในวรรคหนึ่งของมาตรา 5 ซึ่งการกล่าวถึงการกระทำความผิดและผลของการกระทำความผิด แต่บทบัญญัติทั้ง 2 วรรคนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกัน เพราะต่างก็ถือเป็นการกระทำในราชอาณาจักร

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 177 มาตรา 178 หรือมาตรา 180 แล้วลู่แก่โทษและกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษาและก่อนตนถูกฟ้องใน

ความผิดที่ได้กระทำ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 183)

**สำหรับ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ ตัดตอนหรือแยกส่วน กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นว่าศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมาย กำหนดไว้ในแต่ละมาตรานั้น ๆ เพียงใดก็ได้ โดยเป็นการแยกพิจารณาเป็นส่วน ๆ กันออกไป เช่น ถ้าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 177 ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา 177 เพียงใดก็ได้ แต่ศาลไม่สามารถนำโทษที่กำหนดไว้ในมาตราอื่น ๆ มาพิจารณาลดโทษได้

### ตัวอย่างที่ 3

**ในกรณีหมิ่นประมาท** ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็น หมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 วรรคหนึ่ง)

**ในกรณี** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ ตัดตอนหรือแยกส่วน กล่าวคือ เป็นการแยกการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทออกจาก การกระทำความผิดฐานอื่นในลักษณะเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน คำว่า “ในกรณี” มากที่สุด

1.14 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจง รายละเอียด (explanatory relation) เป็นการให้ความหมาย การแสดงรายละเอียด การระบุให้ ชัดเจนแน่นอนลงไป หรือการระบุส่วนปลีกย่อยต่าง ๆ

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด จำนวน 91 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.55 ของการเชื่อมโยง ความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “ดังนี้” “คือ” “หมายถึง” “หมายความว่า” “ดังต่อไปนี้” “ดังระบุไว้ต่อไปนี้” “ได้แก่” รวมทั้งการแจกแจงรายละเอียดเป็นลำดับอนุมาตราต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ในประมวลกฎหมายนี้

(1) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1))

**หมายความว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด โดยเป็นการอธิบายความหมายของคำว่า “โดยทุจริต”

### ตัวอย่างที่ 2

กักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนินสัยไว้ภายในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนินสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 40)

**คือ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด โดยเป็นการอธิบายความหมายของคำว่า “กักกัน”

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย หรือ ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

- (1) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ
- (2) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญ หรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ
- (3) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

ผู้นี้กระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 113)

(1) ถึง (3) เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแสดงความสัมพันธ์แบบแจ่มแจ้ง  
รายละเอียดด้วยลำดับอนุมาตรา โดยเป็นการแจ่มแจ้งรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการใช้กำลัง  
ประทุษร้าย หรือการขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายที่กล่าวนำมาข้างต้น

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความ  
สัมพันธ์แบบขยายความ คำว่า “หมายความว่า” มากที่สุด

1.15 การเชื่อมโยงความโดยการเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ  
(causal relation) เป็นการเชื่อมโยงความระหว่างประโยคหรือข้อความเพื่อแสดงว่าเหตุการณ์  
หรือสถานการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดง  
ความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.66 ของการเชื่อมโยงความโดย  
การใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุที่ปรากฏในประมวลกฎหมาย  
อาญา ได้แก่ คำว่า “ด้วย” “เพราะ” “เนื่องจาก” “เพราะเหตุที่” “เกิดจาก” “จาก” “โดย” “เนื่อง  
ด้วย” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 38)

ด้วย เป็นการเชื่อมโยงความโดยการเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ  
ซึ่งในที่นี้หมายความว่า ความตายของผู้กระทำความผิดเป็นเหตุให้โทษทางอาญาของผู้นั้นระงับ  
ไป

## ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่  
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136)

**เพราะ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดง  
เหตุ ซึ่งในที่นี้หมายความว่า เหตุที่ผู้กระทำความผิดกระทำการดูหมิ่นเจ้าพนักงานนั้นเนื่องมา  
จากการที่เจ้าพนักงานได้กระทำการตามหน้าที่

## ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร**เพราะเหตุที่**สัตว์  
นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน  
หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 382)

**เพราะเหตุที่** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ  
แสดงเหตุ ซึ่งในที่นี้หมายความว่า เพราะสัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุ จึงถูกใช้ให้ทำงาน  
จนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความ  
สัมพันธ์แบบแสดงเหตุ คำว่า “เพราะ” มากที่สุด

1.16 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการ  
เปรียบเทียบ (comparative relation) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์หรือเรื่องราว  
ระหว่างประโยคหรือข้อความ

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดง  
ความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.38 ของการเชื่อมโยง  
ความโดยการใช้คำเชื่อมทั้งหมด

คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการเปรียบเทียบที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม” “เช่นเดียวกับ” “คล้ายกัน” “แตกต่างกับ” “ทำนองเดียวกัน” “อันคล้ายคลึงกัน” และ “ดุดังกัน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

เมื่อศาลได้พิพากษาให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดแล้ว ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำเสนอของผู้นั้นเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรืองดการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นไว้ชั่วคราวตามที่เห็นสมควรก็ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 16)

**เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ ซึ่งในที่นี้เป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างพฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่มีมาแต่เดิมกับพฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่มีขึ้นในภายหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา 107 ถึงมาตรา 110 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 111)

**เช่นเดียวกับ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ ซึ่งในที่นี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างระวางโทษของผู้กระทำความผิดในฐานะตัวการกับระวางโทษของผู้กระทำความผิดในฐานะผู้สนับสนุน ซึ่งไม่มีความแตกต่างกัน

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา 313 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 314)

**เช่นเดียวกับ** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ ซึ่งในที่นี้เป็นกรการเปรียบเทียบระหว่างระวางโทษของผู้กระทำความผิดในฐานะตัวการกับระวางโทษของผู้กระทำความผิดในฐานะผู้สนับสนุน ซึ่งไม่มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ คำว่า “เช่นเดียวกับ” มากที่สุด

1.17 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง (exemplificative relation) เป็นการเชื่อมโยงความที่เสนอตัวอย่างของเรื่องหรือสิ่งที่กล่าวนำมาข้างหน้า

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่างในมาตรา 1 (4) เพียงแห่งเดียวเท่านั้น โดยคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม ซึ่งคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่างที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ คำว่า “เช่น”

ในประมวลกฎหมายนี้

...

(4) "เคหสถาน" หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ได้

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (4))

ในที่นี้ เรือน โรง เรือ หรือ แพ ซึ่งคนอยู่อาศัยตามที่ระบุนั้นเป็นเพียงตัวอย่างของคำว่า “เคหสถาน” เท่านั้น นั้นย่อมหมายความว่า นอกจาก เรือน หรือแพ แล้วยังอาจมีที่อยู่อาศัยประเภทอื่นที่ถือเป็นเคหสถานตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้

จากผลการศึกษากการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม (Conjunction) ทั้ง 17 ประเภทพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกมากที่สุด และคำเชื่อมประเภทดังกล่าวที่มีการนำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “หรือ” ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในส่วนของการกำหนดโทษตามกฎหมายอาญานั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะมีการกำหนดระวางโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้มากกว่า 1 ประเภท

เช่น ระวังโทษจำคุก หรือระวังโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น ดังนั้น คำว่า “หรือ” จึงปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาเกือบทุกมาตรา

สำหรับการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่มีการนำมาใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง ซึ่งสาเหตุที่มีการนำคำเชื่อมประเภทนี้มาใช้ในประมวลกฎหมายอาญาน้อยที่สุดอาจเป็นเพราะกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับทุกคนในสังคมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ดังนั้น ถ้อยคำหรือภาษาที่ใช้จึงต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ด้วยเหตุนี้ ถ้อยคำหรือข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาจึงมีความหมายที่ชัดเจนสมบูรณ์อยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องยกตัวอย่างประกอบถ้อยคำหรือข้อความอีกแต่อย่างใด

ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแต่ละประเภทในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

**ตารางที่ 4** ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	ประเภทของการใช้คำเชื่อม	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็นค่าร้อยละของการใช้คำเชื่อมทั้งหมด	หมายเหตุ
1	คำเชื่อมแบบให้เลือก	1,775	30.22	ปรากฏมากที่สุด
2	คำเชื่อมแบบแสดงจุดสิ้นสุด	743	12.65	
3	คำเชื่อมแบบขยายความ	694	11.82	
4	คำเชื่อมแบบคล้อยตาม	693	11.80	
5	คำเชื่อมแบบเงื่อนไข	331	5.64	
6	คำเชื่อมแบบแสดงวิธีการ	330	5.62	
7	คำเชื่อมแบบแสดงจุดเริ่มต้น	325	5.53	
8	คำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์	255	4.34	
9	คำเชื่อมแบบแสดงการกล่าวถึง	161	2.74	

## ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทของ การใช้คำเชื่อม	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็น ค่าร้อยละ ของการใช้ คำเชื่อม ทั้งหมด	หมายเหตุ
10	คำเชื่อมแบบแสดงลำดับ ขั้นตอน	113	1.92	
11	คำเชื่อมแบบแสดงผล	107	1.82	
12	คำเชื่อมแบบขัดแย้ง	98	1.67	
13	คำเชื่อมแบบตัดตอนหรือ แยกส่วน	95	1.62	
14	คำเชื่อมแบบแจกแจง รายละเอียด	91	1.55	
15	คำเชื่อมแบบแสดงเหตุ	39	0.66	
16	คำเชื่อมแบบแสดงการ เปรียบเทียบ	22	0.38	
17	คำเชื่อมแบบแสดงตัวอย่าง	1	0.02	ปรากฏน้อยที่สุด
<b>รวม</b>		<b>5,873</b>	<b>100</b>	

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าคำเชื่อมบางคำทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อความได้มากกว่า 1 ประเภท ได้แก่ คำว่า “โดย” และ “สำหรับ”

คำว่า “โดย” ในบางครั้งทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ แต่ในบางครั้งก็ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ดังข้อความตัวอย่างที่ยกมาเปรียบเทียบกันดังนี้

“...การกระทำใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขึ้นได้ไม่ว่าจะโดยใชายาทำให้มีนเมา การสะกดจิต หรือวิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน” ซึ่งคำว่า “โดย” ในที่นี้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการเพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่จะทำให้บุคคลบุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขึ้นได้

“สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ” ซึ่งคำว่า “โดย” ในที่นี้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์เพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาหรือความมุ่งหมายของสิ่งอื่นใดดังกล่าว

ส่วนคำว่า “สำหรับ” ในบางครั้งทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ แต่ในบางครั้งก็ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วนดังข้อความตัวอย่างที่ยกมาเปรียบเทียบกับกันดังนี้

“...ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร...” ซึ่งคำว่า “สำหรับ” ในที่นี้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์เพราะทำให้ทราบถึงความมุ่งหมายของการมีทางบกหรือทางน้ำนั้น

“ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้ว...” คำว่า “สำหรับ” ในที่นี้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน

อนึ่ง ชลธิชา บารุงรักษ์ (2539 : 128-156) ได้แบ่งลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการ  
ใช้คำเชื่อมออกเป็น 18 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม คำเชื่อม  
เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข คำเชื่อมเพื่อ  
แสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ คำเชื่อมเพื่อ  
แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ คำเชื่อมเพื่อ  
แสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง  
คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบ  
วัตถุประสงค์ คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ คำเชื่อมเพื่อ  
แสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้น คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด  
คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดง  
การเปรียบเทียบ คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึง และคำเชื่อมเพื่อแสดง  
ความสัมพันธ์แบบสรุปความ แต่จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมาย  
อาญา ไม่ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการ ใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบสรุปความ  
แต่อย่างใด

## 2. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการละ (ellipsis) ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

การละเป็นกระบวนการเดียวกันกับการแทนที่แต่ไม่ปรากฏรูป ได้แก่ การละในระดับคำ การละในระดับวลี และ การละในระดับประโยค ซึ่งจากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการละ จำนวน 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.16 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด และเป็นการเชื่อมโยงความที่ปรากฏมากที่สุดในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการละที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีทั้งการละคำ การละวลี และการละประโยค ดังตัวอย่างการเชื่อมโยงความโดยการละที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย  $\text{๑}^1$  ไม่ยอมบอก  $\text{๑}^2$  หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ  $\text{๑}^3$  ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท”  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 367)

การละที่ปรากฏ  $\text{๑}$  ในมาตรา 367 มีความหมายดังนี้

การละที่ปรากฏ “ $\text{๑}^1$ ” หมายถึง ผู้ที่ถูกเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่

การละที่ปรากฏ “ $\text{๑}^2$ ” หมายถึง ชื่อหรือที่อยู่

การละที่ปรากฏ “ $\text{๑}^3$ ” หมายถึง ผู้ที่ถูกเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย แล้วไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่ หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้  $\text{๑}^1$  ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุ  $\text{๑}^2$  หรือข้อแก้ตัวอันสมควร  $\text{๑}^3$  ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำ  $\text{๑}^4$  ทั้งปรับ  $\text{๑}^5$

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 วรรคหนึ่ง)

การละที่ปรากฏ  $\text{๑}$  ในมาตรา 368 วรรคหนึ่ง มีความหมายดังนี้

- การละที่ปรากฏ “๑<sup>1</sup>” หมายถึง ผู้ที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงาน
- การละที่ปรากฏ “๑<sup>2</sup>” หมายถึง ผู้ที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานแล้วไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- การละที่ปรากฏ “๑<sup>3</sup>” หมายถึง ผู้ที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานแล้วไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือผู้กระทำความผิด
- การละที่ปรากฏ “๑<sup>4</sup>” หมายถึง จำคุกไม่เกิน 10 วัน
- การละที่ปรากฏ “๑<sup>5</sup>” หมายถึง ปรับไม่เกิน 500 บาท

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดควบคุมดูแลบุคคลวิกลจริต ปล่อยปละละเลยให้บุคคลวิกลจริตนั้นออกเที่ยวไปโดยลำพัง ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท  
(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 373)

การละที่ปรากฏ ๑ ในมาตรา 373 หมายถึง ผู้กระทำความผิด

### 3. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ (reiteration) ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ คือ การใช้คำศัพท์ซ้ำรูปเดิมทั้งหมดหรือซ้ำเฉพาะบางส่วน ทั้งนี้ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นพบเป็นจำนวน 2,746 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.24 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 การปรากฏซ้ำทั้งหมด (Recurrence) คือ การใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา โดยจะมีทั้งการซ้ำในระดับคำ วลี และประโยค

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2,422 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.20 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ

การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น โดยส่วนมากเป็นการปรากฏซ้ำในระดับคำ สำหรับการปรากฏซ้ำในระดับวลีและระดับประโยคนั้นมีอยู่เป็นจำนวนไม่มากเท่าใดนัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา ดังนี้

กระทำ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
ความผิด เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
โทษ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 4 แห่ง  
บัญญัติ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
ที่ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
และ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง

### ตัวอย่างที่ 2

ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือ โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูปภาษา ดังนี้

กระทำ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 การกระทำ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 3 แห่ง  
 ความผิด เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 ราชอาณาจักร เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 6 แห่ง  
 หรือ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 ว่า เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 โดย เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 นั้น เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 3 แห่ง

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้  
 เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทย หรือคนไทยเป็น  
 ผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้หน่วยภาษาเดิมซ้ำทั้งหมดอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนรูป  
 ภาษา ดังนี้

ผู้กระทำความผิดนั้น เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน  
 2 แห่ง

ผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำ  
 ทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง

ราชอาณาจักร เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 หรือ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 3 แห่ง  
 และ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 4 แห่ง  
 คนไทย เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 รัฐบาล เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง  
 ความผิด เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2 แห่ง

3.2 การปรากฏซ้ำบางส่วน (Partial Recurrence) คือ การใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการนำคำซ้ำกับรูปภาษาเดิมบางส่วน แต่มีการเปลี่ยนแปลงของคำหรือหมวดคำ

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน จำนวน 324 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ดังตัวอย่างการปรากฏซ้ำบางส่วนมีดังนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ถ้าตาม**บทบัญญัติ**ของกฎหมายที่**บัญญัติ**ในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของคำหรือหมวดคำ จำนวน 2 คำ ดังนี้

คำว่า “**กระทำ**” เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน 4 แห่ง กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “กระทำ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนแปลงของคำจากคำกริยาเป็นคำนามในความหมายต่าง ๆ ได้แก่ คำว่า “กระทำ” ซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “การกระทำ” และ “ผู้กระทำ” ซึ่งเป็นคำนาม

คำว่า “**บัญญัติ**” เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน 2 แห่ง กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “บัญญัติ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของคำจากคำกริยาเป็นคำนาม ได้แก่ คำว่า “บัญญัติ” ซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “บทบัญญัติ” ซึ่งเป็นคำนาม

### ตัวอย่างที่ 2

ผู้ใด**กระทำการ**นอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา 7 (2) และ (3) มาตรา 8 และ มาตรา 9 ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักร เพราะการ**กระทำ**นั้นอีก ถ้า

- (1) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ
  - (2) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว
- (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 10 วรรคหนึ่ง)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำหรือหมวดคำ จำนวน 2 คำ ดังนี้

คำว่า “กระทำ” เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน 2 แห่ง กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “กระทำ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำกริยาเป็นคำนาม ได้แก่ คำว่า “กระทำ” ซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “การกระทำ” ซึ่งเป็นคำนาม

คำว่า “พิพากษา” เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน 2 แห่ง กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “พิพากษา” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำกริยาเป็นคำนาม ได้แก่ คำว่า “พิพากษา” ซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “คำพิพากษา” ซึ่งเป็นคำนาม

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักรหรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ถ้าผู้นั้นได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตาม คำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ศาลจะลงโทษ น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

ข้อความในมาตรานี้มีการใช้ส่วนประกอบของรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำหรือหมวดคำ จำนวน 1 คำ ได้แก่ คำว่า “กระทำ” เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำบางส่วน 4 แห่ง กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “กระทำ” เป็นรูปคำพื้นฐานเหมือนกัน 3 แห่ง แต่มีการเปลี่ยนประเภทของคำ จากคำว่า “กระทำ” ซึ่งเป็นคำกริยา เป็น “การกระทำ” ซึ่งเป็นคำนาม

ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำแต่ละประเภทในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	ประเภทของการปรากฏซ้ำ	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็นค่าร้อยละของการปรากฏซ้ำทั้งหมด	หมายเหตุ
1	การปรากฏซ้ำทั้งหมด	2,422	88.20	
2	การปรากฏซ้ำบางส่วน	324	11.80	
	รวม	2,746	100	

4. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง (reference) ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปแทน โดยการใช้รูปภาษาอื่นอ้างถึงคำหรือวลีที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึง ทั้งนี้ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญามีปรากฏอยู่เป็นจำนวน 761 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.89 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

4.1 การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย (noun with modifier reference) อาจปรากฏในโครงสร้างนาม/ลักษณนาม+ส่วนขยาย หรืออาจเป็นนาม+ลักษณนาม+ ส่วนขยาย คำนามที่พบอาจเป็นคำนามที่มีรูปซ้ำกับนามในรูปหลัก หรืออาจเป็นคำนามที่มีความหมายแสดงสถานะโดยรวม ซึ่งส่วนขยายส่วนมากเป็นคำบ่งชี้ เช่น “นี้” “นั่น” เป็นต้น หรือเป็นคำแสดงลำดับที่หรือแสดงจำนวนนับ

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย จำนวน 577 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงทั้งหมด

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยายที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ การใช้คำว่า “นี้” และ “นั่น” ต่อท้ายคำนามหรือคำลักษณนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

## ตัวอย่างที่ 1

ในกรณีการเตรียมการหรือพยายามกระทำการใด ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าการเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5 วรรคสอง)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

“...แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร...” ซึ่งคำว่า “การกระทำนั้น” หมายความว่า การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิด

“...ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไป...” ซึ่งคำว่า “การกระทำนั้น” หมายความว่า การกระทำตามที่ได้เตรียมการหรือพยายามนั้น

“...ให้ถือว่าการเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร” ซึ่งคำว่า “ความผิดนั้น” หมายความว่า ความผิดที่ได้กระทำลงอันเป็นผลจากการเตรียมหรือพยายามกระทำดังกล่าว

## ตัวอย่างที่ 2

วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้บังคับแก่บุคคลใดได้ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้นให้ใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษา

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 12)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ “...และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้น” ซึ่งหมายความว่ากฎหมายที่จะใช้บังคับเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

### ตัวอย่างที่ 3

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังได้มีการยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยใด และถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ก็ให้ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง ผู้อนุบาลของผู้หนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 13)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

“...หรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง ผู้อนุบาลของผู้หนึ่ง...” ซึ่งคำว่า “ผู้หนึ่ง” ทั้ง 3 แห่ง หมายความว่าถึง ผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

“...ถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ ก็ให้ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย...” ซึ่งคำว่า “วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น” ทั้ง 2 แห่ง หมายความว่าถึง วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ถูกยกเลิก

จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยายโดยในส่วนขยายใช้คำว่า “นั้น” มากที่สุด

4.2 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (personal reference) หมายถึง การใช้บุรุษสรรพนามอ้างถึงบุคคลหรือสิ่งที่กล่าวไปแล้วหรือที่กำลังจะกล่าวถึงในบริบท

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม จำนวน 90 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.83 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงทั้งหมด

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ คำว่า “ตน” “ตนเอง” และ “เขา” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ถ้าผู้ต้องโทษกักขังถูกกักขังในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ ผู้ต้องโทษกักขังนั้นมีสิทธิที่จะดำเนินการในการวิชาชีพหรืออาชีพของตนในสถานที่ดังกล่าวได้ ในการนี้ ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด หรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร”

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 26)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามด้วยการใช้คำว่า “ตน” ซึ่งหมายความถึง ผู้ต้องโทษกักขัง

### ตัวอย่างที่ 2

ความมีนเมาเพราะเสพยาหรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมีนเมานั้นจะเกิดโดยผู้เสพยาไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีนเมา หรือได้เสพยาโดยถูกขืนใจให้เสพยาและได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 66)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามด้วยการใช้คำว่า “ตนเอง” จำนวน 2 แห่ง ซึ่งหมายความถึง ผู้กระทำความผิดที่มีนเมาเพราะเสพยาหรือสิ่งเมาอย่างอื่น

### ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362)

ข้อความในมาตรานี้ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามด้วยการใช้คำว่า “เขา” ซึ่งหมายความถึง ผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกผู้กระทำความผิดบุกรุกเข้าไป

จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามโดยใช้คำว่า “ตน” มากที่สุด

4.3 การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ (comparative reference) คือ การใช้การเปรียบเทียบในแง่ความเหมือน ความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่าง ตลอดจนในแง่ปริมาณหรือคุณภาพ/คุณลักษณะ การเปรียบเทียบจำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบกัน

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการเปรียบเทียบมีลักษณะใกล้เคียงกับการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบเพราะต่างก็เป็นการแสดงการเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงความ 2 ลักษณะนี้มีความแตกต่างกันตรงที่ หากเป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการเปรียบเทียบจะเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างเหตุการณ์หรือเรื่องราว แต่ถ้าหากเป็นการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ จะเป็นการเปรียบเทียบในแง่ความเหมือน ความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่าง ตลอดจนในแง่ปริมาณ คุณภาพ หรือคุณลักษณะ ซึ่งการเปรียบเทียบดังกล่าวจำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบกันเสมอ

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ จำนวน 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.23 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงทั้งหมด

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ คำว่า “เท่ากับ” “มากกว่า” “น้อยไปกว่า” “หนักกว่า” “เป็นคุณ. . . ยิ่งกว่า” “ต่ำกว่า” “เกินกว่า” “เสมือนเป็น” “ร้ายแรงกว่า” “แรงกว่า” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

#### ตัวอย่างที่ 1

- ...
- (1) ถ้าผู้กระทำความผิดยังไม่ได้รับโทษ หรือกำลังรับโทษอยู่และโทษที่กำหนดตามคำพิพากษาหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เมื่อสำนวน

ความปรากฏแก่ศาล เมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของ ผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติใน ภายหลัง ในการที่ศาลจะกำหนดโทษใหม่นี้ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษ มาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง หากเห็นเป็นการ สมควร ศาลจะกำหนดโทษน้อยกว่าโทษขั้นต่ำที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนด ไว้ถ้าหากมีก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วเป็นการเพียงพอ ศาลจะปล่อยผู้กระทำความผิดไปก็ได้

...

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3)

**หนักกว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ ทั้งนี้ โดย เป็นการเปรียบเทียบในแง่ความแตกต่างระหว่างโทษที่กำหนดตามคำพิพากษากับโทษที่กำหนด ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง

**น้อยกว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบโดยเป็น การเปรียบเทียบในแง่ความแตกต่างระหว่างโทษที่ศาลจะกำหนดขึ้นใหม่กับโทษขั้นต่ำที่ กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดไว้

## ตัวอย่างที่ 2

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลใน ต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้ นั้นได้รับมาแล้ว

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 10 วรรคสอง)

**น้อยกว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ โดยเป็น การเปรียบเทียบในแง่ความแตกต่างระหว่างโทษที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิดกับโทษที่ กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

### ตัวอย่างที่ 3

ในกรณีที่มีผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้อยู่ และได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นไป ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้นั้นได้ หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่งยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่งผู้นุบาลของผู้หนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 14)

**เป็นคุณ. . .ยิ่งกว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ โดยเป็นการเปรียบเทียบในแง่ความแตกต่างระหว่างวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญาที่มีการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบนั้น มีการใช้คำว่า “กว่า” เป็นจำนวนมาก เช่น ต่ำกว่า มากกว่า น้อยกว่า ร้ายแรงกว่า หนักกว่า เป็นต้น

4.4 การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ (demonstrative reference) เป็นคำบ่งชี้ที่อ้างถึงอนุภาคย์หรือประโยคที่ปรากฏมาแล้ว คำบ่งชี้ที่พบในลักษณะนี้ ได้แก่ “เช่นนี้” “เช่นนั้น” “ดังนี้” “ดังนั้น” “ทั้งนี้” “แบบนี้” และ “อย่างนั้น”

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้มีลักษณะใกล้เคียงกับการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย เพราะต่างก็มีการนำคำบ่งชี้ “นี้” และ “นั้น” มาใช้ในการเชื่อมโยงความเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง 2 ประเภทนี้มีความแตกต่างกันตรงที่ หากเป็นการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยายจะมีคำนามหรือคำลักษณนามอยู่หน้าคำบ่งชี้เสมอ แต่ถ้าหากเป็นการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ คำที่ปรากฏหน้าคำบ่งชี้จะมีใช่คำนามหรือคำลักษณนาม

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.12 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงทั้งหมด

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ คำว่า “ทั้งนี้” “เช่นว่านี้” “เช่นนั้น” “เช่นว่านั้น” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

### ตัวอย่างที่ 1

ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ถ้าผู้นั้นได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 11)

ทั้งนี้ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ โดยอ้างถึงการที่ศาลจะพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้ ซึ่งเป็นประโยคที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งหมายถึงว่าการที่ศาลจะพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น หรือการที่ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิด ให้ศาลคำนึงถึงโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วด้วย

### ตัวอย่างที่ 2

ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่า การกักขังผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้นั้นหรือทำให้ผู้ซึ่งต้องพึ่งพาผู้ต้องโทษกักขังในการดำรงชีพได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร หรือมีพฤติการณ์พิเศษประการอื่นที่แสดงให้เห็นว่าไม่สมควรกักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเองโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติ และหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยินยอม ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้ควบคุม ดูแลและให้ถือว่าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายนี้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสาม)

**กรณีเช่นว่านี้** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ โดยอ้างถึงกรณี ที่ศาลจะมีคำสั่งให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเองโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ ซึ่งเป็นข้อความที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว และมีความหมายว่า ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเอง ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติ และหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยินยอม ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ควบคุม ดูแลผู้ต้องโทษกักขังได้ด้วย

### ตัวอย่างที่ 3

เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่นนี้ขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นที่มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50)

**ความผิดเช่นนี้** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ โดยอ้างถึงการกระทำความผิดที่อาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือการกระทำความผิดเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ซึ่งเป็นข้อความที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งคำว่า “ความผิดเช่นนี้” มีความหมายว่า ความผิดที่ได้กระทำโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพดังเช่นที่ผู้กระทำความผิดได้เคยกระทำมาแล้ว

จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้โดยใช้คำว่า “ทั้งนี้” มากที่สุด

จากผลการศึกษาการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง (reference) ทั้ง 4 ประเภท พบว่า ในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงประเภทการอ้างถึงด้วยคำนาม และส่วนขยายมากที่สุด และคำบ่งชี้ในส่วนขยายที่มีการนำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “นั้น” สำหรับการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงประเภทที่มีการนำมาใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ ดังปรากฏเป็นตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงแต่ละประเภทในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

## ตารางที่ 6 ตารางแสดงข้อมูลสรุปการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	ประเภทของการอ้างถึง	จำนวนที่ปรากฏ (แห่ง)	คิดเป็น ร้อยละ	หมายเหตุ
1	ค่านามและส่วนขยาย	577	75.82	ปรากฏมากที่สุด
2	บุรุษสรรพนาม	90	11.83	
3	การเปรียบเทียบ	55	7.23	
4	คำบ่งชี้	39	5.12	ปรากฏน้อยที่สุด
รวม		761	100	

นอกจากนี้ ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539: 128-156) ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงหน่วยนามไว้ โดยแบ่งออกเป็นการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม การอ้างถึงด้วยคำเรียกขาน การอ้างถึงด้วยค่านามและส่วนขยาย และสัญรูปหรือการละไว้ แต่จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมายอาญา ไม่ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยคำเรียกขานแต่อย่างใด

### 5. ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ (substitution) ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการแทนที่ข้อความหนึ่งด้วยข้อความอีกข้อความหนึ่งเพื่อไม่ให้ต้องกล่าวซ้ำคำต่อคำ ซึ่งการตีความข้อความที่เข้าไปแทนที่นั้นจะขึ้นอยู่กับข้อความที่นำมาข้างหน้า ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ในประมวลกฎหมายอาญานั้น มีปรากฏอยู่เป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะอื่น ๆ ทั้งนี้โดยมีปรากฏอยู่เพียง 553 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด

จากการศึกษาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาพบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ซึ่งมีทั้งการแทนที่บทบัญญัติที่กล่าวมาแล้วด้วยคำและการแทนที่บทบัญญัติที่กล่าวมาแล้วด้วยวลี ดังตัวอย่างการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาต่อไปนี้

## ตัวอย่างที่ 1

ในกรณีดังกล่าวในวรรคแรก ถ้ายังไม่ได้ลงโทษผู้หนึ่งหรือผู้หนึ่งยังรับโทษอยู่ ก็ให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้หนึ่งต่อไป และถ้าหากว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังมีเงื่อนไขที่สั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย อันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้หนึ่ง หรือนำมาใช้บังคับได้แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เป็นคุณแก่ผู้หนึ่ง ยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาลหรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง ผู้อนุบาลของผู้หนึ่งหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 15 วรรคสอง)

**ดังกล่าวในวรรคแรก** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ กล่าวคือ เป็นการแทนที่ข้อความว่า “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษใดได้เปลี่ยนลักษณะมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และได้มีคำพิพากษาลงโทษนั้นแก่บุคคลใดไว้ ก็ให้ถือว่าโทษที่ลงนั้นเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 15 วรรคหนึ่งทั้งหมด เพื่อจะได้ไม่ต้องนำข้อความทั้งหมดนี้มากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

**แล้วแต่กรณี** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ กล่าวคือ เป็นการแทนที่ข้อความในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ กรณีที่ศาลอาจสั่งยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย กรณีหนึ่ง และกรณีที่ศาลอาจสั่งให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดเพื่อให้เป็นคุณแก่ผู้หนึ่งยิ่งกว่า อีกกรณีหนึ่งเพื่อให้ต้องกล่าวซ้ำข้อความทั้ง 2 กรณีนั้นอีกครั้ง

## ตัวอย่างที่ 2

**บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้** ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้นๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17)

**บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ กล่าวคือ เป็นการแทนที่มาตราต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้ในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

จำนวน 2 ลักษณะ อันได้แก่ ลักษณะ 1 บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วย บทบัญญัติในหมวดต่าง ๆ จำนวน 9 หมวด รวม 101 มาตรา และลักษณะที่ 2 บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ เพื่อจะได้ไม่ต้องนำบทบัญญัติทั้งหมดมากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

### ตัวอย่างที่ 3

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่งมาตรา 59 หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำ ความผิดให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติไว้ โดยเฉพาะว่าการกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคสอง)

**ตามความในวรรคสามแห่งมาตรา 59** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ กล่าวคือ เป็นการแทนที่ข้อความที่ว่า “ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย้อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 59 วรรคสามทั้งหมด เพื่อจะได้ไม่ต้องนำข้อความทั้งหมดนี้มากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

**ตามความในวรรคแรก** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ กล่าวคือ เป็นการแทนที่ข้อความที่ว่า “ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษหรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย้อมไม่มีความผิดหรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลงแล้วแต่กรณี” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 62 วรรคหนึ่งทั้งหมด เพื่อจะได้ไม่ต้องนำข้อความทั้งหมดนี้มากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความภายในแต่ละข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาปรากฏการเชื่อมโยงความ 5 ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการใส่คำเชื่อม การเชื่อมโยงความโดยการละ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการใส่คำเชื่อมนั้นเป็นลักษณะการเชื่อมโยงความที่มีการนำมาใช้ในประมวลกฎหมายอาญามากที่สุด ซึ่งคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกที่มีการนำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “หรือ”

แต่อย่างไรก็ตาม หากนำการเชื่อมโยงความทั้ง 25 ประเภทมาเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญานั้นปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการละมากที่สุด โดยปรากฏการใช้ถึง 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.16 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด และการเชื่อมโยงความที่มีการนำมาใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการใช้อำนาจเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่างซึ่งปรากฏเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

สำหรับลักษณะการเชื่อมโยงความที่นำมาใช้น้อยที่สุดในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ข้อความต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญาจึงต้องมีความชัดเจน เพื่อจะได้ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทั้งผู้ที่ศึกษาด้านกฎหมาย และผู้ที่ไม่ได้ศึกษาด้านกฎหมาย การแทนที่ข้อความหนึ่งด้วยข้อความอีกข้อความหนึ่งอาจทำให้ต้องมีการตีความอันจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดหรือแตกต่างกันได้ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่จึงน่าจะเป็นลักษณะการเชื่อมโยงความที่ไม่เหมาะสำหรับการบัญญัติกฎหมาย หรือหากจะใช้การเชื่อมโยงความในลักษณะดังกล่าวก็ควรนำมาใช้เพียงเท่าที่จำเป็น และข้อความที่นำมาแทนที่นั้นก็ต้องไม่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดด้วย

อนึ่ง จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภายในแต่ละข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

1. ในแต่ละข้อความนั้นจะปรากฏลักษณะการเชื่อมโยงความมากกว่า 1 ลักษณะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในกรณีที่มีผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยอยู่ และได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นไป ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้นั้นได้ หรือ  $\mathcal{D}^1$  นำมาใช้บังคับได้แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่งยิ่งกว่า  $\mathcal{D}^2$  เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่ง  $\mathcal{D}^3$  ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง  $\mathcal{D}^4$  อนุบาลของผู้หนึ่ง  $\mathcal{D}^5$  หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้  $\mathcal{D}^6$  ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย  $\mathcal{D}^7$  หรือ  $\mathcal{D}^8$  ร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร

(ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 14)

จากข้อความในบทบัญญัติของกฎหมายมาตราดังกล่าวปรากฏการเชื่อมโยงความ  
ทั้ง 5 ลักษณะ ได้แก่

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม ดังนี้  
และ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตาม  
แต่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง  
เมื่อ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข  
หรือ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือก  
ที่ ซึ่ง และ อัน เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ  
ขยายความ

ในกรณีที่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ  
ตัดตอนหรือแยกส่วน

ในภายหลัง เป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบ  
แสดงลำดับขั้นตอน

การเชื่อมโยงความโดยการละ จำนวน 8 แห่ง

การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ดังนี้

กฎหมาย เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

การใช้บังคับ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

ใช้บังคับ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

บทบัญญัติ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

บัญญัติ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 2 แห่ง

วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 4

แห่ง

ศาล เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

หรือ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 4 แห่ง

เมื่อ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 2 แห่ง

ในภายหลัง เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 2 แห่ง

ที่ เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 3 แห่ง

ผู้นั้น เป็นการเชื่อมโยงความด้วยการปรากฏซ้ำทั้งหมด 5 แห่ง

การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง ดังนี้  
 กฎหมายนั้น ผู้นั้น และ วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น เป็นการเชื่อมโยงความ  
 โดยการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย

**เป็นคุณ...ยิ่งกว่า** เป็นการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ

การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ได้แก่ คำว่า “แล้วแต่กรณี”

2. นอกจากการเชื่อมโยงความหลายลักษณะในข้อความเดียวกันแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า  
 ในบางครั้งก็มีการเชื่อมโยงความมากกว่า 1 ลักษณะซ้อนกันอยู่ ดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น จะ  
 เห็นได้ว่า คำว่า “หรือ” “เมื่อ” และ “ที่” เป็นได้ทั้งการเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมและการ  
 เชื่อมโยงความโดยการซ้ำเพราะปรากฏคำดังกล่าวในข้อความอยู่หลายแห่ง หรือ ตัวอย่าง  
 ข้อความว่า “ในหมวดนี้” สามารถเป็นได้ทั้งการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่เพราะเป็นข้อความ  
 ที่ใช้แทนบทบัญญัติทุกมาตราในหมวดดังกล่าว และการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วย  
 คำนามและส่วนขยายเพราะมีโครงสร้าง นาม/ลักษณนาม + ส่วนขยายเป็นคำบ่งชี้ ซึ่งการที่จะ  
 พิจารณาว่ากรณีดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยงความในลักษณะใดได้บ้างนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบริบทหรือ  
 สถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญ

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาในเอกสารวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญานั้นประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวน 432 มาตรา และมีข้อความอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 619 ข้อความ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีทั้งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความ ซึ่งในที่นี้ได้แก่การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตราเดียวกัน และการเชื่อมโยงความภายในข้อความเดียวกันโดยเป็นการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความนั้น ๆ ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา และลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

##### 1. การเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

จากการศึกษาการเชื่อมโยงความที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 119 มาตรา ปรากฏการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความเป็นจำนวนทั้งสิ้น 894 แห่ง ทั้งนี้ โดยเป็นการเชื่อมโยงความ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ซึ่งมีทั้งการปรากฏซ้ำทั้งหมดและการปรากฏซ้ำบางส่วน และลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง ซึ่งลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำนั้นมีการนำมาใช้มากกว่าลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง

1.1 การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำ (reiteration) ในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่เป็นจำนวน 806 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.16 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1.1 การปรากฏซ้ำทั้งหมด (Recurrence) จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 741 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.94 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำ และคิดเป็นร้อยละ 82.89 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด โดยมีทั้งการปรากฏซ้ำในระดับคำ ระดับวลี และระดับประโยค ซึ่งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมดนี้เป็นลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่ปรากฏมากที่สุด

1.1.2 การปรากฏซ้ำบางส่วน (Partial Recurrence) จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน จำนวน 65 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.06 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ และคิดเป็นร้อยละ 7.27 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วนนี้เป็นการปรากฏซ้ำในระดับคำ โดยมีทั้งการเปลี่ยนประเภทของคำจากคำกริยาเป็นคำนามและจากคำนามเป็นคำกริยา

1.2 การเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการอ้างถึง (reference) ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่เป็นจำนวน 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.84 ของการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความทั้งหมด

อนึ่ง เนื่องจากการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่สามารถจัดได้ว่าเป็นการอ้างถึงด้วยการใช้บุรุษสรรพนาม การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ และการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และไม่สามารถนำไปปรับเพื่อให้เข้ากับลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงตามทฤษฎีการเชื่อมโยงความของ Halliday and Hasan และตามแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของสมทรง บุรุษพัฒน์ ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏระหว่างข้อความในประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นการอ้างถึงที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการใช้อรรถาภิธานในทำนองเดียวกัน เช่น ใช้อรรถาภิธานว่า “ดังกล่าวนในวรรคแรก” “ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง” “ตามวรรคแรก” “ตามวรรคสาม” “ตามมาตรานี้” “ตามความในวรรคก่อน” “ตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน” “ตามความในวรรคแรก” “ดังระบุนานี้” “ตามวรรคหนึ่ง” “ดังกล่าวนในสองวรรคก่อน” เป็นต้น ดังนั้น การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในลักษณะเช่นนี้จึงไม่สามารถปรากฏเป็นการเชื่อมโยงความภายในข้อความเดียวกัน แต่จะปรากฏได้ก็ต่อเมื่อพบบัญญัติของกฎหมายในมาตรานั้น ๆ มีจำนวนมากกว่า 1 วรรคหรือ 1 ข้อความเท่านั้น

## 2. การเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 619 ข้อความ ปรากฏการเชื่อมโยงความจำนวนทั้งสิ้น 12,927 แห่ง ทั้งนี้ โดยเป็นการเชื่อมโยงความ 5 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม (conjunction) จำนวน 5,873 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.43 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งในส่วนของกรเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมนี้ยังแบ่งการใช้คำเชื่อมออกเป็นประเภทต่าง ๆ รวม 17 ประเภท ซึ่งสามารถจัดเรียงประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏตามลำดับมากน้อย ดังนี้

2.1.1 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกร (alternative relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกรมากที่สุด ในจำนวนการใช้คำเชื่อมทั้งหมด โดยพบอยู่เป็นจำนวน 1,775 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.22 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 13.73 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกรที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “หรือ” “ก็ได้” และ “อย่างหนึ่งอย่างใด” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “หรือ”

2.1.2 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด (relation of ending point) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุด จำนวน 743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.65 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 5.75 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดสิ้นสุดที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ไม่เกิน” “ถึง” “จนกว่า” “จนถึง” “ไม่เกินกว่า” “จน” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ถึง”

2.1.3 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ (adjunctive relation) ได้แก่ คำว่า “ที่” “ซึ่ง” “อัน” จากการศึกษพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ จำนวน 694 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 5.37 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบ

ขยายความที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” ซึ่งคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ที่”

2.1.4 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตาม (concessive relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตาม จำนวน 693 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 5.36 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้อยตามที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “และ” “ก็ดี” “ทั้ง” “ไม่ว่า” และ “รวมตลอดถึง” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “และ”

2.1.5 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข (conditional relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข จำนวน 331 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.64 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมและคิดเป็นร้อยละ 2.56 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไขที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ถ้า” “หาก” “เมื่อ” “ก็ต่อเมื่อ” “ต่อเมื่อ” “ถ้าหาก” “แม้” “มิฉะนั้น” และ “ในขณะที่” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ถ้า”

2.1.6 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ (procedural relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการ จำนวน 330 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 2.55 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวิธีการหรือกระบวนการที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ด้วย” “โดย” และ “ก่อน” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “โดย”

2.1.7 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น (relation of starting point) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้น จำนวน 325 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.53 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมและคิดเป็นร้อยละ 2.51 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้นที่ปรากฏ

ได้แก่ คำว่า “ระหว่าง. . .(และ)” “ตั้งแต่” “กว่า” “เกิน” “ต่ำกว่า” “นับแต่” และ “เริ่ม” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ตั้งแต่”

2.1.8 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ (relation of purpose) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ จำนวน 255 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.34 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 1.97 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “เพื่อ” “โดย” “สำหรับ” “ด้วยความประสงค์” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “เพื่อ”

2.1.9 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง (factitive relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง เพียงคำเดียว ได้แก่ คำว่า “ว่า” โดยปรากฏอยู่เป็นจำนวน 161 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.74 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 1.25 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

2.1.10 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน (temporal relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอน จำนวน 113 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.87 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอนที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “แล้ว” “ก่อน” “ก่อนที่” “ครั้งก่อน” “ครั้งหลัง” “ในขณะนั้น” “ในภายหลัง” “ภายหลัง” “มาก่อน” “มาแล้ว” “เสียก่อน” และ “ก่อนที่” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “แล้ว”

2.1.11 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล (relation of result) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผล จำนวน 107 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.83 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงผลที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ก็” “จน” “จนเป็นเหตุให้” “จึง” และ “เป็นเหตุให้” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “จน”

2.1.12 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง (contrastive relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.76 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้งที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “แต่” “เว้นแต่” “นอกจาก” และ “แม้แต่” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “แต่”

2.1.13 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน (transitional relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน จำนวน 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.62 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.73 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนแยกส่วนที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ในกรณี” “ในกรณีที่” “สำหรับ” “กรณีที่” “นอกจาก” และ “ส่วน” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ในกรณี”

2.1.14 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด (explanatory relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด จำนวน 91 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.55 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.71 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียดที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ดังนี้” “คือ” “หมายถึง” “หมายความว่า” “ดังต่อไปนี้” “ดังระบุไว้ต่อไปนี้” “ได้แก่” รวมทั้งการแจกแจงรายละเอียดเป็นลำดับอนุมาตราต่าง ๆ ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “หมายความว่า”

2.1.15 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ (causal relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุ จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.66 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมและคิดเป็นร้อยละ 0.30 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงเหตุที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ด้วย” “เพราะ” “เนื่องจาก” “เพราะเหตุที่” “เกิดจาก” “จาก” “โดย” และ “เนื่องด้วย” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “เพราะ”

2.1.16 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบ (comparative relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แสดงการเปรียบเทียบ จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.38 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.17 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปรียบเทียบที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม” “เช่นเดียวกับ” “คล้ายกัน” “แตกต่างกัน” “ทำนองเดียวกัน” “อันคล้ายคลึงกัน” และ “ดุษณี” ซึ่งคำเชื่อมที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “เช่นเดียวกับ”

2.1.17 การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่าง (exemplificative relation) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงตัวอย่างในมาตรา 1 (4) เพียงแห่งเดียวเท่านั้น ได้แก่ คำว่า “เช่น” โดยคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม และคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

2.2 การเชื่อมโยงความโดยการละ (ellipsis) จำนวน 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.16 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการละที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น มีทั้งการละคำ การละวลี และการละประโยค

2.3 การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ (reiteration) จำนวน 2,746 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.24 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.3.1 การปรากฏซ้ำทั้งหมด (Recurrence) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมด จำนวน 2,422 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.20 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ และคิดเป็นร้อยละ 18.74 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น โดยส่วนมากเป็นการปรากฏซ้ำในระดับคำ สำหรับการปรากฏซ้ำในระดับวลีและระดับประโยคนั้นมีอยู่เป็นจำนวนไม่มากเท่าใดนัก

2.3.2 การปรากฏซ้ำบางส่วน (Partial Recurrence) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญาพบการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำบางส่วน จำนวน 324 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ของการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ และคิดเป็นร้อยละ 2.51 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

2.4 การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง (reference) จำนวน 761 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.89 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด ซึ่งในส่วนของ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงนี้ ยังแบ่งประเภทของการอ้างถึงออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งสามารถจัดเรียงประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงที่ปรากฏตามลำดับมากน้อย ดังนี้

2.4.1 การอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย (noun with modifier reference) จากการศึกษพบว่าในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยคำนามและส่วนขยาย จำนวน 577 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.82 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และคิดเป็นร้อยละ 4.46 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำบ่งชี้ในส่วนขยายที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “นี้” และ “นั้น” และคำบ่งชี้ที่นำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ คำว่า “นั้น”

2.4.2 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (personal reference) จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม จำนวน 90 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.83 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และคิดเป็นร้อยละ 0.70 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา บุรุษสรรพนามที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ตน” “ตนเอง” และ “เขา” ซึ่งบุรุษสรรพนามที่นำมาใช้ในการอ้างถึงมากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ตน”

2.4.3 การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ (comparative reference) จากการศึกษพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ จำนวน 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.23 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และคิดเป็นร้อยละ 0.43 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำที่ใช้เปรียบเทียบที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “เท่ากับ” “มากกว่า” “น้อยไปกว่า” “หนักกว่า” “เป็นคุณ...ยิ่งกว่า” “ต่ำกว่า” “เกินกว่า” “เสมือนเป็น” “ร้ายแรงกว่า” “หนักกว่า” “แรงกว่า” ซึ่งการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบนั้น มีการใช้คำว่า “กว่า” เป็นจำนวนมาก เช่น ต่ำกว่า มากกว่า น้อยกว่า ร้ายแรงกว่า หนักกว่า เป็นต้น

2.4.4 การอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ (demonstrative reference) จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการอ้างถึงด้วยคำบ่งชี้ จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.12 ของการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และคิดเป็นร้อยละ 0.30 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา คำบ่งชี้ที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า “ทั้งนี้” “เช่นว่านี้” “เช่นนั้น” “เช่นนั้น” ซึ่งคำบ่งชี้ที่นำมาใช้ในการอ้างถึงมากที่สุด ได้แก่ คำว่า “ทั้งนี้”

2.5 การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ (substitution) จำนวน 553 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของการเชื่อมโยงความทั้งหมด จากการศึกษาพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญามีการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ทั้งการแทนที่ข้อความหรือบทบัญญัติที่กล่าวมาแล้วด้วยคำ และการแทนที่ข้อความหรือบทบัญญัติที่กล่าวมาแล้วด้วยวลี

### อภิปรายผล

จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา ผู้วิจัยพบข้อสังเกตดังนี้

#### 1. จำนวนลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏภายในแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญา พบการเชื่อมโยงความจำนวน 5 ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความโดยการละ การเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง และ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ แต่จากการศึกษางานวิจัยของกาญจนา โรจนพานิช (2539) เรื่อง ภาษากฎหมายไทย : การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม พบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กาญจนา โรจนพานิช พบว่าในภาษากฎหมายไทยนั้น ปรากฏลักษณะการเชื่อมโยงความเพียง 2 ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่และการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค ซึ่งลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาที่ปรากฏในเอกสารวิจัยฉบับแต่ไม่ปรากฏในงานวิจัยของกาญจนา โรจนพานิช ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความโดยการละ และการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยของกฤติกา ผลเกิด (2546) เรื่อง การศึกษาวัจนลีลาของประมวลกฎหมายอาญา พบว่าประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะการเชื่อมโยงความจำนวน 3 ลักษณะ ได้แก่ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความโดยการใช้

คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำ ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาในระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาในเอกสารวิจัยฉบับนี้ กล่าวคือ งานวิจัยของกฤติกา ผลเกิด ไม่ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่และการเชื่อมโยงความโดยการละ

สำหรับงานวิจัยของพิมพา จิตตประสาทศีล (2548) เรื่อง การศึกษาลักษณะภาษาไทยในกฎหมายไทย: ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เป็นการศึกษาเฉพาะลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึง การใช้คำเชื่อม และการซ้ำภาษาในประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้คำเชื่อมและการอ้างถึง ตามลำดับ ในขณะที่จากผลการศึกษาวิเคราะห์ภาษาในระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญาตามเอกสารวิจัยฉบับนี้พบว่า ในประมวลกฎหมายอาญาปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการซ้ำคำเชื่อมมากกว่าการเชื่อมโยงความโดยการซ้ำ

ในการนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ความแตกต่างของผลการวิจัยดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัย 4 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ความแตกต่างของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของภาษาในระดับข้อความที่นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ กล่าวคือ งานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นเป็นการศึกษาวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างภาษาในระดับข้อความในกฎหมาย โดยไม่ได้วิเคราะห์จากภาษาในระดับข้อความทั้งหมดที่ปรากฏในกฎหมายฉบับนั้น ๆ แต่งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์จากภาษาในระดับข้อความทั้งหมดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

ประการที่สอง ความแตกต่างของแหล่งข้อมูลหรือที่มาของข้อมูล เช่น งานวิจัยของกาญจนา โรจนพานิช เป็นการศึกษาวเคราะห์ภาษาในระดับข้อความของภาษากฎหมายไทยเป็นการทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงไปที่กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง แต่งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวเคราะห์จากภาษาในระดับข้อความที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น

ประการที่สาม ความแตกต่างในเรื่องของแนวทางในการศึกษาวเคราะห์ เช่น งานวิจัยของกาญจนา โรจนพานิช เป็นการศึกษานวภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยฉบับนี้ หรืองานวิจัยของ กฤติกา ผลเกิด เป็นการนำแนวคิดของสมทรง บุรุษพัฒน์ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และ พิมพา จิตตประสาทศีล เป็นการนำแนวคิดของ Halliday & Hasan, Wipa Chanawangsa และ De Beaugrande and

Dressler มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ส่วนงานวิจัยฉบับนี้เป็นกรนำทฤษฎีของ Halliday & Hasan และ De Beaugrande and Dressler รวมทั้งแนวคิดของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

ประการที่สี่ การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในงานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น เป็นการศึกษาวิเคราะห์จากรูปภาษาโดยไม่ได้พิจารณาจากความหมายของข้อความที่วิเคราะห์ แต่งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความโดยนำความหมายของข้อความ นั้น ๆ มาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ด้วย ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยเห็นว่า ภาษาระดับข้อความ เป็น ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ดังนั้น ความหมายของข้อความจึงถือเป็นสาระสำคัญ

## 2. จำนวนประเภทของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏในประมวล กฎหมายอาญา

จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมาย อาญา พบการใช้คำเชื่อมจำนวน 17 ประเภท ได้แก่ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบ ให้เลือก ซึ่งเป็นลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏมากที่สุด การใช้คำเชื่อม เพื่อแสดงจุดสิ้นสุด การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบขยายความ การใช้คำเชื่อมเพื่อ แสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข การใช้ คำเชื่อมเพื่อแสดงวิธีการหรือกระบวนการ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงจุดเริ่มต้น การใช้คำเชื่อม เพื่อแสดงวัตถุประสงค์ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงลำดับขั้นตอน การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงผล การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดง ความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วน การ ใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงเหตุ การใช้ คำเชื่อมเพื่อแสดงการเปรียบเทียบ และ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงตัวอย่าง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยง ความที่ปรากฏน้อยที่สุด แต่จากการศึกษางานวิจัยของพิมพา จิตตประสาทศีล (2548) เรื่อง การศึกษาลักษณะภาษาไทยในกฎหมายไทย: ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมนั้น ปรากฏการใช้คำเชื่อม จำนวน 12 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมแสดงความคล้ายตาม คำเชื่อมแสดง ความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงความให้เลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแสดงเหตุ คำเชื่อม แสดงผล คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง คำเชื่อมแสดงการขยายความ คำเชื่อมแสดงวิธีการ คำเชื่อม แสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงเวลา และ คำเชื่อมแสดงความต่างตอน ซึ่งประเภทของการใช้ คำเชื่อมที่ปรากฏในเอกสารวิจัยฉบับนี้แต่ไม่ปรากฏในงานวิจัยของพิมพา จิตตประสาทศีล มีอยู่เป็นจำนวน 5 ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์แบบแจกแจงรายละเอียด

คำเชื่อมที่แสดงจุดเริ่มต้น คำเชื่อมที่แสดงจุดสิ้นสุด คำเชื่อมที่แสดงการเปรียบเทียบ และ คำเชื่อมที่แสดงการกล่าวถึง

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยของพินพา จิตตประสาทศีล และผลการศึกษาในเอกสารวิจัยฉบับนี้ต่างก็พบว่า ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมนั้นมีการใช้คำเชื่อมแสดงความให้เลือ่มากที่สุดและคำเชื่อมแสดงตัวอย่างน้อยที่สุด

3. ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการและความหมายของใช้คำเชื่อมประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา

3.1 การใช้คำว่า “และ” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคล้ายตาม และการใช้คำว่า “หรือ” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบให้เลือกลงในประมวลกฎหมายอาญานั้นโดยส่วนใหญุ่มักจะปรากฏควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงความโดยการละ

3.2 คำว่า “เว้นแต่” ซึ่งเป็นคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้งนั้นสามารถตีความให้เป็นที่เข้าใจได้ว่าหมายถึงเป็นข้อยกเว้น ดังนั้น คำว่า “เว้นแต่” จะนำมาใช้ก็ต่อเมื่อมีการกล่าวถึงหลักของกฎหมายในเรื่องนั้นๆ มาก่อน และใช้คำว่า “เว้นแต่” เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อยกเว้นของหลักกฎหมายที่กล่าวมาก่อนนั้น

3.3 ในประมวลกฎหมายอาญาได้มีการนำคำว่า “ระหว่าง” มาใช้เป็นคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบจุดเริ่มต้นไว้ในมาตรา 1 (11)

3.4 การใช้คำว่า “ถึง” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุดในประมวลกฎหมายอาญานั้นจะใช้คู่กับคำว่า “ตั้งแต่” ซึ่งเป็นคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้นเสมอ ซึ่งแตกต่างกับการใช้คำว่า “ไม่เกิน” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดสิ้นสุด เพราะคำว่า “ไม่เกิน” นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ควบคู่กับคำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงจุดเริ่มต้นแต่อย่างใด

3.5 การใช้คำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงลำดับขั้นตอนในประมวลกฎหมายอาญานั้นสามารถแสดงได้ทั้งกรณีเป็นเหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อน และกรณีเป็นเหตุการณ์หรือลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับบริบทของข้อความนั้น ๆ

3.6 ในส่วนของการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมนั้น ผู้วิจัยพบว่า คำเชื่อมบางคำสามารถแสดงความสัมพันธ์ของข้อความได้มากกว่า 1 ประเภท ได้แก่

3.6.1 คำว่า “โดย” เป็นคำเชื่อมที่สามารถแสดงความสัมพันธ์แบบวิธีการหรือกระบวนการและแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์ได้

3.6.2 คำว่า “สำหรับ” เป็นคำเชื่อมที่สามารถแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงวัตถุประสงค์และแสดงความสัมพันธ์แบบตัดตอนหรือแยกส่วนได้

4. ลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมในประมวลกฎหมายอาญานั้น ไม่ปรากฏการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบสรุปความตามแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความของชลธิชา บำรุงรักษ์

5. ข้อความแต่ละข้อความในประมวลกฎหมายอาญามักจะปรากฏลักษณะการเชื่อมโยงความมากกว่า 1 ลักษณะเสมอ ยิ่งไปกว่านั้น ในบางครั้งข้อความเดียวกันก็ยังมี การเชื่อมโยงความมากกว่า 1 ลักษณะซ้อนกันอยู่อีกด้วย เช่น คำเชื่อมที่ปรากฏซ้ำ ๆ กันหลายแห่ง นอกจากจะเป็นการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแล้ว ยังอาจเป็นการเชื่อมโยงความโดยการปรากฏซ้ำได้อีกด้วย ซึ่งการที่จะพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยงความในลักษณะใดได้บ้างนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญ

จากผลการศึกษาวเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ทราบว่า การศึกษาภาษาระดับข้อความเป็นการศึกษาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของภาษาเพื่อทำให้สามารถเข้าใจลักษณะทางธรรมชาติของภาษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งความหมายที่เกิดขึ้นจากภาษาระดับข้อความนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ เจตนาของผู้ส่งสาร การตีความของผู้รับสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ภาษาไทยในประมวลกฎหมายอาญาเป็นภาษาที่ต้องอาศัยทั้งหลักวิชาและศิลปะประกอบกัน เป็นภาษาที่แน่นอน ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สั้นและกะทัดรัด อีกทั้งการตีความในกฎหมายอาญานั้นจะต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ต้องตีความตามถ้อยคำ ภาษา และไวยากรณ์ ดังนั้น ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญาจึงต้องกระชับและรัดกุม ดังจะเห็นได้จากการเชื่อมโยงความในประมวลกฎหมายอาญานั้น ถึงแม้ผลการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความในภาพรวมจะปรากฏว่ามีการใช้การเชื่อมโยงความโดยคำเชื่อมมากที่สุดก็ตาม แต่หากพิจารณาในรายละเอียด กล่าวคือ นำผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยงความ

แต่ละประเภท รวม 25 ประเภท (ได้แก่ การอ้างถึง จำนวน 4 ประเภท การแทนที่ การละ การใช้ คำเชื่อม จำนวน 17 ประเภท และการปรากฏซ้ำ จำนวน 2 ประเภท) มาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า มีการนำการเชื่อมโยงความโดยการใช้ในประมวลกฎหมายอาญามากที่สุด ทั้งนี้ เพราะภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญาจะต้องกระชับและรัดกุม ตลอดจนมีความ ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลวิธีการเชื่อมโยงความถือเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นเครื่องมือ ทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้ภาษาในประมวลกฎหมายอาญามี คุณลักษณะดังกล่าว

### ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญานี้อาจเป็นแนวทางให้ ผู้ที่สนใจสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
2. การศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์
3. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเชื่อมโยงความภาษาระดับข้อความในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับภาษาระดับข้อความในประมวลกฎหมายอาญา
4. การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของคำเชื่อมประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการเชื่อมโยง ความในภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปกับความหมายของคำเชื่อมที่ใช้ในการเชื่อมโยงความใน ภาษากฎหมายไทย

## เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กฤติกา ผลเกิด. 2546. การศึกษาวิจัยลีลาของประมวลกฎหมายอาญา. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา นาคสกุล. 2551. ระบบเสียงภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา โรจนพานิช. 2539. ภาษากฎหมายไทย: การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กำชัย ทองหล่อ. 2552. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- โกเมศ ขวัญเมือง และ สิทธิกร ศักดิ์แสง. 2549. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จรินทร์ สุวรรณโชติ. 2537. การศึกษาเปรียบเทียบภาษากฎหมายในกฎหมายตราสามดวงกับกฎหมายปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. 2539. การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ วิมลย์ พงศ์พนิตานนท์. (บรรณาธิการ). 2553. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดุลยการณ์ กรณ์แสง. 2537. การวิเคราะห์การนิยามคำศัพท์ภาษากฎหมาย: กฎหมายครอบครัวและมรดก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธานีรินทร์ รัยวิเชียร. 2553. **ภาษากฎหมายไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นาวรรณ พันธุมเมธา. 2553. **ไวยากรณ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทิกานต์ ศิลปสร. 2542. **การศึกษาเปรียบเทียบการเชื่อมโยงความในรายการสารคดีไทยและสารคดีแปลทางโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิตยส์สุดา อภินันทภรณ์. 2534. **ลักษณะการเชื่อมโยงในการรายงานข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ: การศึกษาภาษาระดับข้อความ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประยูร ทรงศิลป์. 2553. **หลักและการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

เปรมจิต ชนะวงศ์. 2547. “ความหมายเชิงอรรถศาสตร์ของคำกริยาในภาษาระดับข้อความในหนังสือพิมพ์รายวันมติชน พ.ศ.2544.” **วารสารไทยทรรศน์**. (7): 40-48.

พรศิริ ตันติจิตจากรุ. 2548. **การเชื่อมโยงความในหมายรับสั่งสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิมพา จิตตประสาทศิลป์. 2548. **การศึกษาลักษณะภาษาไทยในกฎหมายไทย: ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฤทธิ์ดำรง มงคลสรรพ. 2547. **การเชื่อมโยงความในภาษาถิ่นเหนือ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

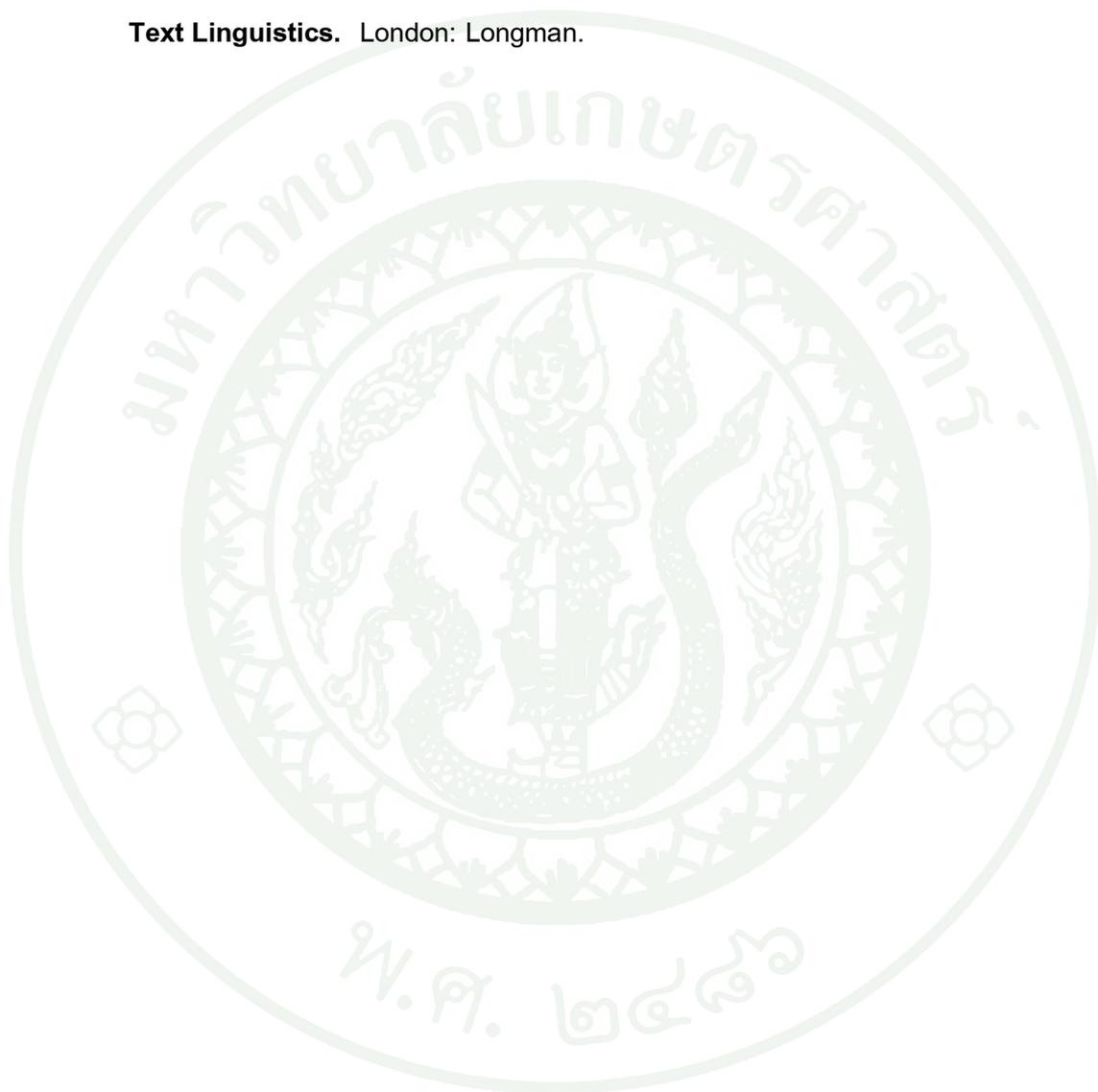
วิจินตน์ ภาณุพงศ์. 2520. **โครงสร้างของภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์ และ เผ่าพันธุ์ ชอบน้ำตาล. (ผู้รวบรวม). 2554. **ประมวลกฎหมายอาญา**. กรุงเทพฯ: เจริญรัฐการพิมพ์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. 2537. **วาระวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุนีย์ ลีลาพรพิณิจ. 2547. **ลักษณะการเชื่อมโยงความในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาพร งามประดิษฐ์. 2540. **การเชื่อมโยงความในการรายงานข่าวทางโทรทัศน์: ข่าวอ่านกับข่าวสดแบบไม่มีบท**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล ไตรเวทย์. 2550. **การร่างประมวลกฎหมายในประเทศสยาม**. กรุงเทพฯ: วิทยุชน. แปลจาก René Guyon. n.d. **The Work of Codification in Siam**. France: n.p.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. 2546. **บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ (Georges Padoux) เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127**. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- เสนีย์ ปราโมช, หม่อมราชวงศ์. 2509. **ประชุมปาฐกถาและคำอภิปรายของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เพ็ญอักษร.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. 2511. **หลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: วัฒนาพานิช.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. 2552. **ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- หยุด แสงอุทัย. 2535. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2532. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

Halliday, M.A.K. and R. Hasan. 1976. **Cohesion in English**. London: Longman.

De Beaugrande, Robert-Alain and Wolfgang Ulrich Dressler. 1981. **Introduction to Text Linguistics**. London: Longman.





ตารางผนวกที่ 1 ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความระหว่างข้อความที่ปรากฏในประมวล  
กฎหมายอาญา

ลำดับ	มาตรา	การอ้างถึง	การแทนที่	การละ	การใช้ คำเชื่อม	การ ปรากฏซ้ำ	
						ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
1	2	-	-	-		10	2
2	4	-	-	-		2	1
3	5	-	-	-		9	1
4	10	-	-	-		11	2
5	11	-	-	-		14	1
6	15	1	-	-		9	-
7	18	-	-	-		6	-
8	19	-	-	-		1	-
9	21	-	-	-		6	1
10	22	-	-	-		9	1
11	24	1	-	-		10	1
12	25	-	-	-		6	-
13	29	-	-	-		-	1
14	30	-	-	-		13	2
15	30/1	3	-	-		27	5
16	30/2	-	-	-		8	1
17	41	1	-	-		5	-
18	42	-	-	-		3	-
19	46	1	-	-		12	1
20	49	1	-	-		5	-
21	56	2	-	-		14	-
22	58	1	-	-		6	1
23	59	-	-	-		7	1
24	62	1	-	-		6	1

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การอ้างอิง	การแทนที่	การละ	การใช้ คำเชื่อม	การ ปรากฏซ้ำ	
						ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
25	65	-	-	-		7	1
26	71	1	-	-		5	1
27	73	1	-	-		3	-
28	74	1	-	-		7	-
29	77	-	-	-		12	-
30	78	-	-	-		4	-
31	80	-	-	-		4	-
32	81	1	-	-		2	1
33	84	-	-	-		3	-
34	85	1	-	-		1	2
35	87	-	-	-		10	1
36	95	-	-	-		6	-
37	99	1	-	-		1	-
38	107	-	-	-		4	-
39	108	-	-	-		7	-
40	109	-	-	-		4	-
41	110	-	-	-		8	1
42	115	-	-	-		6	-
43	117	-	-	-		13	-
44	122	-	-	-		5	2
45	124	1	-	-		8	1
46	127	-	-	-		3	1
47	130	-	-	-		2	-
48	131	-	-	-		2	-
49	135/1	-	-	-		2	1

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การอ้างอิง	การแทนที่	การละ	การใช้ คำเชื่อม	การ	
						ปรากฏซ้ำ	
						ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
50	138	-	-	-		6	-
51	140	1	-	-		8	-
52	145	1	-	-		5	-
53	166	-	-	-		6	-
54	174	1	-	-		8	-
55	177	1	-	-		6	-
56	180	1	-	-		6	-
57	190	3	-	-		10	-
58	191	2	-	-		8	-
59	200	-	-	-		5	1
60	204	-	-	-		6	2
61	205	-	-	-		9	-
62	209	-	-	-		7	-
63	210	-	-	-		6	1
64	214	-	-	-		2	-
65	215	-	-	-		5	-
66	220	1	-	-		2	1
67	224	-	-	-		5	-
68	228	1	-	-		7	1
69	238	-	-	-		6	-
70	242	1	-	-		5	-
71	249	2	-	-		5	-
72	264	-	-	-		10	-
73	268	1	-	-		4	1
74	269	1	-	-		3	-

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การอ้างถึง	การแทนที่	การละ	การใช้ คำเชื่อม	การ	
						ปรากฏซ้ำ	
						ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
75	269/4	1	-	-		8	-
76	269/9	1	-	-		7	-
77	269/10	1	-	-		2	-
78	269/11	1	-	-		2	-
79	269/13	1	-	-		3	-
80	272	-	-	-		-	-
81	276	3	-	-		8	1
82	277	4	-	-		13	1
83	279	1	-	-		6	1
84	282	4	-	-		11	-
85	283	4	-	-		11	-
86	283 ทวิ	4	-	-		10	1
87	284	1	-	-		2	-
88	286	1	-	-		3	-
89	290	-	-	-		1	-
90	294	-	-	-		3	1
91	297	-	-	-		1	-
92	299	-	-	-		3	1
93	302	-	-	-		6	-
94	303	-	-	-		9	-
95	309	1	-	-		10	1
96	310	1	-	-		3	3
97	311	1	-	-		5	2
98	312 ทวิ	1	-	-		10	-
99	312 ตรี	1	-	-		4	-

## ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การอ้างอิง	การแทนที่	การละ	การใช้ คำเชื่อม	การ	
						ปรากฏซ้ำ	
						ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
100	313	1	-	-		7	2
101	317	2	-	-		7	-
102	318	2	-	-		8	-
103	319	1	-	-		5	1
104	320	1	-	-		2	-
105	323	1	-	-		5	-
106	330	-	-	-		3	1
107	333	-	-	-		1	-
108	335	3	-	-		10	-
109	335 ทวิ	1	-	-		3	-
110	336	-	-	-		7	1
111	337	-	-	-		8	-
112	339	-	-	-		9	-
113	339 ทวิ	3	-	-		7	1
114	340	-	-	-		6	1
115	340 ทวิ	4	-	-		7	1
116	343	1	-	-		4	1
117	352	-	-	-		5	1
118	357	-	-	-		12	-
119	368	-	-	-		6	1
<b>รวม (แห่ง)</b>		<b>88</b>	-	-		<b>741</b>	<b>65</b>
<b>คิดเป็นร้อยละ</b>		<b>9.84</b>	-	-		<b>82.89</b>	<b>7.27</b>
<b>รวม (แห่ง)</b>		<b>88</b>	-	-		<b>806</b>	
<b>คิดเป็นร้อยละ</b>		<b>9.84</b>				<b>90.16</b>	

ตารางผนวกที่ 2 ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมที่ปรากฏภายในข้อความในประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัวอย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธีการ	แสดง จุด เริ่มต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง
1	1	13	2	-	28	-	1	26	22	1	1	8	11	1	1	-	4	-
2	2/(1)	2	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	2/(2)	1	-	3	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
4	3	4	2	10	5	-	-	14	1	-	2	-	-	-	-	11	1	3
5	4/(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	4/(2)	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7	5/(1)	2	1	-	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
8	5/(2)	-	-	2	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1
9	6	-	-	1	3	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
10	7	6	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
11	8	13	2	2	4	-	-	2	4	-	-	-	-	-	15	-	-	-
12	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
13	10(1)	3	-	1	1	1	-	3	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
14	10(2)	-	1	1	3	-	-	2	-	-	2	-	1	-	-	2	-	-	
15	11/(1)	-	-	1	5	-	-	3	-	-	2	-	1	-	-	2	-	1	
16	11/(2)	1	-	1	2	1	-	2	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1	
17	12	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
18	13	1	-	4	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
19	14	1	1	2	4	-	-	5	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	
20	15/(1)	1	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
21	15/(2)	1	1	4	5	-	1	4	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	
22	16	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	1	
23	17	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
24	18/(1)	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
25	18/(2)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่มต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
26	18/(3)	-	-	1	1	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	
27	19/(1)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
28	19/(2)	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
29	20	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30	21/(1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
31	21/(2)	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
32	21/(3)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
33	22/(1)	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
34	22/(2)	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	
35	23	1	1	1	3	-	-	2	-	-	1	1	-	-	2	-	-	2	
36	24/(1)	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
37	24/(2)	-	-	1	4	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธีการ	แสดง จุด เริ่มต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
38	24/(3)	2	-	2	7	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	
39	25/(1)	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
40	25/(2)	1	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
41	26	-	-	1	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
42	27	-	1	1	4	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
43	28	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
44	29/(1)	1	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	
45	29/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
46	30/(1)	2	2	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	
47	30/(2)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
48	30/(3)	1	1	1	-	-	1	2	-	2	-	1	-	-	2	-	-	-	
49	30/(4)	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	
50	30/1/(1)	1	-	-	1	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
51	30/1/(2)	1	-	1	4	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	
52	30/1/(3)	2	-	-	6	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	
53	30/1/(4)	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
54	30/1/(5)	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
55	30/1/(6)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
56	30/2/(1)	1	-	1	7	-	-	3	-	-	-	1	-	-	3	-	-	1	
57	30/2/(2)	-	-	1	3	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
58	30/3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
59	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
60	32	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
61	33	1	1	-	2	-	-	4	3	-	-	1	1	-	-	1	-	-	
62	34	-	1	-	3	-	-	4	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
63	35	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี ประ การ สงค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้น สุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบ เทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
64	36	-	1	2	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	2	-	1	
65	37	-	4	2	6	-	-	3	2	-	1	-	1	-	1	1	-	2	
66	38	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
67	39	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
68	40	1	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
69	41/(1)	4	-	-	4	-	1	-	2	-	1	-	1	10	2	-	-	1	
70	41/(2)	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
71	42/(1)	1	1	1	3	-	1	-	-	-	-	-	3	-	1	1	-	-	
72	42/(2)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
73	43	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
74	44	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
75	45	2	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	-	-	
76	46/(1)	4	1	2	10	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	1	2	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ ประ การ สงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบ เทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
77	46/(2)	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-		
78	46/(3)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
79	47	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-		
80	48	1	-	1	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
81	49/(1)	-	1	1	8	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	-		
82	49/(2)	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-		
83	50	1	-	3	6	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	4	1		
84	51	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
85	52	1	-	2	2	-	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-		
86	53	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
87	54	2	-	2	4	-	2	1	-	2	-	-	-	-	5	1	-		
88	55	1	-	2	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
89	56/(1)	2	4	2	7	-	-	3	-	-	1	2	2	1	2	4	6	-	
90	56/(2)	3	-	-	9	-	-	4	1	-	-	3	-	-	-	-	1	-	
91	56/(3)	-	-	2	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	3	-		
92	57	-	-	1	5	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
93	58/(1)	1	-	1	4	-	-	6	-	-	1	-	1	-	5	1	-		
94	58/(2)	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-		
95	59/(1)	-	2	3	1	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	-		
96	59/(2)	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1		
97	59/(3)	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
98	59/(4)	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-		
99	59/(5)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	1		
100	60	-	2	-	1	2	-	2	-	-	1	1	2	-	-	-	3		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
101	61	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-		
102	62/(1)	-	1	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
103	62/(2)	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-		
104	62/(3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-			
105	63	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-			
106	64	2	1	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	2	1			
107	65/(1)	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-			
108	65/(2)	-	2	1	2	-	-	1	-	2	-	-	-	-	3	-			
109	66	1	2	1	5	1	1	1	-	2	-	2	-	-	5	-			
110	67	1	-	2	4	3	-	2	1	-	1	2	-	-	1	3	-		
111	68	1	-	1	1	-	-	3	-	-	1	1	-	-	2	-			
112	69	1	1	2	5	-	-	1	-	2	1	-	-	-	3	-			
113	70	-	1	2	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	3	-			

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
114	71/(1)	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
115	71/(2)	2	-	2	3	-	1	4	-	-	1	-	-	-	-	2	-		
116	72	-	-	-	1	-	1	2	-	-	1	-	2	-	-	1	2	-	
117	73/(1)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	
118	73/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	
119	74/(1)	8	4	8	26	-	1	14	2	-	5	5	2	1	3	1	23	3	
120	74/(2)	2	-	1	5	-	1	2	-	-	-	1	1	-	-	-	4	-	
121	75	1	1	2	2	-	2	2	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	
122	76	-	1	1	2	-	-	2	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	
123	77/(1)	-	-	2	5	-	-	5	-	-	1	1	-	-	1	-	7	-	
124	77/(2)	-	-	1	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	1	1	5	-	
125	78/(1)	1	-	2	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	
126	78/(2)	1	-	-	2	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
127	79	-	-	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	
128	80/(1)	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	
129	80/(2)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-		
130	81/(1)	-	2	-	1	1	-	4	-	-	1	1	-	-	-	3	-		
131	81/(2)	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
132	82	-	1	2	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-	1	5	-		
133	83	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1	1	-	2	-		
134	84/(1)	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-		
135	84/(2)	1	-	2	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-		
136	85/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	3	-		
137	85/(2)	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
138	86	-	-	1	3	-	-	3	-	-	1	-	1	-	1	3	-		
139	87/(1)	-	1	2	14	3	-	6	-	-	2	-	2	-	-	2	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
140	87/(2)	-	1	3	8	2	-	3	-	-	1	-	1	-	-	-	2	1	
141	88	-	2	1	8	1	-	3	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	
142	89	-	1	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	
143	90	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
144	91	1	3	2	2	-	-	4	2	-	3	-	-	2	3	1	1	-	
145	92	3	-	2	-	-	1	2	-	-	1	-	-	1	-	2	1	-	
146	93	10	-	3	2	-	1	3	2	-	1	-	-	1	20	3	1	-	
147	94	2	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-	3	2	-	
148	95/(1)	1	1	1	2	-	-	-	2	-	5	-	-	6	3	-	-	-	
149	95/(2)	2	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
150	96	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	
151	97	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	
152	98	2	2	2	3	-	-	2	2	-	4	1	1	6	2	-	3	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
153	99/(1)	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-		
154	99/(2)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
155	100	2	1	3	2	-	-	3	-	-	-	3	2	-	1	3	-		
156	101	-	-	2	4	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	1	-		
157	102	2	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-		
158	103	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
159	104	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-		
160	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
161	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
162	107/(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
163	107/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
164	107/(3)	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
165	108/(1)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี ประ การ สงค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้น สุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบ เทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
166	108/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
167	108/(3)	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
168	108/(4)	-	-	-	3	-	-	2	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	
169	109/(1)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
170	109/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
171	109/(3)	-	-	-	5	-	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	
172	110/(1)	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
173	110/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
174	110/(3)	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
175	110/(4)	-	-	-	9	-	-	2	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	
176	111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
177	112	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
178	113	-	-	-	7	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
179	114	-	-	-	5	-	-	2	-	-	-	2	-	1	1	1	-	-
180	115/(1)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
181	115/(2)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-
182	116	-	-	-	7	-	-	1	1	-	4	3	-	1	-	-	-	-
183	117/(1)	2	-	-	6	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-
184	117/(2)	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-
185	117/(3)	3	-	-	6	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	1	-	-
186	118	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-
187	119	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
188	120	-	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-
189	121	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
190	122/(1)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-
191	122/(2)	-	-	1	6	-	-	1	1	-	2	1	-	-	-	1	-	-

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
192	123	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	
193	124/(1)	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	
194	124/(2)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	
195	124/(3)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
196	125	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
197	126	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	
198	127/(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
199	127/(2)	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
200	128	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	
201	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
202	130/(1)	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
203	130/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
204	131/(1)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ ประสงค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
205	131/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
206	132	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
207	133	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
208	134	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
209	135	2	-	-	3	-	-	2	-	-	1	-	2	2	-	1	-	-
210	135/1/(1)	1	-	1	12	-	-	7	2	-	-	4	-	2	2	-	2	-
211	135/1/(2)	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
212	135/2	1	-	-	9	-	-	3	1	-	-	2	1	2	2	-	2	-
213	135/3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
214	135/4	2	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-
215	136	2	-	-	3	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
216	137	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
217	138/(1)	2	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ ประสงค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
218	138/(2)	2	-	1	4	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
219	139	2	-	-	4	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
220	140/(1)	2	-	1	5	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	-		
221	140/(2)	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	1	-		
222	140/(3)	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-		
223	141	2	-	-	6	-	-	2	-	-	-	1	-	-	2	-	1		
224	142	3	-	-	11	-	-	2	-	-	-	2	-	-	2	-	2		
225	143	2	-	-	11	-	-	3	-	-	-	1	2	-	2	-	-		
226	144	2	-	-	6	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-		
227	145/(1)	3	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
228	145/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-		
229	146	2	-	-	6	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-		
230	147	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	-	2		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
231	148	1	-	-	6	-	-	1	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-
232	149	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	2	1	2	2	-	1	-
233	150	1	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	2	2	1	1	-
234	151	1	-	-	3	-	-	1	-	-	-	1	2	2	-	1	-	-
235	152	1	-	-	2	1	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	1	-
236	153	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	1	-
237	154	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	-	2	-
238	155	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	2	1	2	2	-	2	-
239	156	1	-	-	7	-	-	1	-	-	-	1	1	2	2	-	1	-
240	157	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	-	-	-
241	158	1	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1
242	159	2	-	-	9	-	-	3	-	-	-	1	2	-	2	-	2	-
243	160	2	-	-	8	-	-	2	-	-	-	-	2	-	2	-	1	1

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
244	161	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	
245	162	1	-	-	4	-	-	7	1	-	-	-	-	2	-	1	1	
246	163	2	-	-	14	-	-	8	1	-	-	-	-	2	-	-	-	
247	164	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	2	-	2	-	1	-	
248	165	2	-	-	5	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	1	-	
249	166/(1)	2	-	-	4	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	1	
250	166/(2)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	1	-	
251	167	1	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	
252	168	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	
253	169	2	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
254	170	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
255	171	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
256	172	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
257	173	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
258	174/(1)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
259	174/(2)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
260	175	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
261	176	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-		
262	177/(1)	2	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
263	177/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
264	178	2	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
265	179	2	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
266	180/(1)	2	-	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
267	180/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
268	181	2	-	1	2	-	-	2	-	-	2	-	5	4	-	-	-		
269	182	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
270	183	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	1	1	-	
271	184	2	-	-	5	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	
272	185	2	-	-	6	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
273	186	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
274	187	2	-	-	8	-	-	3	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
275	188	1	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
276	189	2	-	-	4	-	-	2	-	-	2	4	-	2	-	2	-		
277	190/(1)	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
278	190/(2)	2	-	1	4	-	-	-	-	-	-	4	1	2	-	-	-		
279	190/(3)	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-		
280	191/(1)	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
281	191/(2)	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	5	2	-	1	-		
282	191/(3)	-	-	1	4	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
283	192	2	-	-	4	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-		
284	193	-	-	1	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
285	194	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-			
286	195	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-			
287	196	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-			
288	197	2	-	-	5	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-			
289	198	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-			
290	199	2	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-			
291	200/(1)	1	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	2	2	-	-			
292	200/(2)	1	-	1	3	-	-	-	-	-	1	-	2	2	-	1			
293	201	2	-	-	8	-	-	-	-	-	2	2	2	2	-	1			
294	202	1	-	-	6	1	-	1	-	-	-	-	2	2	1	1			
295	203	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1			

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
296	204/(1)	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	1	-		
297	204/(2)	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	4	2	-	1	-		
298	205/(1)	2	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-			
299	205/(2)	2	-	1	4	1	-	1	-	-	1	2	2	-	1	-			
300	205/(3)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-			
301	206	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	1	2	2	-	1	-		
302	207	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
303	208	2	-	-	4	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-		
304	209/(1)	2	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	2	-	1	-		
305	209/(2)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-		
306	210/(1)	3	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	2	2	-	3	-		
307	210/(2)	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	3	3	-	-	-		
308	211	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
309	212	-	-	-	8	-	-	1	1	-	-	3	-	-	-	-	-		
310	213	1	1	1	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-		
311	214/(1)	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-		
312	214/(2)	-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-		
313	215/(1)	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-		
314	215/(2)	2	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-		
315	215/(3)	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-		
316	216	2	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-		
317	217	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-		
318	218	-	-	-	10	-	-	5	2	-	1	-	2	1	-	-	-		
319	219	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-		
320	220/(1)	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-		
321	220/(2)	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
322	221	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
323	222	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
324	223	3	-	1	4	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	2	-		
325	224/(1)	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
326	224/(2)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-		
327	225	3	-	-	3	-	1	-	-	-	-	2	-	2	-	1	-		
328	226	2	-	-	5	-	2	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-		
329	227	2	-	-	6	-	1	2	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
330	228/(1)	2	-	1	4	-	-	1	-	-	2	1	-	2	-	1	-		
331	228/(2)	2	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-		
332	229	2	-	-	3	-	1	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
333	230	1	-	-	5	-	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
334	231	1	-	-	3	-	1	2	-	-	-	1	1	2	2	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธีการ	แสดง จุด เริ่มต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
335	232	1	-	-	3	-	1	4	2	-	-	1	1	3	2	-	-	-	
336	233	2	-	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	
337	234	2	-	-	4	-	3	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
338	235	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
339	236	3	-	-	7	-	1	-	-	-	2	-	-	2	-	1	-	-	
340	237	2	-	-	5	-	-	1	-	-	1	-	2	2	-	1	-	-	
341	238/(1)	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	
342	238/(2)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	
343	239	3	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	
344	240	2	-	-	5	-	-	3	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	
345	241	2	-	-	5	-	-	1	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	
346	242/(1)	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
347	242/(2)	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบ เทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
348	243	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
349	244	1	-	-	1	-	-	2	-	-	1	1	2	2	-	-	-		
350	245	2	-	1	4	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	1			
351	246	2	-	-	10	-	-	1	-	-	3	-	2	2	-	1	-		
352	247	1	-	1	4	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	3	-		
353	248	-	-	1	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-		
354	249/(1)	4	-	-	9	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	1	1		
355	249/(2)	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
356	250	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
357	251	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
358	252	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
359	253	1	-	-	6	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	2	-		
360	254	1	-	-	2	-	-	3	-	-	-	2	-	2	2	-	-	1	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
361	255	1	-	-	5	-	-	3	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
362	256	3	-	-	4	-	-	1	-	-	1	1	-	2	1	-	-		
363	257	3	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	2	-	1	-			
364	258	2	-	-	6	-	-	4	-	-	2	1	-	2	-	-	1		
365	259	2	-	1	2	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	-	-		
366	260	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-		
367	261	2	-	-	8	-	-	1	-	-	2	-	2	-	-	-	1		
368	262	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-		
369	263	-	-	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-		
370	264/(1)	2	-	1	8	-	-	3	-	-	1	2	-	2	-	1	-		
371	264/(2)	-	-	1	3	-	-	2	-	-	1	2	-	-	-	3	-		
372	265	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
373	266	1	-	-	3	-	-	1	1	-	-	-	2	2	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
374	267	2	-	-	4	-	-	3	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-
375	268/(1)	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
376	268/(2)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
377	269/(1)	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-
378	269/(2)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
379	269/1	1	-	1	5	-	1	2	-	-	-	2	1	2	2	-	1	-
380	269/2	1	-	-	8	-	-	1	-	-	-	3	-	2	2	-	-	1
381	269/3	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
382	269/4/(1)	2	-	-	4	-	-	3	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
383	269/4/(2)	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
384	269/4/(3)	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
385	269/5	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-
386	269/6	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
387	269/7	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	
388	269/8	1	-	1	6	-	1	3	-	-	-	1	1	2	2	-	1	-
389	269/9/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
390	269/9/(2)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
391	269/9/(3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
392	269/9/(4)	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
393	269/10/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
394	269/10/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
395	269/11/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-
396	269/11/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
397	269/12	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-
398	269/13/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
399	269/13/(2)	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
400	269/14	1	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
401	269/15	-	-	-	2	-	-	4	-	-	1	1	-	-	-	-	-		
402	270	2	-	-	5	-	-	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-		
403	271	2	-	1	3	-	-	1	-	-	2	-	2	-	2	-	-		
404	272/(1)	2	-	-	8	-	1	4	1	-	3	-	-	2	-	1	-		
405	272/(2)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
406	273	3	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-		
407	274	3	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	2	1	1	-		
408	275	-	-	-	5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
409	276/(1)	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	5	2	2	-	2	-		
410	276/(2)	-	-	-	3	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-		
411	276/(3)	1	-	1	5	-	-	1	-	-	-	2	2	2	-	-	-		
412	276/(4)	4	-	1	3	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	2	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
413	277/(1)	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2	3	-	1	-	
414	277/(2)	-	-	-	3	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	
415	277/(3)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	
416	277/(4)	1	-	1	5	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	
417	277/(5)	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-	2	1	2	1	3	-	
418	277 ทวิ	1	-	1	4	-	1	-	1	-	-	-	2	2	-	-	-	
419	277 ตริ	-	-	1	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
420	278	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	4	-	2	-	2	-	
421	279/(1)	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	
422	279/(2)	2	-	1	3	-	-	1	-	-	-	4	-	2	-	2	-	
423	280	1	-	1	2	-	1	-	1	-	-	-	2	2	-	-	-	
424	281	1	-	1	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
425	282/(1)	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	2	-	2	2	-	1	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
426	282/(2)	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-		
427	282/(3)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-		
428	282/(4)	-	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
429	283/(1)	1	-	-	3	-	-	1	-	-	2	2	2	2	-	-	-		
430	283/(2)	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-		
431	283/(3)	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-		
432	283/(4)	-	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
433	283ทวิ/(1)	2	1	1	2	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	1	-		
434	283ทวิ/(2)	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-		
435	283ทวิ/(3)	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
436	283ทวิ/(4)	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-		
437	284/(1)	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	2	2	-	-	-		
438	284/(2)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
439	284/(3)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
440	285	-	-	1	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
441	286/(1)	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	3	2	-	-	-		
442	286/(2)	1	1	-	6	-	-	8	2	-	3	1	-	-	-	2	1		
443	286/(3)	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-		
444	287	2	-	-	22	1	-	3	1	-	4	3	-	2	-	1	1		
445	288	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-		
446	289	-	-	-	9	2	-	5	1	-	5	3	-	-	1	2	-		
447	290/(1)	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-		
448	290/(2)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-		
449	291	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-		
450	292	1	-	1	3	-	-	2	-	-	1	2	-	2	-	2	-		
451	293	2	-	1	7	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	1	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
452	294/(1)	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	2	-		
453	294/(2)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3	-		
454	295	2	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-		
455	296	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
456	297/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-		
457	297/(2)	-	-	-	5	-	1	1	2	-	-	1	-	-	-	1	-		
458	298	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-		
459	299/(1)	4	-	-	4	-	-	1	-	-	-	1	1	2	-	2	-		
460	299/(2)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3	-		
461	300	3	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
462	301	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
463	302/(1)	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
464	302/(2)	2	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
465	302/(3)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-		
466	303/(1)	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
467	302/(2)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	1	-		
468	303/(3)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	1	-		
469	304	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
470	305	2	-	1	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-		
471	306	2	-	-	2	-	-	1	-	-	1	1	-	3	-	2	-		
472	307	2	-	-	4	1	1	3	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
473	308	-	-	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
474	309/(1)	2	-	-	7	-	1	-	-	-	-	2	-	2	-	4	-		
475	309/(2)	2	-	1	5	-	-	-	-	1	2	1	2	-	-	-	-		
476	309/(3)	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	1	-		
477	310/(1)	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
478	310/(2)	-	-	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
479	310 ทวิ	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
480	311/(1)	3	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-		
481	311/(2)	-	-	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
482	312	1	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
483	312 ทวิ/ (1)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-		
484	312 ทวิ/ (2)	1	-	1	5	-	1	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-		
485	312 ตริ/(1)	2	1	1	3	-	-	1	-	-	-	1	1	3	-	-	-		
486	312 ตริ/(2)	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-		
487	313/(1)	1	-	-	5	-	-	1	-	-	1	2	3	3	-	-	-		
488	313/(2)	-	-	1	5	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
489	313/(3)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
490	314	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
491	315	1	-	-	4	-	-	1	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	
492	316	-	1	-	3	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
493	317/(1)	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	
494	317/(2)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	
495	317/(3)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	2	2	-	-	-	-	
496	318/(1)	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3	3	-	-	-	-	
497	318/(2)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	
498	318/(3)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	2	2	-	-	-	-	
499	319/(1)	1	1	-	2	-	-	-	-	-	2	1	3	3	-	-	-	-	
500	319/(2)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	
501	320/(1)	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
502	320/(2)	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	-	-	-	
503	321	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
504	322	4	-	1	5	-	-	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-		
505	323/(1)	2	-	-	5	3	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-		
506	323/(2)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
507	324	2	-	-	7	1	-	2	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
508	325	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
509	326	2	-	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
510	327	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
511	328	1	-	1	5	-	-	1	-	-	-	6	-	2	-	-	-		
512	329	-	-	-	5	-	-	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-		
513	330/(1)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	
514	330/(2)	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี ประ การ สงค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
515	331	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
516	332	1	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	
517	333/(1)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
518	333/(2)	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
519	334	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
520	335/(1)	1	-	-	22	-	-	16	-	-	-	7	10	3	2	-	-	1	
521	335/(2)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	
522	335/(3)	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-	
523	335/(4)	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
524	335ทวิ/(1)	1	-	1	4	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
525	335ทวิ/(2)	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
526	336/(1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
527	336/(2)	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ สังค์	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
528	336/(3)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
529	336/(4)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
530	336ทวิ	-	-	-	10	-	-	1	-	-	2	3	-	-	-	-	1		
531	337/(1)	1	-	-	5	-	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	1		
532	337/(2)	1	-	1	4	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	3		
533	338	1	-	-	3	-	1	1	-	-	1	2	2	-	-	-	1		
534	339/(1)	1	-	-	3	-	-	1	-	-	1	1	2	2	-	-	1		
535	339/(2)	1	-	1	2	-	-	3	-	-	1	-	2	2	-	-	-		
536	339/(3)	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
537	339/(4)	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
538	339/(5)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
539	339ทวิ/(1)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
540	339ทวิ/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี ประ การ สงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบ เทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
541	339ทวิ/(3)	1	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
542	339ทวิ/(4)	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
543	339ทวิ/(5)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
544	340/(1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	2	-	-	-	-	
545	340/(2)	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	
546	340/(3)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
547	340/(4)	-	-	1	3	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	
548	340/(5)	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
549	340ทวิ/(1)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
550	340ทวิ/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	
551	340ทวิ/(3)	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
552	340ทวิ/(4)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
553	340ทวิ/(5)	-	-	1	4	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
554	340ทวิ/(6)	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
555	340ตรี	-	-	-	10	-	-	1	-	-	2	3	-	-	-	-	-	1	
556	341	3	-	-	7	-	-	3	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	
557	342	2	-	1	4	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
558	343/(1)	2	-	1	3	-	-	2	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	
559	343/(2)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	
560	344	2	-	-	6	-	-	1	-	-	3	1	2	-	-	-	-	-	
561	345	3	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	1	
562	346	3	-	-	4	-	1	4	-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	
563	347	2	-	-	3	-	-	2	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	
564	348	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
565	349	2	-	1	3	-	-	2	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	
566	350	4	-	-	6	-	-	3	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ วิธี ประ การ สงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
567	351	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
568	352/(1)	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
569	352/(2)	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
570	353	2	-	-	3	-	1	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	
571	354	2	-	1	6	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
572	355	2	-	-	4	-	-	4	-	-	-	1	-	2	1	-	-	1	
573	356	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
574	357/(1)	2	-	1	4	-	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	
575	357/(2)	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	1	1	2	2	-	-	-	
576	357/(3)	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	
577	358	2	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
578	359	2	-	1	9	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
579	360	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อนไข ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ ประ สงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
580	360ทวิ	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
581	361	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
582	362	2	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
583	363	2	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
584	364	2	-	1	5	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
585	365	2	-	1	6	-	-	-	-	-	-	3	1	2	-	-	1		
586	366	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
587	367	-	-	1	3	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-		
588	368/(1)	2	-	-	3	-	-	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-		
589	368/(2)	2	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-		
590	369	-	-	-	5	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-		
591	370	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-		
592	371	1	-	-	4	-	-	1	-	-	1	2	-	1	-	-	-		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุประสงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
593	372	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
594	373	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
595	374	2	1	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
596	375	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
597	376	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
598	377	2	-	-	4	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
599	378	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
600	379	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
601	380	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
602	381	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	
603	382	2	-	-	4	1	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
604	383	3	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
605	384	2	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																	
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ ประสงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่มต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง	
606	385	-	-	1	3	-	1	1	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	
607	386	-	1	-	4	-	-	1	-	-	-	1	4	-	1	-	-	-	
608	387	-	-	-	3	-	1	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
609	388	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
610	389	2	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-	
611	390	3	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	
612	391	2	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
613	392	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	
614	393	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	
615	394	2	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
616	395	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
617	396	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
618	397	2	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การใช้คำเชื่อม																		
		คล้าย ตาม	ขัด แย้ง	เงื่อน ไข	ให้ เลือก	แสดง เหตุ	แสดง ผล	ขยาย ความ	แจก แจง รายละเอียด	แสดง ตัว อย่าง	ตัด ตอน / แยก ส่วน	แสดง วัตถุ ประ สงค์	แสดง วิธี การ	แสดง จุด เริ่ม ต้น	แสดง จุด สิ้นสุด	แสดง ลำดับ ชั้น ตอน	แสดง การ เปรียบเทียบ	แสดง การ กล่าว ถึง		
619	398	2	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-		
รวม (แห่ง)		<b>693</b>	<b>98</b>	<b>331</b>	<b>1,775</b>	<b>39</b>	<b>107</b>	<b>694</b>	<b>91</b>	<b>1</b>	<b>95</b>	<b>255</b>	<b>330</b>	<b>325</b>	<b>743</b>	<b>113</b>	<b>22</b>	<b>161</b>		
คิดเป็นร้อยละ		<b>5.36</b>	<b>0.76</b>	<b>2.56</b>	<b>13.73</b>	<b>0.30</b>	<b>0.83</b>	<b>5.37</b>	<b>0.71</b>	<b>0.01</b>	<b>0.73</b>	<b>1.97</b>	<b>2.55</b>	<b>2.51</b>	<b>5.75</b>	<b>0.87</b>	<b>0.17</b>	<b>1.25</b>		
รวม (แห่ง)												<b>5,873</b>								
คิดเป็นร้อยละ												<b>45.43</b>								

ตารางผนวกที่ 3 ตารางสรุปลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิง โดยการแทนที่ โดยการละ และโดยการปรากฏซ้ำที่ปรากฏภายในข้อความใน  
ประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างอิง				การ แทน ที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพนาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ ปงชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
1	1	3	4	-	-	-	66	8	-
2	2/(1)	-	1	1	-	-	1	6	1
3	2/(2)	-	4	1	-	-	3	6	2
4	3	-	2	1	2	-	11	12	3
5	4/(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
6	4/(2)	-	-	-	-	-	2	-	1
7	5/(1)	-	3	-	-	-	3	8	-
8	5/(2)	-	3	-	-	-	4	8	-
9	6	-	2	-	-	-	10	9	1
10	7	-	-	-	-	12	3	7	-
11	8	-	3	4	-	42	25	15	-
12	9	-	-	-	-	4	1	3	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างอิง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
13	10(1)	-	4	-	-	5	2	5	2
14	10(2)	-	2	1	1	-	4	7	-
15	11/(1)	-	5	1	1	-	5	12	1
16	11/(2)	-	5	-	-	-	2	7	2
17	12	-	1	-	-	-	-	2	-
18	13	-	5	-	-	-	3	6	2
19	14	-	7	-	1	1	8	12	-
20	15/(1)	-	2	-	-	-	1	4	-
21	15/(2)	-	9	-	1	2	7	14	-
22	16	-	5	-	-	-	7	5	1
23	17	-	2	-	-	1	-	1	1
24	18/(1)	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างอิง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
25	18/(2)	-	-	-	-	-	-	1	-
26	18/(3)	-	-	-	-	1	1	3	-
27	19/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
28	19/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-
29	20	-	1	-	-	-	-	2	-
30	21/(1)	-	-	-	-	-	-	2	1
31	21/(2)	-	1	-	-	-	-	4	-
32	21/(3)	-	-	-	-	-	1	1	-
33	22/(1)	-	1	-	-	-	-	3	1
34	22/(2)	-	2	1	1	1	-	1	1
35	23	-	3	-	-	-	4	9	1
36	24/(1)	-	-	-	-	-	2	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
37	24/(2)	-	2	-	-	-	4	1	-
38	24/(3)	-	4	1	-	4	4	9	2
39	25/(1)	2	1	-	-	-	5	2	-
40	25/(2)	1	1	-	-	-	5	5	-
41	26	1	3	-	-	1	4	3	1
42	27	-	-	-	-	1	6	6	1
43	28	-	1	-	-	-	-	-	-
44	29/(1)	-	3	-	-	-	3	4	1
45	29/(2)	-	-	-	-	1	-	-	-
46	30/(1)	-	-	-	-	-	1	4	2
47	30/(2)	-	1	-	-	-	-	-	-
48	30/(3)	-	2	1	-	1	-	5	3

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
49	30/(4)	-	-	-	-	-	3	4	1
50	30/1/(1)	-	-	-	-	-	3	4	1
51	30/1/(2)	-	1	1	-	1	12	3	4
52	30/1/(3)	-	1	1	-	-	35	5	2
53	30/1/(4)	-	1	-	-	-	-	1	1
54	30/1/(5)	-	-	-	-	3	-	4	2
55	30/1/(6)	-	-	-	-	2	-	-	2
56	30/2/(1)	-	-	-	-	3	9	5	1
57	30/2/(2)	-	-	-	-	1	4	3	1
58	30/3	-	-	-	-	2	-	1	-
59	31	-	-	-	-	-	1	3	1
60	32	-	-	-	-	-	5	1	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
61	33	-	1	-	-	-	3	3	1
62	34	-	1	-	-	1	7	6	1
63	35	-	2	-	-	-	1	3	-
64	36	-	2	-	-	2	2	5	1
65	37	-	8	-	-	-	11	10	1
66	38	-	-	-	-	-	-	-	-
67	39	-	-	-	-	-	-	1	-
68	40	-	-	-	-	-	2	2	1
69	41/(1)	-	5	-	4	19	8	12	2
70	41/(2)	-	2	-	-	-	-	1	1
71	42/(1)	-	1	-	-	-	6	-	-
72	42/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
73	43	-	-	-	-	-	3	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
74	44	-	-	-	-	-	2	-	-
75	45	-	2	-	-	-	1	-	-
76	46/(1)	-	2	-	-	1	10	-	1
77	46/(2)	-	2	-	-	1	5	-	1
78	46/(3)	-	1	-	-	1	-	-	1
79	47	-	2	-	-	3	1	-	3
80	48	-	1	-	-	1	4	-	1
81	49/(1)	-	2	-	-	1	9	-	1
82	49/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
83	50	-	4	1	-	-	6	-	-
84	51	-	-	-	-	-	2	-	-
85	52	-	-	-	-	-	6	-	-
86	53	-	-	-	-	-	1	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
87	54	-	1	-	2	-	16	2	-
88	55	-	-	-	3	-	5	3	-
89	56/(1)	-	6	-	-	-	17	-	-
90	56/(2)	-	1	-	-	1	29	-	1
91	56/(3)	-	3	-	-	2	13	-	2
92	57	-	1	-	-	1	6	-	1
93	58/(1)	-	1	-	-	2	7	-	2
94	58/(2)	-	3	-	-	3	2	-	3
95	59/(1)	-	-	-	-	-	3	-	-
96	59/(2)	-	1	-	-	-	3	-	-
97	59/(3)	-	1	-	-	-	2	-	-
98	59/(4)	-	-	2	-	-	2	-	-
99	59/(5)	-	1	-	-	-	-	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
100	60	-	3	-	-	-	2	-	-
101	61	-	1	-	-	-	-	-	-
102	62/(1)	-	1	-	-	1	4	-	1
103	62/(2)	-	1	-	-	2	-	-	2
104	62/(3)	-	2	-	-	-	-	-	-
105	63	-	1	-	-	-	-	-	-
106	64	-	2	1	1	-	3	1	-
107	65/(1)	-	2	-	-	-	5	-	-
108	65/(2)	-	3	-	1	-	2	1	-
109	66	3	5	-	1	1	6	1	1
110	67	3	3	-	-	-	3	-	-
111	68	1	2	-	-	-	2	-	-
112	69	-	3	-	1	2	5	1	2

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
113	70	-	3	-	-	-	3	-	-
114	71/(1)	-	1	-	-	4	1	-	4
115	71/(2)	-	2	-	1	1	1	1	1
116	72	-	2	-	1	-	-	1	-
117	73/(1)	-	1	-	-	-	-	-	-
118	73/(2)	-	1	-	-	2	-	-	2
119	74/(1)	-	23	3	1	8	43	1	8
120	74/(2)	-	4	-	-	2	7	-	2
121	75	-	2	-	1	1	3	1	1
122	76	-	1	-	-	-	-	-	-
123	77/(1)	-	7	-	-	1	24	-	1
124	77/(2)	-	5	-	-	1	7	-	1
125	78/(1)	-	2	-	-	-	4	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
126	78/(2)	-	2	-	-	-	5	-	-
127	79	-	2	-	-	-	-	-	-
128	80/(1)	-	2	-	-	-	4	-	-
129	80/(2)	-	2	-	-	-	-	-	-
130	81/(1)	-	3	-	-	-	2	-	-
131	81/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
132	82	-	5	-	-	-	1	-	-
133	83	-	2	-	-	1	1	-	1
134	84/(1)	-	1	-	-	-	6	-	-
135	84/(2)	-	2	-	1	-	1	1	-
136	85/(1)	-	3	-	1	-	2	1	-
137	85/(2)	-	-	-	1	1	2	1	1
138	86	-	3	-	-	-	4	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
139	87/(1)	-	2	-	3	6	25	3	6
140	87/(2)	1	2	1	-	2	13	-	2
141	88	-	2	-	-	3	17	-	3
142	89	-	3	-	-	-	5	-	-
143	90	-	-	-	-	-	-	-	-
144	91	-	1	-	-	-	2	-	-
145	92	-	1	-	-	-	3	-	-
146	93	-	1	-	1	42	6	1	42
147	94	-	2	-	-	1	1	-	1
148	95/(1)	-	-	-	-	1	5	-	1
149	95/(2)	-	-	-	-	2	3	-	2
150	96	-	-	-	-	1	-	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
151	97	-	1	-	-	-	1	-	-
152	98	-	3	-	-	2	5	-	2
153	99/(1)	-	-	-	-	-	2	-	-
154	99/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
155	100	-	3	-	-	-	3	-	-
156	101	-	1	-	-	2	7	-	2
157	102	-	-	-	-	1	1	-	1
158	103	-	-	-	-	2	-	-	2
159	104	-	2	-	-	2	-	-	2
160	105	-	1	-	-	-	-	-	-
161	106	-	-	-	-	-	-	-	-
162	107/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
163	107/(2)	-	-	1	-	1	1	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
164	107/(3)	-	-	-	-	-	3	-	-
165	108/(1)	-	-	-	-	-	2	-	-
166	108/(2)	-	-	-	-	2	1	-	2
167	108/(3)	-	1	-	-	-	1	-	-
168	108/(4)	-	-	-	-	-	5	-	-
169	109/(1)	-	-	-	-	-	3	-	-
170	109/(2)	-	-	-	-	2	1	-	2
171	109/(3)	-	-	-	-	-	6	-	-
172	110/(1)	-	-	-	-	-	6	-	-
173	110/(2)	-	-	-	-	2	1	-	2
174	110/(3)	-	1	-	-	-	4	-	-
175	110/(4)	-	-	-	-	-	11	-	-
176	111	-	1	-	-	2	-	-	2

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
177	112	-	-	-	-	-	7	-	-
178	113	-	1	-	-	1	7	-	1
179	114	-	-	-	-	-	10	-	-
180	115/(1)	-	-	-	-	-	6	-	-
181	115/(2)	-	1	-	-	-	1	-	-
182	116	-	-	-	-	-	6	-	-
183	117/(1)	-	-	-	-	-	8	-	-
184	117/(2)	-	1	-	-	1	6	-	1
185	117/(3)	-	1	-	-	1	9	-	1
186	118	-	-	-	-	-	4	-	-
187	119	-	-	-	-	-	1	-	-
188	120	-	-	-	-	-	2	-	-
189	121	-	-	-	-	-	2	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
190	122/(1)	-	-	-	-	-	2	-	-
191	122/(2)	-	1	-	-	-	29	-	-
192	123	-	-	-	-	-	5	-	-
193	124/(1)	-	-	-	-	-	8	-	-
194	124/(2)	-	1	-	-	-	1	-	-
195	124/(3)	-	-	-	-	1	-	-	1
196	125	-	-	-	-	-	21	-	-
197	126	-	-	-	-	-	2	-	-
198	127/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
199	127/(2)	-	-	-	-	-	3	-	-
200	128	-	2	-	-	1	3	-	1
201	129	-	2	-	-	-	1	-	-
202	130/(1)	-	-	-	-	-	6	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
203	130/(2)	-	-	1	-	1	1	-	1
204	131/(1)	-	-	-	-	-	3	-	-
205	131/(2)	-	-	-	-	2	1	-	2
206	132	-	-	-	-	2	4	-	2
207	133	-	-	-	-	-	10	-	-
208	134	-	-	-	-	-	6	-	-
209	135	-	1	-	-	-	4	-	-
210	135/1/(1)	-	2	-	-	-	20	-	-
211	135/1/(2)	-	-	-	-	-	9	-	-
212	135/2	-	2	-	-	-	8	-	-
213	135/3	-	1	-	-	2	1	-	2
214	135/4	-	1	-	-	1	2	-	1
215	136	-	-	-	-	-	4	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
216	137	-	-	-	-	-	4	-	-
217	138/(1)	-	-	-	-	-	6	-	-
218	138/(2)	-	1	-	-	-	2	-	-
219	139	-	-	-	-	-	4	-	-
220	140/(1)	-	-	-	-	2	4	-	2
221	140/(2)	-	1	-	-	-	2	-	-
222	140/(3)	-	1	-	1	2	3	1	2
223	141	-	1	-	-	-	14	-	-
224	142	-	2	-	-	-	24	-	-
225	143	2	-	-	-	-	13	-	-
226	144	-	-	-	-	-	13	-	-
227	145/(1)	1	1	-	-	-	3	-	-
228	145/(2)	-	1	-	-	1	1	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
229	146	1	-	1	-	-	11	-	-
230	147	1	2	-	-	-	8	-	-
231	148	1	-	-	-	-	6	-	-
232	149	1	1	-	-	-	11	-	-
233	150	2	1	-	-	-	8	-	-
234	151	-	1	-	-	-	10	-	-
235	152	1	1	-	-	-	3	-	-
236	153	1	1	-	-	-	1	-	-
237	154	1	2	-	1	-	17	1	-
238	155	-	2	-	1	-	5	1	-
239	156	-	1	-	1	-	12	1	-
240	157	-	-	-	-	-	7	-	-
241	158	1	-	1	-	-	14	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
242	159	-	2	-	-	-	16	-	-
243	160	-	1	1	-	-	10	-	-
244	161	1	1	-	-	-	2	-	-
245	162	3	1	1	-	-	5	-	-
246	163	-	-	-	-	-	16	-	-
247	164	-	1	-	-	-	2	-	-
248	165	-	1	-	-	-	5	-	-
249	166/(1)	-	-	1	-	-	4	-	-
250	166/(2)	-	1	-	-	-	2	-	-
251	167	-	-	-	-	-	11	-	-
252	168	-	-	-	-	-	4	-	-
253	169	-	-	-	-	-	12	-	-
254	170	-	-	-	-	-	8	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
255	171	-	-	-	-	-	5	-	-
256	172	-	-	-	-	-	7	-	-
257	173	-	-	-	-	-	4	-	-
258	174/(1)	-	-	-	-	2	1	-	2
259	174/(2)	-	-	-	-	1	2	-	1
260	175	-	-	-	1	-	2	1	-
261	176	-	-	-	1	1	4	1	1
262	177/(1)	-	1	-	-	-	2	-	-
263	177/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
264	178	-	1	-	-	-	7	-	-
265	179	-	-	-	1	-	5	1	-
266	180/(1)	-	1	-	-	-	4	-	-
267	180/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
268	181	-	-	-	-	2	3	-	2
269	182	-	1	-	-	2	3	-	2
270	183	1	1	-	1	2	3	1	2
271	184	-	-	-	-	-	14	-	-
272	185	-	-	-	-	-	13	-	-
273	186	-	-	-	-	-	12	-	-
274	187	1	-	-	-	-	16	-	-
275	188	-	-	-	-	-	13	-	-
276	189	-	2	-	-	-	6	-	-
277	190/(1)	-	-	-	-	-	5	-	-
278	190/(2)	-	-	-	-	1	4	-	1
279	190/(3)	-	1	-	1	2	3	1	2
280	191/(1)	-	-	-	-	-	5	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
281	191/(2)	-	1	-	-	-	3	-	-
282	191/(3)	-	1	-	1	2	5	1	2
283	192	-	-	-	-	-	5	-	-
284	193	-	-	-	-	2	6	-	2
285	194	-	1	-	-	1	2	-	1
286	195	-	-	-	-	1	2	-	1
287	196	-	-	-	-	1	2	-	1
288	197	-	-	-	-	-	8	-	-
289	198	-	-	-	-	-	7	-	-
290	199	-	-	-	-	-	10	-	-
291	200/(1)	-	-	-	-	-	8	-	-
292	200/(2)	-	1	-	-	-	4	-	-
293	201	1	1	-	-	-	14	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
294	202	2	1	-	-	-	8	-	-
295	203	-	1	-	-	-	5	-	-
296	204/(1)	-	1	-	-	-	3	-	-
297	204/(2)	-	1	-	-	-	3	-	-
298	205/(1)	-	-	-	-	1	1	-	1
299	205/(2)	-	1	-	-	-	4	-	-
300	205/(3)	-	1	-	-	-	-	-	-
301	206	-	1	-	-	-	4	-	-
302	207	-	-	-	-	-	4	-	-
303	208	1	-	-	-	1	7	-	1
304	209/(1)	-	1	-	-	-	2	-	-
305	209/(2)	-	2	-	-	-	2	-	-
306	210/(1)	-	3	-	-	1	2	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
307	210/(2)	-	-	-	-	-	2	-	-
308	211	-	2	-	-	-	3	-	-
309	212	-	-	-	-	2	9	-	2
310	213	-	4	-	-	1	6	-	1
311	214/(1)	2	1	-	-	1	6	-	1
312	214/(2)	-	1	-	-	-	5	-	-
313	215/(1)	-	-	-	-	-	4	-	-
314	215/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
315	215/(3)	-	1	-	-	-	3	-	-
316	216	-	-	-	-	1	2	-	1
317	217	-	-	-	-	-	1	-	-
318	218	-	-	-	-	-	11	-	-
319	219	-	1	-	-	2	1	-	2

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
320	220/(1)	1	-	-	-	-	2	-	-
321	220/(2)	-	-	-	-	3	-	-	3
322	221	-	-	-	-	-	2	-	-
323	222	-	1	-	-	3	1	-	3
324	223	-	2	-	-	2	2	-	2
325	224/(1)	-	-	-	-	2	1	-	2
326	224/(2)	-	-	-	-	-	2	-	-
327	225	-	1	-	-	-	2	-	-
328	226	-	-	-	-	-	12	-	-
329	227	-	1	-	-	-	12	-	-
330	228/(1)	-	1	-	-	-	4	-	-
331	228/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
332	229	-	-	-	-	-	10	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
333	230	-	-	-	-	-	9	-	-
334	231	-	-	-	-	-	8	-	-
335	232	-	-	-	-	-	1	-	-
336	233	-	2	-	-	-	4	-	-
337	234	-	-	-	-	-	6	-	-
338	235	-	-	-	-	-	10	-	-
339	236	-	1	-	-	1	9	-	1
340	237	-	1	-	-	-	10	-	-
341	238/(1)	-	-	-	-	2	-	-	2
342	238/(2)	-	-	-	-	-	-	-	-
343	239	-	-	-	-	2	1	-	2
344	240	-	2	-	-	-	6	-	-
345	241	-	2	-	1	-	5	1	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
346	242/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
347	242/(2)	-	-	-	-	2	5	-	2
348	243	-	1	-	-	3	2	-	3
349	244	1	-	-	-	2	2	-	2
350	245	-	-	1	-	2	4	-	2
351	246	-	1	-	-	1	17	-	1
352	247	-	3	-	-	2	5	-	2
353	248	1	3	-	-	6	-	-	6
354	249/(1)	-	1	1	1	-	14	1	-
355	249/(2)	-	-	-	-	2	3	-	2
356	250	-	-	-	-	-	3	-	-
357	251	-	-	-	-	-	5	-	-
358	252	-	1	-	-	3	7	-	3

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
359	253	-	2	-	-	4	8	-	4
360	254	-	-	1	1	-	4	1	-
361	255	-	-	-	-	2	10	-	2
362	256	-	-	-	-	1	8	-	1
363	257	-	1	-	-	2	12	-	2
364	258	-	-	1	1	-	10	1	-
365	259	-	-	-	-	1	1	-	1
366	260	-	-	-	-	2	10	-	2
367	261	-	-	1	-	2	13	-	2
368	262	-	1	-	-	3	-	-	3
369	263	-	3	-	-	6	-	-	6
370	264/(1)	-	1	-	-	-	11	-	-
371	264/(2)	-	3	-	-	1	4	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
372	265	-	-	-	-	-	2	-	-
373	266	-	-	-	-	-	3	-	-
374	267	-	-	-	-	-	5	-	-
375	268/(1)	-	1	-	-	3	4	-	3
376	268/(2)	-	3	-	-	1	2	-	1
377	269/(1)	-	-	-	-	-	9	-	-
378	269/(2)	-	-	-	-	2	3	-	2
379	269/1	-	1	-	-	-	9	-	-
380	269/2	-	-	1	-	1	16	-	1
381	269/3	-	-	-	-	2	3	-	2
382	269/4/(1)	-	-	-	-	1	5	-	1
383	269/4/(2)	-	-	-	-	1	6	-	1
384	269/4/(3)	-	1	-	-	4	2	-	4

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
385	269/5	-	-	-	-	-	3	-	-
386	269/6	-	-	-	-	1	3	-	1
387	269/7	-	1	-	1	3	5	1	3
388	269/8	-	1	-	-	-	10	-	-
389	269/9/(1)	-	-	-	-	1	3	-	1
390	269/9/(2)	-	-	-	-	1	3	-	1
391	269/9/(3)	-	-	-	-	1	1	-	1
392	269/9/(4)	-	1	-	-	4	2	-	4
393	269/10/(1)	-	-	-	-	1	3	-	1
394	269/10/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
395	269/11/(1)	-	-	-	-	-	2	-	-
396	269/11/(2)	-	-	-	-	2	1	-	2
397	269/12	-	-	-	-	-	5	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
398	269/13/(1)	-	-	-	-	1	5	-	1
399	269/13/(2)	-	1	-	-	3	2	-	3
400	269/14	-	-	-	-	1	7	-	1
401	269/15	-	-	-	-	1	6	-	1
402	270	-	-	-	-	1	9	-	1
403	271	-	2	-	-	-	8	-	-
404	272/(1)	2	1	-	-	2	20	-	2
405	272/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
406	273	-	-	-	-	-	4	-	-
407	274	-	1	-	-	-	4	-	-
408	275	-	-	-	-	4	10	-	4
409	276/(1)	1	2	-	-	-	4	-	-
410	276/(2)	-	-	-	-	1	5	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
411	276/(3)	-	-	-	-	1	6	-	1
412	276/(4)	-	2	-	1	1	5	1	1
413	277/(1)	1	1	-	-	-	4	-	-
414	277/(2)	-	-	-	-	1	7	-	1
415	277/(3)	-	-	-	-	1	1	-	1
416	277/(4)	-	1	-	-	3	5	-	3
417	277/(5)	-	3	-	-	1	-	-	1
418	277 ทวิ	-	-	-	-	3	1	-	3
419	277 ตริ	-	-	-	-	2	-	-	2
420	278	1	2	-	-	-	5	-	-
421	279/(1)	-	1	-	-	-	3	-	-
422	279/(2)	1	2	-	-	1	4	-	1
423	280	-	-	-	-	2	-	-	2

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
424	281	-	1	-	-	3	3	-	3
425	282/(1)	-	1	-	-	-	5	-	-
426	282/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
427	282/(3)	-	-	-	-	1	-	-	1
428	282/(4)	-	-	-	-	6	8	-	6
429	283/(1)	-	-	-	-	-	9	-	-
430	283/(2)	-	-	-	-	1	-	-	1
431	283/(3)	-	-	-	-	1	1	-	1
432	283/(4)	-	-	-	-	6	8	-	6
433	283ทวิ/(1)	-	1	-	-	-	2	-	-
434	283ทวิ/(2)	-	-	-	-	1	1	-	1
435	283ทวิ/(3)	-	-	-	-	5	1	-	5
436	283ทวิ/(4)	-	-	-	-	2	-	-	2

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
437	284/(1)	-	-	-	-	-	5	-	-
438	284/(2)	-	1	-	-	1	1	-	1
439	284/(3)	-	1	-	-	1	-	-	1
440	285	-	1	-	1	2	12	1	2
441	286/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
442	286/(2)	-	2	1	-	-	3	-	-
443	286/(3)	-	2	-	-	1	-	-	1
444	287	-	1	1	-	4	34	-	4
445	288	-	-	-	-	-	2	-	-
446	289	3	2	-	-	1	13	-	1
447	290/(1)	-	1	-	-	-	3	-	-
448	290/(2)	-	1	-	-	1	-	-	1
449	291	-	1	-	-	-	1	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
450	292	4	2	-	-	-	4	-	-
451	293	5	1	-	-	-	6	-	-
452	294/(1)	-	2	-	-	-	3	-	-
453	294/(2)	-	3	-	-	-	2	-	-
454	295	-	2	-	-	-	4	-	-
455	296	-	1	-	-	1	2	-	1
456	297/(1)	-	-	-	-	-	1	-	-
457	297/(2)	-	1	-	2	-	7	2	-
458	298	-	1	-	-	2	1	-	2
459	299/(1)	-	2	-	-	-	3	-	-
460	299/(2)	-	3	-	-	-	2	-	-
461	300	-	1	-	-	-	2	-	-
462	301	2	-	-	-	-	3	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
463	302/(1)	-	1	-	-	-	2	-	-
464	302/(2)	-	1	-	-	-	2	-	-
465	302/(3)	-	1	-	-	-	1	-	-
466	303/(1)	-	1	-	-	-	2	-	-
467	302/(2)	-	1	-	-	-	1	-	-
468	303/(3)	-	1	-	-	-	1	-	-
469	304	-	1	-	-	2	-	-	2
470	305	-	2	-	-	4	4	-	4
471	306	1	2	-	-	-	2	-	-
472	307	2	1	-	-	-	9	-	-
473	308	-	1	-	-	4	3	-	4
474	309/(1)	-	4	-	-	-	11	-	-
475	309/(2)	-	-	-	-	1	4	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
476	309/(3)	-	1	-	-	-	2	-	-
477	310/(1)	-	-	-	-	-	5	-	-
478	310/(2)	-	1	-	-	3	6	-	3
479	310 ทวิ	-	1	-	-	-	5	-	-
480	311/(1)	-	1	-	-	-	4	-	-
481	311/(2)	-	1	-	-	3	5	-	3
482	312	-	-	-	-	-	9	-	-
483	312 ทวิ/(1)	-	-	-	-	2	-	-	2
484	312 ทวิ/(2)	-	-	-	-	3	2	-	3
485	312 ตริ/(1)	-	1	-	-	-	10	4	-
486	312 ตริ/(2)	-	-	-	-	1	1	5	1
487	313/(1)	-	-	-	-	-	6	6	-
488	313/(2)	-	2	-	-	1	7	5	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
489	313/(3)	-	2	-	-	-	-	1	1
490	314	-	1	-	-	1	1	1	-
491	315	-	-	-	-	1	7	4	1
492	316	-	1	-	2	2	8	4	-
493	317/(1)	-	-	-	-	-	4	2	-
494	317/(2)	-	1	-	-	1	5	-	1
495	317/(3)	-	1	-	-	1	1	3	1
496	318/(1)	-	1	-	-	-	4	3	-
497	318/(2)	-	1	-	-	1	5	-	1
498	318/(3)	-	1	-	-	1	1	3	1
499	319/(1)	-	1	-	-	-	5	5	-
500	319/(2)	-	1	-	-	1	5	-	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
501	320/(1)	-	-	-	-	-	11	6	-
502	320/(2)	-	1	-	-	1	4	4	1
503	321	-	-	-	-	2	1	3	-
504	322	-	1	1	-	-	12	11	-
505	323/(1)	-	2	-	-	-	14	7	1
506	323/(2)	-	1	-	-	2	3	1	-
507	324	1	1	-	-	-	9	5	-
508	325	-	1	-	-	1	-	1	-
509	326	-	2	-	-	-	4	6	-
510	327	-	3	-	-	1	6	3	1
511	328	-	-	-	-	-	10	9	2
512	329	2	1	-	-	-	6	6	-
513	330/(1)	-	2	-	-	-	-	2	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
514	330/(2)	-	1	-	-	-	1	-	1
515	331	1	-	-	-	-	3	3	-
516	332	-	-	-	-	-	5	5	1
517	333/(1)	-	1	-	-	1	-	1	-
518	333/(2)	-	-	-	-	-	2	2	-
519	334	-	1	-	-	-	4	2	-
520	335/(1)	1	2	-	-	3	39	18	1
521	335/(2)	-	-	-	-	3	-	3	1
522	335/(3)	-	-	-	-	1	6	2	1
523	335/(4)	-	2	-	-	2	1	2	1
524	335ทวิ/(1)	-	1	-	-	1	5	5	-
525	335ทวิ/(2)	-	-	-	-	1	4	3	1
526	336/(1)	-	1	-	-	-	1	2	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
527	336/(2)	-	-	-	-	-	1	2	-
528	336/(3)	-	-	-	-	-	-	2	-
529	336/(4)	-	-	-	-	-	-	2	-
530	336ทวิ	-	2	-	1	3	9	3	1
531	337/(1)	1	1	-	-	1	10	9	1
532	337/(2)	-	-	-	-	-	3	6	-
533	338	1	2	-	-	1	6	6	2
534	339/(1)	-	5	-	-	-	3	6	1
535	339/(2)	-	1	-	-	1	6	7	1
536	339/(3)	-	-	-	-	-	1	2	-
537	339/(4)	-	-	-	-	-	-	2	-
538	339/(5)	-	-	-	-	-	-	-	-
539	339ทวิ/(1)	-	-	-	-	1	-	3	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
540	339ทวิ/(2)	-	1	-	-	1	-	2	1
541	339ทวิ/(3)	-	-	-	-	2	2	3	-
542	339ทวิ/(4)	-	-	-	-	2	1	3	-
543	339ทวิ/(5)	-	-	-	-	2	1	1	-
544	340/(1)	-	1	-	-	-	1	3	-
545	340/(2)	-	-	-	-	-	-	3	-
546	340/(3)	-	-	-	-	-	-	1	-
547	340/(4)	-	-	-	-	-	4	2	1
548	340/(5)	-	-	-	-	-	-	-	-
549	340ทวิ/(1)	-	-	-	-	1	-	2	1
550	340ทวิ/(2)	-	1	-	-	1	-	2	1
551	340ทวิ/(3)	-	-	-	-	2	1	3	-
552	340ทวิ/(4)	-	-	-	-	2	1	1	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
553	340ทวิ/(5)	-	-	-	-	2	5	3	1
554	340ทวิ/(6)	-	-	-	-	2	-	1	-
555	340ตรี	-	2	-	1	3	11	5	-
556	341	-	1	-	-	1	11	9	1
557	342	1	-	-	-	-	1	6	1
558	343/(1)	-	-	-	-	1	2	6	1
559	343/(2)	-	-	-	-	2	-	3	1
560	344	1	-	-	1	2	7	9	-
561	345	1	1	-	-	-	7	6	-
562	346	2	1	-	-	-	4	11	1
563	347	1	-	-	-	-	4	3	-
564	348	-	1	-	-	1	-	1	-
565	349	1	-	-	-	-	10	4	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
566	350	2	-	-	-	-	13	6	-
567	351	-	1	-	-	-	-	1	-
568	352/(1)	1	2	-	-	-	6	7	-
569	352/(2)	-	1	-	-	-	-	1	-
570	353	1	1	-	-	-	3	6	-
571	354	-	-	-	-	2	5	7	1
572	355	1	1	-	-	-	5	4	-
573	356	-	1	-	-	-	-	1	-
574	357/(1)	-	2	-	-	-	20	8	1
575	357/(2)	-	1	-	-	1	3	4	1
576	357/(3)	-	1	-	-	3	2	4	1
577	358	-	1	-	-	-	9	7	-
578	359	-	-	-	-	1	7	6	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
579	360	-	-	-	-	-	10	5	-
580	360ทวิ	-	-	-	-	2	8	7	-
581	361	-	-	-	-	2	-	1	-
582	362	1	1	-	-	-	4	7	-
583	363	1	1	-	-	-	5	5	-
584	364	-	-	-	-	1	7	5	-
585	365	-	-	-	-	2	3	8	1
586	366	-	1	-	-	1	-	1	-
587	367	-	-	-	-	-	6	4	-
588	368/(1)	-	1	-	-	-	6	5	-
589	368/(2)	-	-	1	-	-	3	4	2
590	369	-	-	-	-	-	14	3	1
591	370	-	-	-	-	-	6	1	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
592	371	-	1	-	-	-	10	3	-
593	372	-	-	-	-	-	3	3	1
594	373	-	1	-	-	-	1	1	-
595	374	2	-	-	-	-	4	4	1
596	375	-	-	-	-	-	6	1	1
597	376	-	-	-	-	-	5	4	-
598	377	-	1	-	-	-	5	4	2
599	378	1	-	-	-	-	6	1	1
600	379	-	-	-	-	-	5	4	-
601	380	-	-	-	-	-	6	4	1
602	381	-	-	-	-	-	4	4	1
603	382	-	1	-	-	-	6	6	1
604	383	-	1	-	-	-	5	4	1

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
605	384	-	-	-	-	-	2	4	1
606	385	-	1	-	-	-	4	3	1
607	386	-	-	-	-	-	5	4	-
608	387	-	-	-	-	-	8	1	-
609	388	-	-	-	-	-	3	1	-
610	389	-	-	-	-	-	10	12	1
611	390	-	1	-	-	-	3	4	2
612	391	-	-	-	-	-	3	4	1
613	392	-	-	-	-	-	3	4	1
614	393	-	-	-	-	-	3	4	1
615	394	-	-	-	-	-	10	4	1
616	395	-	1	-	-	-	9	2	-
617	396	-	-	-	-	-	3	-	-

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	มาตรา / (วรรค)	การอ้างถึง				การ แทนที่	การ ละ	การ ปรากฏซ้ำ	
		บุรุษ สรรพ นาม	คำนาม และ ส่วน ขยาย	คำ บ่งชี้	การ เปรียบเทียบ			ซ้ำ ทั้ง หมด	ซ้ำ บาง ส่วน
618	397	-	-	-	-	-	8	6	1
619	398	-	1	-	-	-	7	4	1
	<b>รวม (แห่ง)</b>	<b>90</b>	<b>577</b>	<b>39</b>	<b>55</b>	<b>553</b>	<b>2,994</b>	<b>2,422</b>	<b>324</b>
	<b>คิดเป็นร้อยละ</b>	<b>0.70</b>	<b>4.46</b>	<b>0.30</b>	<b>0.43</b>	<b>4.28</b>	<b>23.16</b>	<b>18.74</b>	<b>2.51</b>
	<b>รวม (แห่ง)</b>		<b>761</b>			<b>553</b>	<b>2,994</b>	<b>2,746</b>	
	<b>คิดเป็นร้อยละ</b>		<b>5.89</b>			<b>4.28</b>	<b>23.16</b>	<b>21.24</b>	

## ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นางปิยนัทร บุณนาค
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 23 เดือนเมษายน พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นิติกร กลุ่มงานกฎหมาย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

